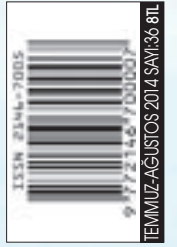

Dergi

ŞALOM

DAĞLARIN TEPESİNE
TÜNEMİŞ
MANASTIRLAR

METEORA

BİR KOMŞU
ZİYARETİ

*Gürcistan
seyir-ü seferi*

O BİR TIP ADAMI
BİR ÇİZER
BİR MÜZİSYEN

**DR. MUSA
ALBUKREK**

*Sevgilinizle
el ele
tutuşuyor
musunuz?*

MESLEKLERİNDE
İLK TÜRK
YAHUDİ
KADINLAR

MODADA
ALTIN YILLAR
EFSANE
50'ler

BU 'YAZ' ÇOK
KONUŞULACAK BİRİ

**Kürşat
BAŞAR**

Dünyayı
değiştiren
teknoloji
devrimcisi
**STEVE
JOBS**

PARİS'TEN PERA'YA SİNEMA VE RUM SİNEMACILAR

MERİT HOTEL ÖN KAPAK İÇİ

ŞALOM Dergi

Gözlem Gazetecilik Basın ve Yayın A.Ş. adına sahibi

Av. Yakup Barokas

Genel Yayın Yönetmeni

Ivo Molinas

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Işık Sivil Karakoç

Editör ve Yan Yayınlar Koordinatörü

Nelly Barokas

Reklam Planlama Koordinatörü

İsak Behar

Sayfa Tasarımı

Semra Öner

Bella Parlakşımşek

Kapak Tasarımı

Bella Parlakşımşek

Yazı Kurulu

Nelly Barokas, Gila Erbeş,
Tuna Saylağ, Aylin Yengin

İdari Koordinatör

Anet Pase

Yönetim Yeri

Atiye Sok. Polar Apt. 12/6
Teşvikiye - İstanbul

T: (0212) 231 92 82 - 240 41 44

F: (0212) 231 92 83

www.salom.com.tr

Basıldığı Yer

Dünya Yayıncılık A.Ş.
"Globus" Dünya Basınevi
100. Yıl Mh. 34440 Bağcılar - İST.

T: (0212) 440 24 24

Yayın Türü

Yaygın - Süreli

Seçkin kitapçılarda
satılmaktadır.

**ŞALOM GAZETESİ'NİN EKİDİR
ABONELERE ÜCRETSİZDİR**

Editörden...

Sevgili okurlar, bu sayımızda her zaman yaptığım üzere dergideki yazıları kısaca tanıtmak yerine, bir önceki Şalom Dergi'de yayınlanan bir yazıdan söz etmek istiyorum.

'BABİL... Asma bahçelerinden azap çukurlarına' başlıklı yazı 1901 tarihli bir fotoğrafla başlıyordu. Bir düğün fotoğrafıydı bu. Nazli ve Haim (Yahia) Smeke'nin düğünü. Gelin ve damat aile yakınlarıyla birlikte bir sinagogun merdivenlerinde poz vermişlerdi. Yazıyı okuyanlarınız hatırlayacaktır, okumayanlar için kısa bir özet yapmakta fayda var.

Irak kökenli yazar Mona Yahia, üçüncü kitabının son bölümü için büyükbabası Haim (Yahia) Smeke'nin 1901 yılında

Tıp Fakültesi'nden mezun olduğu İstanbul'da araştırma yapmaktaydı. 500. Yıl Vakfı Türk Musevileri Müzesi'ndeki tarihi fotoğrafları incelerken bir fotoğraf dikkatini çekti. Altında Hemdat İsrail Sinagogu yazan bu fotoğraftaki binanın merdivenli cephesi, babaannesi ile büyükbabası Nazli Mawas Smeke - Dr. Haim Smeke'nin düğün resmindekiyle aynıydı. Aile büyüklerinin Şam'da evlendiklerini ve elindeki 1901 tarihli düğün fotoğrafının bu kentte çekildiğini düşünmüş olan yazar Mona Yahia, ailesinin Irak'taki kökenini işlediği romanın son bölümünü böylece İstanbul'da tamamlamaya karar verdi.

Dergideki 'BABİL... Asma bahçelerinden azap çukurlarına' yazısının başlangıç noktası buydu. Lolita Haleva'nın kaleminden çıkan yazı, yazar Mona Yahia ile bir söyleşiye yer veriyor, kökleri Babil dönemine dayanan ve 20. yüzyılın ikinci yarısında hızla eriyip son bulan Irak Yahudilerinin tarihini irdeliyordu.

Bu yazı çok ses verdi, ses vermenin ötesinde belki de bir ölçüde bir misyonun tamamlanmasına vesile oldu. Şöyle ki, 1901 tarihli bu resim Hemdat İsrail Sinagogu Vakfı Başkanı Mayir Saranga'yı heyecanlandırdı. Saranga, yazar Mona Yahia'nın izniyle bu fotoğrafın bir kopyasını edinerek, sinagogun seuda (kahvaltı) salonunun bir duvarına asma isteğini dile getirdi.

Yazarın yanıtı olumlu oldu. "Fotoğrafın orada sergilenmesinden onur duyuyum. Uzun yıllar sonra fotoğraf yeniden evine dönmüş olacak" diyordu Mona Yahia. Sanırım fotoğraf artık İstanbul'un en eski sinagoglarından biri olan Yeldeğirmeni Hemdat İsrail Sinagogu'nda yerini alacaktır.

Elinizde tuttuğunuz bu ayki dergimizde her zamanki gibi çok ilginç yazı ve söyleşiler var. İyi bir yaz dilekleriyle Şalom Dergi'siz kalmayın diyorum yine...

Nelly BAROKAS

ÇİZGİ DIŞI

İRVİN MANDEL

TÜRKİYE 2014 DÜNYA KUPASINA KİLİTLENDİ....

nellybarokas@gmail.com

46

88
SAĞLIK
Arı alerjisi

74

62

SÖYLEŞİLER

46-51

KÜRŞAT BAŞAR Bu yaz çok konuşulacak biri...

20-24

DR. MUSA ALBUKREK O bir tıp adamı, bir çizir, bir müzisyen

54-60

SULA BOZİS Paris'ten Pera'ya Sinema ve Rum Sinemacılar

26

66

6 KİM/NEREDE/NASIL?

Dana International yeniden gündemde
Parlayan bir yıldız, Tanner Cohen

66 SEYAHAT TUTKUSU Dağların tepesine tünemiş manastırlar METEORA

62 AKTÜEL Sevgilinizle el ele tutuşuyor musunuz?

34 GEZİ Bir komşu ziyareti Gürcistan seyir-ü seferi

72 ASTROLOJİ Anaçlık kavramının simgesi YENGEÇ

74 STİL Modada altın yıllar EFSANE 50'LER

80 SINEMA İtalyan Sineması -11

52 NİTELİK-KİTAPLIK
Pharmacusa, Pasanda ve Marina

26 ARAŞTIRMA
Mesleklerinde 'ilk' Türk Yahudi Kadınlar

92

**SANAT
AJANDASI**

Yaz ayları dinletilerinden...

12

PORTRE

Dünyayı değiştiren teknoloji devrimcisi Steve Jobs

Bu yaz en şık mekanlarda ayrıcalıklısınız.

adios Premium ve World Platinum sahiplerine özel %10, Crystal sahiplerine özel %20 indirim Yapı Kredi'den. Tadına doyamayacağınız incelikler Yapı Kredi'nin ayrıcalıklı dünyasında sizi bekliyor.

İSTANBUL

Bank Cafe
Banyan
Beyti
Bistro33
Delicatessen
Divan
FerahFeza
Gradiva Hotel
Hai Sushi
Happily Ever After
In Bakery
İncirli Şaraphane
Kaşibeyaz
Köşebaşı
Kydonia
La Mancha
Les Ottomans
Mangerie
Nopa
Sunset
SushiCo
Şans
The House Cafe
Zelda Zonk

BODRUM

Bej Beach
Divan Bodrum
Flamm
Highlight Hotel
Kumquat
Maki
Moon Beach
Panorama Pasanda
Yu Otel
Zazu Lounge

ÇEŞME

Aqua
Asma Han
Babylon Aya Yorgi
Cadde 75
Dalyan Cevat'ın Yeri
El Beso
Göz Lokal
Göz Lounge
Göz Oda
İmren Han Cafe
İncirli Ev
Karına Alaçatı
Köprü Bistro
Kösem Emin'in Yeri
Marrakech
Meyhane Şerefe
Mi Casa
Paparazzi
Propaganda
Roka Bahçe
Sole Mare
Şerefe Restaurant
Vintage Hotel
Yaya
GÖCEK
Sailor's Pub

yapikredi.com.tr
444 0 446

yapikredi

 YapıKredi

Kampanyadan Crystal sahipleri işlem bazında en fazla 1.000 TL'lik, adiós Premium ve World Platinum sahipleri ise işlem bazında en fazla 100 TL'lik indirim kazanabileceklerdir. Kampanyadan kazanılan indirim otomatik olarak bir sonraki ayın ikinci Cuma günü hesap özetlerine yansıtılacaktır. Anlaşmalı güncel mekan listesi ve detaylı bilgiye yapikredi.com.tr'den ulaşılabilir.

KİM, NEREDE, NASIL?

Nelly BAROKAS

DİZİ FİLM AYELET ZURER'E BAŞARI GETİRDİ

İsrail dizi filmi 'Hostages' 54. Monaco Geleneksel Televizyon Filmleri Yarışmasında, En İyi Uluslararası Dram Dizisi ödülünü kazandı. Dizi filmin başoyuncusu Ayelet Zurer, aynı klasmanda En İyi Kadın Oyuncu oldu. Rotem Shamir ile Omri Gion yönetmenliğindeki 10 dizilik film, bazı aile fertlerinin dört kişi tarafından kaçırılarak rehin alındığı Danon ailesinin öyküsünü konu edinmekte. Dizinin İngiltere ve Fransa televizyonlarında yayınlanacağı belirtildi.

DANA INTERNATIONAL YENİDEN GÜNDEMDE

Müziyen Dana International son şarkısı ile yeniden adından söz ettiriyor. Dana International İngiltere'nin Birmingham kentinde düzenlenen 1998 Eurovision yarışmasında İsrail adına yarıştığı 'Diva' adlı şarkıyla birinci olmuş, şarkısı uluslararası başarı kazanmıştı. Biyolojik olarak erkek cinsiyeti ile dünyaya gelen ve 1993 yılında ameliyatla kadın olan Dana'nın, sözleri ünlü yazar Joshua Sobol'a ait 'Kids Are Much Fun' (Yeladim Ze Simha) adlı şarkı ile sesini ülke dışına yeniden duyuracağı söyleniyor.

ADAM LEVINE GELENEKLERE DÜŞKÜN

Adam Levine gerçek bir centilmen olduğunu kanıtladı. Verdiği bir söyleşide bir süredir birlikte olduğu Behati Prinsloo'ya evlenme teklif etmeden önce sevgilisinin babasının onayını aldığını açıkladı. Geçtiğimiz günlerde 'Maps' adlı single'ı ABD piyasasına çıkan Maroon 5 grubunun ana vokalisti ve The Voice yarışması jüri üyesi Adam Levine, geleneksel yöntemi tercih ettiğini, süper model sevgilisinin babasının destek ve kutsamalarını aldığını söyledi.

PARLAYAN BİR YILDIZ, TANNER COHEN

Bazıları eşcinsel rollerinden kaçınırken aktör ve müziyen Tanner Cohen bunu mesleğin bir gereği olarak görüyor. "As the World Turns," adlı filmde Tad Becker rolü ile oldukça başarılı olan genç aktör "Getting Go, the Go Doc Project" adlı son filminin tanıtımı için bazı ülkelere gidip söyleşiler veriyor. "Were the World Mine" filmindeki Timothy rolü ile ünlünen Cohen, yeteneğini "Over and Over"da kanıtladı. Çocukluğunda bar mitzva yaptığını ailece sık sık sinagoga gidildiğini söyleyen Tanner Cohen, "Halen bir Yahudi olduğumun bilinciyle yaşıyorum. Kültürü, mutfağı, bayramları ve gelenekleriyle Yahudilik hayatımın bir parçası. Çocuklarım olduğunda onları Yahudi geleneklerine uygun yetiştireceğim" şeklinde konuştu.

CARLA BRUNI'DEN SELFİE

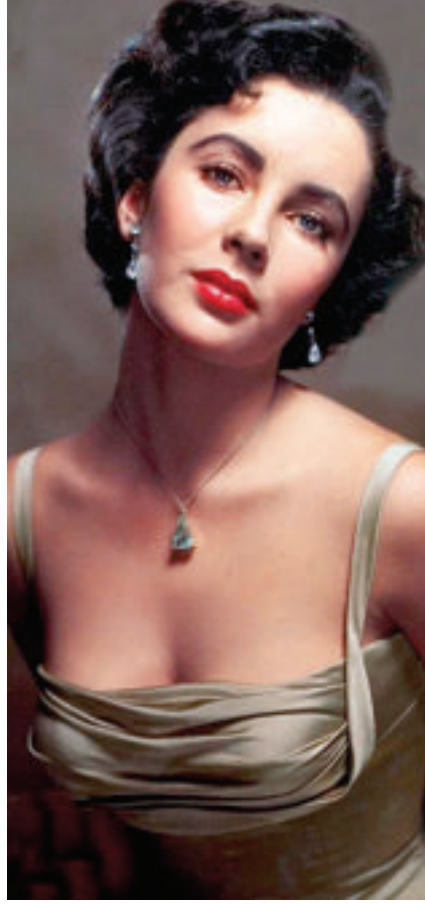
Konser vermek üzere eşi Fransa eski Cumhurbaşkanı Nicolas Sarkozy ile İsrail'e giden Carla Bruni, Devlet Başkanı Şimon Peres ile Kudüs'te görüştüğünden sonra, Tel Aviv'deki otellerinin önünde hayranları ile selfie yaptı. Bir zamanlar ülkesinin en önemli siması olan Nicolas Sarkozy sade bir vatandaş olarak dünya turnesine çıkan eşine eşlik ediyor. Sarkozy, devlet başkanlığı görevi sona erdiğinde ne yapmayı düşündüğünü Şimon Peres'e sordu. Peres ona büyük projelerinden söz edince hayret eden Sarkozy, gelecekte onunla işbirliği içinde çalışmayı önerdi.

"Paris on the Water" filminden bir sahne

AKADEMİ ÖĞRENCİ ÖDÜLÜ HADAS AYALON'UN OLDU

Tel Aviv Üniversitesi'nden MA öğrencisi Hadas Ayalon, Los Angeles'te düzenlenen Student Academy Awards (Akademi Öğrenci Ödülleri) etkinliğinde yabancı film kategorisinde birincilik ödülü kazandı. Ayalon'un "Paris on the Water" filmi en iyi dram ödülüne layık görüldü. Genç sinemacı 27 dakikalık filmiyle yıllar sonra yeniden mesleğe dönme şansını yakalayan eski film oyuncusu Batya'nın öyküsünü beyaz perdeye taşıyor. Çekimler sırasında ortaya çıkan beklenmedik olaylar Batya'nın önceliklerini belirlemesine yol açacaktır.

LIZ TAYLOR'A PLAKET

Televizyon sunucusu Matthew Wright, ünlü artist Elizabeth Taylor'un evinin dış cephesine mavi bir plaket asılması için kampanya başlattı. Wright, Londra'nın kuzeyinde Hampstead Garden'da yer alan eve böyle bir anı plaketi konması ile Taylor'un bu konudaki vasiyetinin yerine getirilmiş olacağını söyledi. Oysa bu konulara karar veren kurum mevcut kurallara göre plaketin ancak kişinin ölümünden 20 yıl sonra konabileceğini ileri sürmekte. Otuzlu yaşlarında Yahudi olan Elizabeth Taylor, 2011'de 9 yaşında öldüğünde California'da Yahudi mezarlığına defnedildi. Taylor, büyükbabası rabi olan aktör Mike Todd ile evliydi. Todd ölünce Yahudi aktör Eddie Fisher ile evlendi ve bir İbrani adı olan Elisheva Rachel ismini aldı.

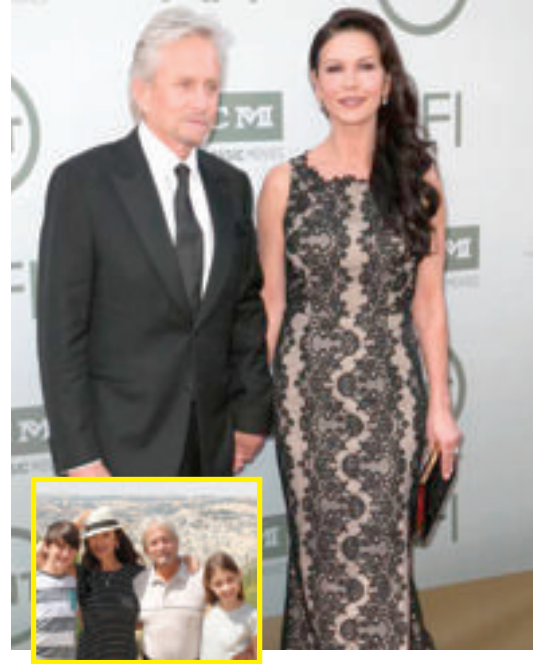

SPIELBERG'İN YEĞENİ THE VOICE YARIŞMACISI

Birçok ülkede ilgi ile karşılanan The Voice yarışmasının İsrail versiyonu yeni sezonunda ünlü bir ismi konuk edecek. Playmount Productions'un Başkanı Nancy Spielberg – Katz'ın kızı 25 yaşındaki Jessica (Jessy) Katz yarışmacı olarak The Voice'a katılacak. Jessica aynı zamanda ünlü yönetmen Steven Spielberg'in de yeğeni oluyor. ABD'den İsrail'e göç eden ve Tel Aviv'e yerleşen Jessica'nın bu ülkede askerlik görevini de yapmayı planladığı belirtildi.

GENÇ YAŞTA ŞÖHRET ÖLDÜ

Dorit Rabinyan'ın bir İsrail – Filistinli aşkı konu edinen, Ortadoğu politikasının sorunlarına ve Yahudi kimliğine odaklanan romanı 'Borderlife' (Gader Haya) İbranice yayınlandı. Birinci romanını 22, ikincisini de henüz 27 yaşındayken yayınlayan Dorit Rabinyan 1972 yılında Kfar Saba'da doğdu. İlk romanı 'Persian Brides' ve ikincisi 'Our Weddings' birçok dile tercüme edildi ve ödüller kazandı.

DOUGLAS'IN EVLİLİĞE BAKIŞI

Catherine Zeta-Jones ile evliliğini yeniden sağlam temellere oturtmaya çalışan Michael Douglas, People dergisine verdiği söyleşide, eşi ile uzun bir süre ayrı kalmanın ve yaşça biraz daha olgunlaşmanın evlilik hayatının anlamını çözmesine yardımcı olduğunu söyledi. 69 yaşındaki Douglas, "Yaş ile doğrudan ilintili bir durum bu. Hayatınızda kariyer yapıp belli bir yere geldiğinizde artık hırslarınıza odaklanmaz oluyorsunuz. Bu da evlilik hayatınızda yeni bir sayfa açmanıza vesile oluyor" şeklinde konuştu. Catherine-Michael çifti geçtiğimiz ay oğulları Dylan Michael'in bar mitzva töreni için gittikleri Kudüs'te ailece King David Otelinin gecesi 5.400 Dolar olan başkanlık süitinde kaldılar.

ESKİ IRKÇI, DİNDAR YAHUDİ'YE DÖNÜŞTÜ

Macaristan'ın en sağcı ve ırkçı partisi Jobbik'in başkan yardımcısı iken Yahudi geçmişi ortaya çıkınca partiden atılan ve dedelerinin inancına dönen bir zamanların antisemit lideri Csanad Szegedi şimdilerde dindar bir Yahudi oldu. Düzenli olarak sinagoga giden ve kaşerut (Yahudi dinine göre yenmesi caiz olan) kurallarına uyan Czanad Szegedi adını David olarak değiştirdi. Büyükanne tarafından Yahudi olduğu ortaya çıkarıldıktan sonra bu gerçeği kabul eden Szegedi, Ortodoks bir din adamının rehberliğinde Yahudilik eğitimine başladı. İrkçi bir liderken barışçıl bir kişiye dönüşen David'in ileriye yönelik iki hedefi var; Yahudi felsefesini özümsemek ve ırkçılığa karşı eğitim yolu ile mücadele etmek.

PORTMAN ÇİN'DEYDİ

Natalie Portman Shanghai Film Festivali nedeniyle gittiği Çin'de Miss Dior sergisi açılışına katıldı. 33 yaşındaki ünlü oyuncu/yönetmen sergiye beyaz ve sade bir kıyafetle gitti. Kıyafetini siyah ayakkabı ve çanta ile tamamlayan Portman etkinlikteki fotoğrafcıların ilgi odağı oldu.

VICTORIA BECKHAM'IN MİZAH ANLAYIŞI

ELLE Singapur dergisine söyleşi veren Victoria Beckham, "İnsanlar mizah duygusuna sahip olduğumu öğrenince şaşırıyorlar" demekte. Spice Girl'ün eski üyelerinden biri olan Beckham, "Her ne kadar işimi ciddiyetle yapsam da zaman zaman eğlenmeyi, kendimle dalga geçmeyi seviyorum" şeklinde konuştu. Bir pop stardan moda tasarımcısına nasıl dönüştüğünü açık yüreklilikle dile getiren Beckham, amacının tasarımlarıyla kadını güçlendirmek olduğunu söyledi.

KRALİÇENİN DOĞUM GÜNÜ ONURLANDIRMASI

Sanat, eğlence, diplomasi ve hayırseverlik alanında etkin bazı kişiler İngiltere Kraliçesi Elizabeth'in doğum günü vesilesi ile hazırlanan onurlandırılacak kişiler listesinde yer alıyorlar. Oscar ödüllü oyuncu Daniel Day Lewis listede yer alan ünlülerden biri. Annesi Yahudi olan Lewis'in büyükbabaları Polonya ve Litvanya'dan göç etmiş kişiler. Bach, Mozart ve Beethoven'i dünyada en iyi icra eden piyanistlerden biri olan Andras Schiff de onurlandırılacak. İsrail'in İngiltere Büyükelçisi Matthew Gould da iki ülke arasındaki ticareti artırma ve teknolojik işbirliğini güçlendirme yönündeki çalışmaları nedeniyle onurlandırılmaya hak kazandı.

Daniel Day Lewis

Matthew Gould

SINEAD O'CONNOR BASKILARA DAYANAMADI

İrlandalı müzisyen Sinead O'Connor, İsrail'in Caesarea bölgesinde vereceği konseri iptal etmeye çalışıyor. O'Connor yaptığı açıklamada Filistin halkının kendisinden İsrail'i boykot etmesini rica ettiğini söyledi. Filistinli aktivistlerin siyasi nedenlerle İsrail'e karşı başlattıkları kültürel boykota O'Connor'un destek vermek istediği belirtildi. Eylül ayının 11'inde Caesarea'da konser vermesi planlanan Sinead O'Connor'un bu konseri iptal etmesi konusunda yapılan baskılara dayanamadığı söyleniyor. Sanatçı, "Kültürel boykotun başını Filistinlilerin çektiğini bilseydim konser vermeyi kabul etmezdim" demekte.

Yurtiçi tarifeniz, yurtdışında da geçerli.

*Günde sadece 9,90 TL'ye!

SUPER YURTDISI ..☒..➔ **2222**

*Günde 100 dakika, 100 SMS ve 50 MB'ye kadar.
turkcell.com.tr/platinum | 0532 757 1 532

TURKCELL PLATINUM

Platin Süper Yurtdışı Kampanyası ile ilgili paketlerdeki bireysel müşteriler (vergiler dahil) günlük 9,90 TL'ye yurtiçi tarifelerindeki dakika, SMS ve internetlerini yurtdışında da kullanabilir (günlük 100 dakika, 100 SMS ve 50 MB'ye kadar). Yurtdışında yapılan kullanım ile devreye girer, sadece kullanım yapılan gün için ücret yansıtılır. Günlük ücret Türkiye saatine göre 24:00'a kadar olan kullanımları kapsar. Kampanyadan, Gold Plus, Platinum Prestige, Platin, Platin ExtraKonuş, Platin ExtraInternet ve Platin Prestij paketlerinden gelen ilk 30.000 müşteri faydalanabilir. Geçerli ülkeler ve diğer detaylar için: www.turkcell.com.tr

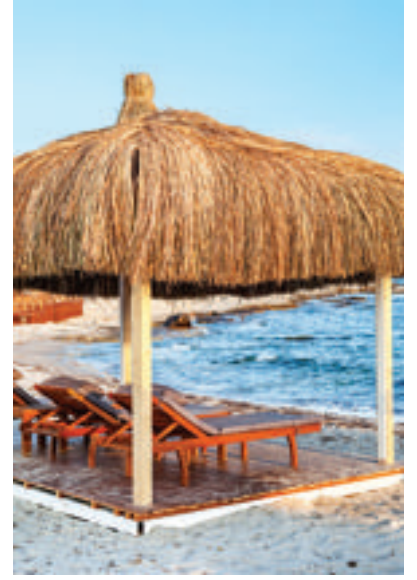

PROPAGANDA

Q|Y|Q

swim well & party hard

GÜNEŞİN ALTINDA

Farklı tatil anlayışlarına uyum sağlayabilen, konforun her daim ön planda olduğu Propaganda Beach & Club Alaçatı, çocuklu aileler, yetişkinler, evcil hayvanlar -yani kısacası herkes için ideal bir lokasyon olmak üzere tasarlandı. Eğlenmek isteyenlerin haftanın her günü 17:00-20:00 arası Happy Hour eşliğinde %15 indirimli içkilerini yudumladığı, tercihini huzurdan yana kullananların ise Yogaia'nın usta eğitmen kadrosuyla günlük yoga derslerine katıldığı Propaganda Beach & Club, Alaçatı'nın en güzel koylarından birinde konumlanıyor.

Propaganda'nın ünü İstanbul sınırlarını aşan menüsü, yazın taze ve lezzetli dokunuşuyla Alaçatı'da kendini yeniden yaratıyor. Akdeniz açık büfeden ev yapımı dondurmalara, birbirinden lezzetli kokteyllerden odun fırınında pizzalara, beş duyuya hitap edecek bir deneyim, Propaganda Beach & Club Alaçatı misafirlerini bekliyor.

HAVA KARARINCA

Gilles Peterson, Aeroplane, Ame, Kraak & Smaak ve Soul Clap gibi elektronik müzik ve türevlerinin öncü isimlerini ağırlamış Propaganda İstanbul kabinini, tüm yıldızlarıyla birlikte Alaçatı'ya transfer eden Propaganda Beach & Club, bu sezon fazlaca kalabalık bir line-up'a sahip. Alaçatı'nın gece hayatı sahnesinin çitasını yükseltecek Propaganda'nın yaz sezonu konukları arasında, M.A.N.D.Y., Teenage Mutant ve Tale of Us gibi iddialı isimlerin yanı sıra, Electronica Festival ve Chill-Out Festival gibi prestijli etkinliklerin Çeşme edisyonları da var. Propaganda'nın lokal kahramanları Low Earth, Indhira, Gökberk, Murat Uncuoğlu, U.F.U.K. ve İlker Aksungar, müziğin hafta boyunca her gece devam ettiğinden emin olmakla sorumlu!

Alaçatı'nın en güzel gündeğumlarından birine, Propaganda'nın imzası haline gelmiş yüksek tempolu tınıları eşliğinde şahit olmak isteyenler ise, "Cool Kids Never Sleep" isimli Propaganda After Party'lerine davetli. Propaganda Beach & Club Alaçatı otoparkı, opsiyonel 10 TL'lik vale hizmetiyle özel etkinlikler dışında ücretsiz. Partiye arabasız devam etmek isteyenler için, geceyarısından itibaren servis ve Motovale hizmetleri de mevcut.

Plaj giriş ücreti
30 TL
Turkcell Platinum
üyelerine
% 50
indirimli

PROPAGANDA ALAÇATI

Piyade Kumluğu Liman Mevkii No: 6 Alaçatı Çeşme, İzmir

 [propagandabeachclub](https://www.facebook.com/propagandabeachclub)

 [@propagandabeach](https://twitter.com/propagandabeach)

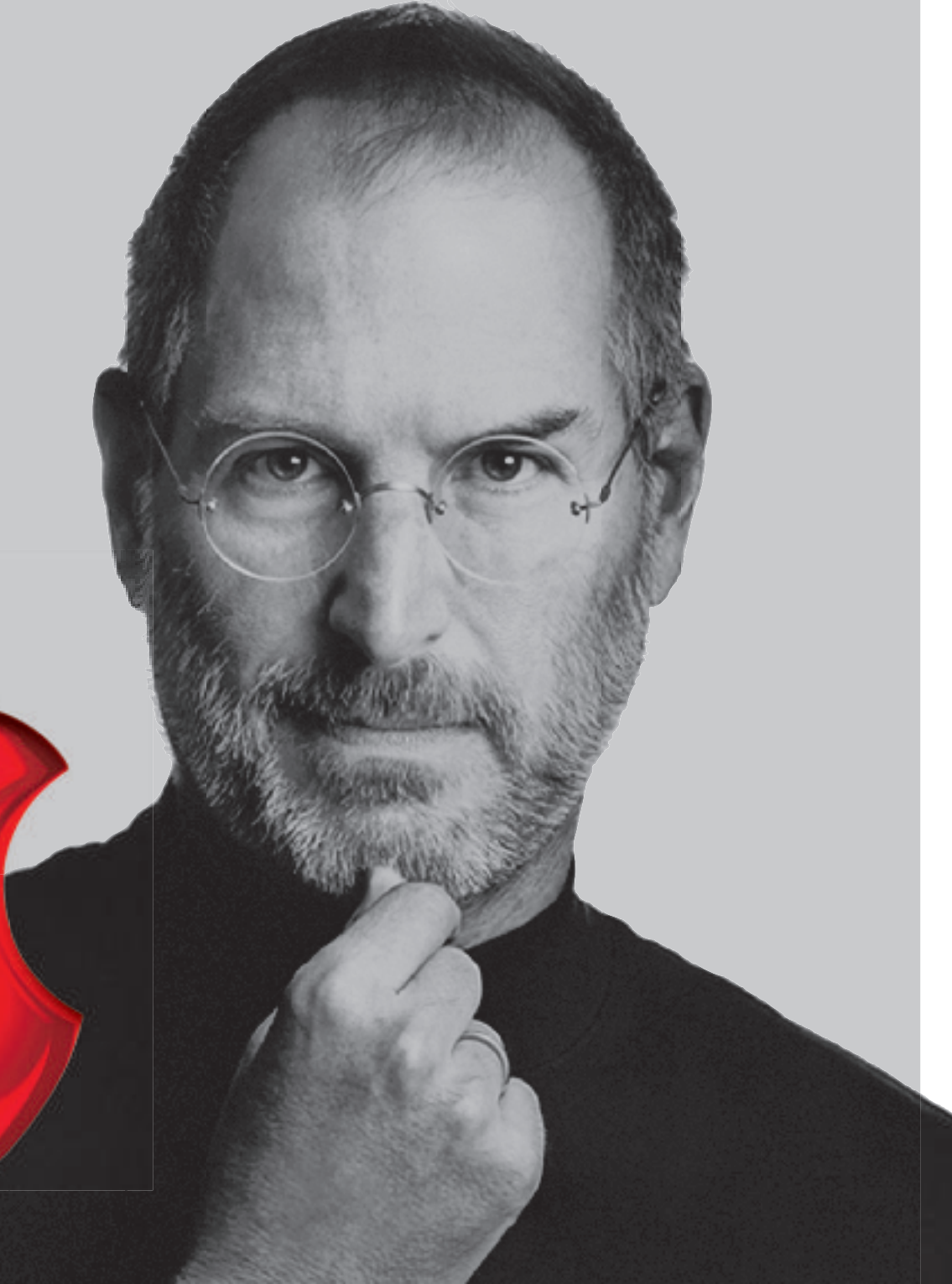
PORTRE

Elda SASUN

DÜNYAYI DEĞİŞTİREN TEKNOLOJİ DEVRİMCİSİ

STEVE JOBS

Ender insanlardan biri,
Mr Apple... Sınırları
zorlayıp çığır açan
fikirleri ile bu yüzyıla
damgasını vuran
teknoloji devrimcisi,
vizyon sahibi mucit, asi ve
genc kuşaklara rol modeli
olan, uzun yıllar yaşamı
merakla izlenen
Steve Jobs
kimdi?

S

teve Jobs 24 Şubat 1955'te San Francisco'da dünyaya geldiğinde iletişim teknolojisi oldukça yavaş ve sınırlıydı. Kişisel bilgisayar, müzik ve yayıncılık endüstrilerinin hayal dahi edemeyeceği değişimleri yaratırken şu düşünceyle yola çıktı; "Dünyayı değiştirebileceğini düşünen çalgın insanlar, bunu yapan insanlardır."

Bu araştırmaya hayalimde onunla konuştuğumu düşünerek yola çıktım. Üniversiteyi tam bitirmeden bu kadar icada imzayı atmış bu genç insana ilhamı ve cesareti veren şey neydi?

Biyolojik anne (Joanne Schieble) ve babası (Abdulfattah John Jandali) tanışıp birbirlerini sevdiklerinde, koyu Katolik olan baba Schieble, kızının asla Müslüman bir Suriye'li ile evlenmesine müsaade etmeyeceğini vurgulayınca, hamile olan Joanne herşeyi göze alıp doğurmaya karar verir. Henüz 23 yaşlarında üniversite öğrencileri olan Joanne ile Abdulfattah oğullarını evlatlık olarak vermeyi seçerler; evlat edinecek kişilerin eğitimi için olmasını ve oğullarının yüksek eğitim görmesini şart koşarlar. Böylece Steve, Paul ve Clara Jobs çifti tarafından evlatlık edinilir.

Tesadüfler zinciri dediğimiz olaylar işte böyle başlar. Jobs ailesi Steve 2 yaşında iken San Francisco'dan Silikon Vadisinin göbeğindeki bir banliyö evine taşınırlar. Geleceğin elektronik endüstrisi, HighTech ve en yaratıcı teknoloji şirketlerinin merkezi olarak gelişen Silikon Vadisi....

Vizyonu

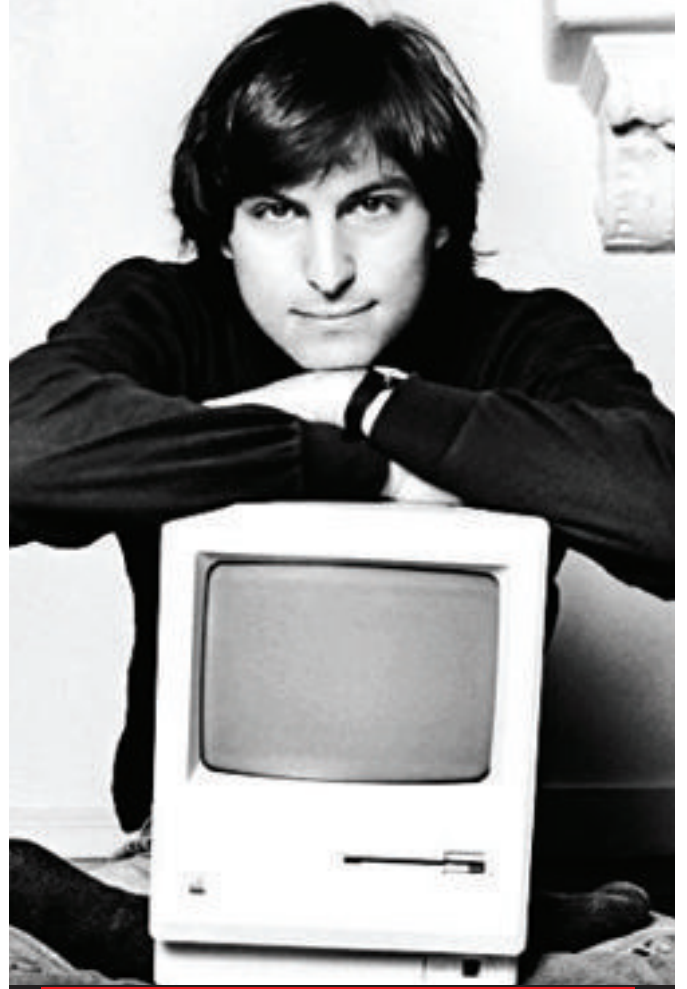
Evlatlık edinilen, babasını tanımayı reddeden, aşkla bağlandığı ürünleri ardı ardına icat ederken Jobs; etrafına merhametsiz, kırıncı bir kişilik yansıtan, mükemmeliyetçiliğiyle insanları çileden çıkaran bir şahsiyet olarak da tanınılanıyor.

Çok genç yaştan itibaren amaç ve vizyon sahibiydi, elektronik bilimlere meraklıydı; her yaşın kullanabileceği basit fakat çağ açacak bir teknoloji geliştirmek, sanat ve teknolojiyi birleştirerek herkese hitap edebilecek bir cihaz yaratıp dünyaya iz bırakmak istiyordu... Mükemmel bir ürün hedefi vardı:

"Rüyaya inanın, onu mükemmelleştirmek için içine yaşam sevginizi katın."

Hiç kimse ona inanmadığı halde o ufak bir garajda içindeki coşku, inat, inanç ve sabırla hedefine doğru yola çıktı.

Hayatı bir çok insan tarafından kaleme alınan Jobs'u daha iyi irdelemek; vizyonu, inançları, sevgileri ve hayata bakış açısını anlamak için 2005 yılındaki ünlü Standford Üniversitesi konuşmasında kendi ağzından dökülen ve benim defalarca dinlediğim sözcüklerini paylaşmak isterim.

Jobs'un Stanford Üniversitesi'ndeki ünlü konuşması

Apple'ın patronu Steve Jobs, 12 Haziran 2005'te, Stanford Üniversitesi'nin diploma töreninde bir konuşma yapmıştı. Bu konuşma, bir CEO'nun hayata dair tespitlerini ve gençlere yönelik önerilerini içeren yönüyle uzun süre gündemde kalmıştı. Bu konuşmanın Türkçe tam metnine, Bütün Dünya dergisinin Haziran 2006 sayısında da rastladım. Bu metni herkes okumalı, özellikle Mac dünyasıyla yeni tanışanların Steve Jobs'u daha yakından tanımasını için iyi bir fırsat; Steve Jobs'un konuşması şöyle:

“ Bugün burada, dünyanın en iyi üniversitelerinden birinin diploma töreninde sizlerle birlikte olmaktan onur duyuyorum. Ben üniversiteden mezun olmadım. Gerçeği söylemek gerekirse, üniversite mezuniyetine en yakın olduğum an, şu andır. Bugün size kendi yaşamımdan üç öykü anlatmak istiyorum. Tüm konuşmam, bu üç öyküden oluşacak. Yalnızca üç öykü... Fazla bir şey anlatacak değilim...” ”

Noktaları Birleştirmek'

Altı ay okuduktan sonra Reed Üniversitesini bıraktım. Fakat gerçek anlamda bırakmadan önce, on sekiz ay kadar daha gidip gelmeye devam ettim. Peki sonra neden yarıda bıraktım bu üniversiteyi?

Aslında herşey, ben doğmadan önce başlamıştı. Biyolojik annem, açıkca söyleyeyim, yani beni dünyaya getiren annem, evlenmemiş genç ve güzel bir doktora öğrencisiydi. 'İstenmeden dünyaya gelen' bebeğini evlatlık vermekten başka bir çaresi yoktu. Ancak bir koşulu vardı: Beni evlatlık olarak almak isteyen ailenin, kesinlikle üniversite mezunu olmasını istiyordu. İstedığı gibi bir aileyi, ben doğmadan önce bulmuştu. Bir avukat ve eşikle an-

sınıfından olan annem ve babam, elle-rine avuçlarına geçen paranın hemen hemen tümünü benim üniversite öğrenimim için harcıyorlardı.

Altı ay sonra, kara kara düşünmeye başladım ve 'Bu işin böyle gideceği yok' dedim kendi kendime. Birşeyler yapmalıyım, ama ne yapmam gerektiğini bilmiyordum. Yaşamımı nereye yönel-teceğim ve bu yolda üniversitemin bana nasıl yardımcı olabileceği konusunda hiçbir fikrim yoktu. Burada, annem ve babamın yaşamları boyunca biriktirdikleri tüm parayı harcıyordum. Buna hakkım da yoktu. Bu düşünceler altında üniversiteden ayrılmaya karar verdim. Üniversite öğrenimi yapılmadan da yaşamda başarılı olunabileceğine kendimi inandırmaya çalıştım. Ve

bunda başarılı da oldum. Kendimi buna inandırabil-dim. Bu kararım o zaman oldukça korkutucuydu ama... Şimdi bakıyorum da, yaşamımda ver-

diğim galiba en iyi kararlardan biriydi, o kararım.

Üniversiteden ayrıldığım an, beni hiç ilgilendirmeyen zorunlu dersleri almaktan kurtuldum ve ilgimi çeken derslere girmeye başladım.

Bu durum, kararımın güzel yönüydü ama, bir de güzel olmayan yönü vardı kararımın. Örneğin, öğrenci yurdunda-ki rahat yaşamımdan yoksun kalmış-tım. Artık kendime ait bir odam yoktu öğrenci yurdunda. Arkadaşlarımla odasında yerde uyuyordum. Depo-zitolu beş adet kola şişesini götürüp, karşılığında yiyecek birşeyler alıyordum, yemek sorunumu böyle geçiş-tirmeye çalışıyordum.

Pazar günleri Hare Krishna Tapınağı'nda bedava ve üstelik güzel yemek veriliyordu. Haftada bir kez olsun güzel bir yemek yiyebilmek için, yaklaşık on iki kilometre uzaklıkta-ki o tapınağa yürüyerek gidiyor, oradan yürüyerek dönüyordum. Bu durum o günlerde pek hoşuma gidiyor değildi ama, ilgimi çeken konular uğrunda tüm bunlara katlanmamın, yaşamımın ilerideki yıllarında benim için ne denli yararlı olduğunu gördüm. Bakınız, bir örnek vere-yim size:

O yıllarda Reed Üniversitesi,

ülkedeki belki de en iyi kaligrafi (yazı sanatı) eğitimini veriyordu. Üniversite yerleşkesinin hemen her yeri, güzel yazılarla yazılmış duyurular, dolapların, çekmecelerin üzerindeki çıkartmalar, güzel el yazılarıyla süslenmişti.

Normal öğrenimimi bıraktığımdan ve zorunlu derslerle artık bir işim olmadığından, kaligrafi derslerine girmeye karar verdim. 'Serif' ve 'Sans Serif' yazı biçimlerini, farklı harf grupları arasındaki değişen boşluk ölçülerini ve iyi bir 'yazı dizimi'nin nasıl olması gerektiğini öğrendim bu derslerde.

Bu öğrendiklerimin hiçbirinin aslında, yaşamımda bana bir yararı dokunabileceğini sanmıyordum. Ancak on yıl sonra, ilk Macintosh bilgisayarını tasarlar-ken, o derslerde öğrendiklerimi Mac'in tasarımında kullanmayı denedim. Başarılı bir çalışma yaptım ve... Sanatsal ve güzel görünümlü yazılar yazılabilen ilk bilgisayarı oluşturabil-dim.

Üniversitede o 'güzel yazı' derslerine girmeseydim, bugün Macintosh bilgisayarındaki o çeşitli ve sanatsal yazı biçimleri ve araları 'özel boşluk'lu yazı karakterleri olmayacaktı. Windows da Mac'i kopyaladığından, bu sanatsal yazı biçimleri büyük bir olasılıkla bugün hiçbir bilgisayarda bulunmayacaktı.

Kişisel bilgisayarlardaki bu olanaklardan yararlanan tüm kullanıcılar adına tüm içtenliğimle söyleyeyim ki, normal üniversite öğrenimimi iyi ki yarıda bırakmışım ve... Beni hiç, ama hiç mi ilgilendirmeyen birtakım derslere gire-rek zamanımı boşuna harcamaktansa, iyi ki ilgimi çeken 'güzel yazı' derslerine girmişim.

Üniversite öğrencisi olduğum günlerde ileriye baktığımda, bu 'noktaları birleştirmek' elbette olanaksızdı. Fakat şimdi, on yıl sonrasında başımı çevirip geriye baktığımda, bu noktaların çok uyumlu bir biçimde birleştirildiklerini pırıl pırıl bir açıklıkla görebiliyorum. İleriye bakarak, yaşamınızın noktalarını birleştiremezsiniz. O noktaları ancak, geriye baktığınızda birleştirebilirsiniz. Bu yüzden, noktaların gelecekte bir biçimde birleşeceğine inanmanız şimdiden gerekir. Bir şeye inanmak, güvenmek zorundasınız. Kadere, yaşama, karma öğretime, neye olursa, bir şeye kesinlikle inanmalısınız. Bu yaklaşımım beni hiçbir zaman düş kırıklığına uğratmadı; yaşamımdaki tüm farklılıklar, bu inançlarımla nedeniyle gerçekleşti.

İleriye bakarak, yaşamınızın noktalarını birleştiremezsiniz. O noktaları ancak, geriye baktığınızda birleştirebilirsiniz. Bu yüzden, noktaların gelecekte bir biçimde birleşeceğine inanmanız şimdiden gerekir

laşmış, doğar doğmaz beni evlatlık olarak onların alması için herşeyi önceden ayarlamıştı. Biyolojik annem sonradan, yeni annemin hiçbir zaman üniversiteden, yeni babamın ise liseden mezun olmadıklarını öğrendi. Evlatlık verme işlemiyle ilgili yasal kağıtların sonuncusunu imzalamayı bu nedenle reddetti. Fakat yeni ailem, beni üniversiteye gönderecekleri konusunda söz verince, annemi yumuşatabildi.

O günden on yedi yıl sonra üniversiteye başladım.

Fakat tuttum, saf saf, burası gibi, Stanford Üniversitesi gibi, pahalı bir üniversiteye girdim. İkisi de çalışan kişiler olan, yani işçi

'Sevmek ve Kaybetmek'

2. Öykü

Ne yapmayı sevdiğimin ayırdına erken yaşlarda varabildiğim için şanslıydım. Woz ve ben bizim garajda Apple'ı kurduğumuzda, 20 yaşındaydık. Çok çalıştık ve on yılda Apple'ı nereden nereye getirdiğimizi siz de biliyorsunuz: Garajdaki o iki kişiden, 4000'in üstünde çalışanı ve yıllık iki milyar dolar cirosu olan dev bir şirkete dönüştü, Apple. En iyi tasarımı Macintosh'u piyasaya sürdükten bir yıl sonra, işten atıldım. Otuz yaşındaydım. Sorun şimdi bana: 'Kendi kurduğunuz bir şirketten nasıl çıkarılabilirsiniz?' diye.

Bu sorunun yanıtı, Apple şirketinin giderek büyümüş olmasında yatıyor. Şirketimiz büyüdükçe, benimle birlikte yönetmesi için, son derece yetenekli olduğuna inandığım bir işletmeciyi işe almıştık. İlk bir, bir buçuk yıl işler iyi gidiyordu. Ancak işe kendim aldığım bu işletmeciyi, gelecekle ilgili görüşlerimiz giderek farklılaşmaya başladı. Ve bir gün, büyük bir tartışma yaşadık. Aramızdaki anlaşmazlığı yönetim kurulumuza götürdük. Yönetim kurulu onun yanında yer aldı, onu haklı buldu. Ve, kendi kurduğum şirketimden atıldım.

Otuz yaşındaydım ve yaşamımın merkezini oluşturan işimin dışında bırakılmıştım. Çok berbat bir duyguydu bu. Ne yapmam gerektiğine birkaç ay karar veremedim. Sanki bir önceki kuşağın girişimcilerine kötü örnek olmuşum, onları düş kırıklığına uğratmışım gibi bir duygu kapladı içimi. Elime geçirdiğim orkestra şefi değneğini düşürmüşüm gibi geliyordu bana. David Packard ve Bob Noyce ile görüştüm, işleri yüzyüme gözüme bulaştırdığım için onlardan özür dilemeye

Kimi zaman yaşam bize tüm zorluklarını sunar. İşte o an yapmamız gereken tek şey, inancımızı kaybetmemektir.

Kapı dışarı da edilmiş olsam, ben yine de eskisi gibi seviyordum işimi. Apple'dan kapı dışarı edilmiş olmam, bu sevgide en küçük bir azalmaya yol açmamıştı.

çalıştım. Tam bir başarısızlık örneğiydim. Evimi başka bir semte taşımayı bile düşündüm.

Fakat giderek, bir şeyler yavaş yavaş kafama dank etmeye başlıyordu. Kapı dışarı da edilmiş olsam, ben yine de eskisi gibi seviyordum işimi. Apple'dan kapı dışarı edilmiş olmam, bu sevgide en küçük bir azalmaya yol açmamıştı. Beni isim reddetmiş değildi ki... İşimin şimdi başındaki kişiler reddetmişlerdi beni. İşime olan her zamanki sevgim yine sürüyordu. Bu gerçekle yüzyüze geldiğim an, karar verdim: 'Yeniden başlayacağım' dedim.

O günlerde pek ayırdına varamamıştım ama... Şimdi çok iyi görebiliyorum: Apple'dan çıkarılmam meğer, yaşamımda başıma gelebilecek en iyi olaymış. Başarılı olmanın ağırlığının yerini şimdi, işe yeni başlayan birinin taptaze heyecanı ve o heyecanın kişiyi göklere uçuran hafifliği almıştı. Bu duygu bana, yaşamımın yaratıcı dönemlerinden birine girme özgürlüğü vermişti.

Sonra neler yaptığımı da anlatayım: O günleri izleyen beş yıl içinde, Next ve Pixar adlı iki şirket kurdum. Daha sonra, ileride eşim olan mükemmel bir kadına âşık oldum. Pixar dünyanın ilk bilgisayar animasyonlu filmini üretti. Dünyanın en başarılı animasyon stüdyosunun sahibidir şimdi bu şirketim.

Olaylar gelişti, gelişti ve... Apple Şirketi, benim Next Şirketimi satın aldı. Dolayısıyla ben de, ilk göz ağrım olan Apple'a dönmüş oldum.

Next'de geliştirdiğimiz teknoloji, Apple'ın şu andaki değişiminin belkemiğini oluşturuyor. Apple bugün, bu sağlam belkemiğinin varlığı nedeniyle dimdik ayakta.

Apple'dan kovulmasaydım bunların hiçbirini gerçekleştiremezdim diye düşünüyorum. Tadı acı olan bir ilaçtır bu; fakat bence hastanın acı da olsa bu ilaca gereksinimi vardı; bu ilacı alması gerekiyordu.

Kimi zaman yaşam bize tüm zorluklarını sunar. İşte o an yapmamız gereken tek şey, inancımızı kaybetmemektir. Yaşamımda beni ileriye götüren tek şey, yaptığım işe olan aşkımdır. Bundan hiçbir zaman kuşum olmadı.

"Yaşamınızda, neyi sevdiğinize ve kimi sevdiğinize iyi karar verin. Çünkü yaşamınızın ekseni, sevdiğiniz kişi ile, sevdiğiniz işinizdir."

İşiniz, yaşamınızın büyük bir zaman bölümünü alacaktır. O nedenle, yaşamınızın tadını alabilmeniz tek yolu, işinizi sevmenizdir. İşinizi sevebilmeniz tek yolu ise, onun güzel ve yararlı bir iş olduğuna inanmanızdır. Güzel ve yararlı olduğuna inandığınız bir işi yaptıkça, o işinizi giderek daha çok, daha çok seveceksiniz.

Henüz bulamadıysanız böyle bir işi yılmayın, aramaya devam edin. Hangi yaşınızda olursa olsun, yüreğinizin sevdiği ve 'İşte, bu' dediği kişiyi sonunda bulabileceğiniz gibi, seveceğiniz işinizi de günün birinde kesinlikle bulacaksınız. Yeter ki aramaktan vazgeçmeyin o işi... Göreceksiniz, sonunda bulacaksınız onu da...

‘Ölümle İlgili...’

Kimin söylediğini bilmiyorum ama, 17 yaşımdayken okuduğum şu sözü, yaşamım süresince hiç unutmadım: ‘Eğer her günü,

o gün yaşamının son günüymüş gibi yaşırsan, bir gün kesinlikle doğruyu yapmış olacaksın.’

Bu söz beni öylesine etkiledi ki, o günden bu yana geçen otuz üç yılda her sabah aynaya bakar ve kendime sorarım: ‘Bugün yaşamımın son günü olsaydı, gün boyu yapacaklarımı gerçekten yapmış olmak ister miydim acaba?’

Bu soruma ‘Hayır’ yanıtlarım arttıkça, bir şeyleri değiştirmem gerektiğinin ayırına varırım ve yaptıklarımı ciddi bir biçimde denetleyerek, tek tek gözden geçiririm.

Eninde sonunda öleceğimi düşünmek, yaşamda büyük seçimler yapmama yardımcı olan en önemli etkidir. Çünkü yaşadığımız dünyaya ait tüm beklentilerimiz, gurur, kibir, her türlü sıkıntı, başarı, başarısızlık gibi ‘bu dünyanın sözümlerine önemli işleri’, ölüm söz konusu olduğunda bir anda tüm önemlerini yitiriyorlar, sözcüğün tam anlamıyla kocaman bir ‘Hiç’ oluveriyorlar.

Bir gün öleceğimizi unutmamak, kaybedeceğimiz bir şeylerin olduğunu düşünme tuzağından

kurtulabilmemiz bildiğim en gerçekçi yöntemdir. Yaşamınızda, yüreğinizin götürdüğü yere gitmemeniz, yüreğinizin sesini dinlememeniz için hiçbir nedeniniz yoktur. O nedenle, korkmayın kulak vermekten, yüreğinizin sesine... Yaklaşık bir yıl önce bana kanser teşhisi konuldu. Sabah yedi buçukta hastaneye gitmiştim; pankreasımda bir ur saplandı. Pankreasın ne demek olduğunu bilmiyordum bile... Doktorlar bana, pankreas kanserinin tedavisinin olanaksız olduğunu söylediler ve en fazla altı ay ömrümün kaldığını açıkladılar. Tatsız ama, doktorum bu gerçeği açıklamak zorundaydı bana. Ölümle karşılaşmadan, ona hazırlıklı olmam gerekiyordu.

Evimi, işlerimi bir düzene sokmam gerekiyordu. Düşünün, önünüzdeki on yıl boyunca çocuklarınıza anlatmayı düşündüğünüz her şeyi, onlara birkaç ayda anlatmak zorundaydınız artık.

Yaşamınıza veda etmeden önce, ailenizin yaşamının sorunsuz sürebilmesi için geride her şeyi onlara düzgün bir biçimde bırakmak zorundaydınız. Altı aylık ömrümün kaldığı haberi, benim için o altı aylık sürede tüm bu sorumluluklarımı yerine getirmiş olmam anlamı taşıyordu.

O gün akşama değin o teşhisle yaşadım. Akşam biyopsi yapıldı, boğazımdan mideme ve bağırsaklarıma endoskop sokup, iğneyle pankreasımdaki urdan birkaç hücre aldılar.

Ben uyutulmuştum, hiçbir şeyin ayırında değildim. Uyandığımda eşim, bana verebileceği en güzel haberi verdi: Doktorlar, hücreleri mikroskopta inceledikten sonra, hastalığının pankreas kanseri türleri arasında tedavi edilebilecek nadir türlerden olduğunu anlamışlar ve o an, görmeliymişim onları, çocuklar

Yüreğinizin ve sezgilerinizin peşinden gidebileceğiniz bir cesarete sahip olun. Sizin gerçekten ne olmak istediğinizi ve nereye gitmek istediğinizi, en iyi onlar biliyorlar çünkü... Yüreğiniz ve sezgileriniz... Onlara inanın, güvenin...

gibi sevinmişler. Bir gün sonra ameliyat oldum. Şimdi ise, iyi bakın, iyi görün beni... Bakın, demir gibiyim...

Doktorumun bana pankreas kanseri olduğumu söylediği işte o an ilk kez yüzyüze geldim ölümle. Umarım o anı, önümdeki 20-30 yıl boyunca bir daha yaşamam. Fakat ölümle yüzyüze gelme anını yaşamış bir kişi olarak size şunu kesinlikle söyleyebilirim: Kimse ölmek istemez. Cennete gideceklerinden emin olan kişiler bile istemezler ölmeyi... Ancak ölüm, hepimizin paylaştığı bir ‘ortak nokta’dır. Hiçbirimiz kaçamamışızdır ölümden. Zaten olması gereken de budur. Ölüm, yaşamın tek ‘en iyi icadı’dır. Yaşamın tek ve gerçek ‘değişim

aracı’dır. Yeniye yer açmak için eskinin ortadan kaldırılması gerekir. Şu anda yeni olan sizsiniz, ancak çok da uzak olmayan bir gün, ‘eski olan’ da siz olacaksınız ve siz de silineceksiniz yaşam sahnesinden. Böyle üzücü ve hatta ürkütücü bir konudan söz ettiğim için üzgünüm ama... Bunların tümü gerçektir.

Zamanınız sınırlı. O sınırlı zamanınızı, başkasının yaşamını yaşayarak harcamayın. Başka kişilerin düşüncelerinin sonuçlarıyla yaşanan yaşam, dogmaların tuzağına düşmek demektir. Başka kişilerin düşüncelerinin gürültüsü, içinizdeki kendi sesinizi bastırmasın. Daha da önemlisi, yüreğinizin ve sezgilerinizin peşinden gidebileceğiniz denli bir cesarete sahip olun. Sizin gerçekten ne olmak istediğinizi ve nereye gitmek istediğinizi, en iyi onlar biliyorlar çünkü... Yüreğiniz ve sezgileriniz... Onlara inanın, onlara güvenin...

Gençliğimde, ‘Diinya Kataloğu’ adlı bizim kuşağın başvuru kitaplarından biri olan güzel bir yayın vardı. Stewart Brand adlı bir kişi çıkarıyordu bunu. 1960’ların sonuydu, bilgisayarlardan ve masaüstü yayıncılıktan önceydi. İdealist bir yayındı, çok güzel bilgilerle, öğretilerle, kavramlarla doluydu.

Stewart ve arkadaşları, bu ‘Diinya Kataloğu’ adlı yayınlarını ancak birkaç sayı çıkartabildiler. 1970’in ortasıydı. O yıl ben, sizin şimdi olduğunuz yaşıyordum. ‘Diinya Kataloğu’ kapanmadan önceki son sayısının arka kapağında, ilginç bir fotoğraf yayımlanmıştı. Sabahın erken saatlerinde çekilmiş, uzayıp giden bir yolun fotoğrafıydı bu. Altında da şunlar yazıyordu:

‘Sizi aç kalmanız rahatsız etmiyorsa, aptal kalmanız da rahatsız etmeyecektir.’

Onların veda mesajı buydu.

‘Sizi aç kalmanız rahatsız etmiyorsa, aptal kalmanız da rahatsız etmeyecektir.’

Bu sözü kendime, kendim için çok kez söylemişimdir. Şimdi ise, birazdan diplomalarını alıp, yaşama ilk adımlarınızı atacak olan size, sizin için söylüyorum: ‘Sizi aç kalmanız rahatsız etmiyorsa, aptal kalmanız da rahatsız etmeyecektir.’ Hepinize çok teşekkürler.

Özel hayatında Jobs

“Başkasının hayatını yaşamayın”

İş hayatı ve başarıları çoğumuzun yakından bildiği bir öykü. Bu zeki, dinamik insan özel hayatında nasıl biriydi?

Jobs üniversiteye yeni başladığı yıl Budizm ve özellikle Zen Budizmiyle ilgileniyordu; meditasyon ve sezgi yoluyla aydınlanmaya yönelen Jobs farklı beslenme diyetleri de uyguladı. Hatta 1974’de o zamanki kız arkadaşıyla birlikte Hindistan’a gitti ve orada bir seneye yakın bir süre kaldı.

Budizm inançları giyim tarzını da etkilemiştir; kıyafetleri her zaman mütevazı, jeans (Levi’s 501 blue), spor ayakkabı (New Balance) ve genelde siyah bluzlar oldu. Evlenmeden önce de mobilyası hemen hemen olmayan boş bir evde yaşadı. Zira Budist zamanlarından öğrendiği ders maddi mal varlıkların genellikle hayatı zenginleştirmekten çok zorlaştırdığıydı...

Jobs, 1982’de ünlü folk şarkıcı Joan Baez ile tanıştı. Steve 27, Baez ise 41 yaşındaydı. Buna rağmen üç yıl boyunca önce arkadaş sonra da sevgili olarak ciddi bir ilişki yaşadılar. Baez onu nasıl yorumlayacağını bilemiyor; hoş ve kafa karıştırıcı buluyordu. Steve hakkında, “Hem romantik hem de romantik olmaya korkuyordu” demişti. İlişkileri bittikten sonra da arkadaş kaldılar.

Jobs: “Birlikte olmak yazgımız değildi, ben aile kurmak ve çocuk istiyordum onunsa ergin bir oğlu vardı ve başka çocuk istemiyordu.” Hayalindeki hayat arkadaşı zeki ama

alçak gönüllü, eğitilmiş, bağımsız, dünyevi ama ruhani bir yönü de olan biri olmalıydı. “Organik gıdaları seven, rahat, esprili bir sarışın olmasından da zarar gelmezdi” diye düşüncelerini açıklamıştı ve 1989’da tam da böyle bir kadın hayatına girdi. Onu bir konuşmasında dinlemeye gelen Laurene Powell’dı. Aynı haftasonu şık bir vejetaryen restoranta giderler ve sonra hiç ayrılmazlar.

Düğünleri Budist usulü yapıldı; töreni Zen öğretmeni Kobun China kıldı, bir gong çaldı, tütsü yakıldı ve ilahiler söylendi...

Jobs 31 yaşındayken derin duygularla sevdiği ve saydığı, her zaman anne bildiği Clara Jobs öldükten sonra öz annesi Joanna'yı araştırmaya ve aramaya başladı. Anne, karşılaştıklarında çok duygulandı ve oğluna yıllarca çok acı çektiğini, Mona Simson adında bir kız kardeşi olduğunu açıkladı. Anne iki kardeşi tanıştırdığı zaman Mona ağbeyinin hoş, açık sözlü ve Apple'ın kurucularından biri olduğunu öğrendi. "Kızkardeşim yazarmış" diyen Jobs ile ne kadar benzeştiklerini gördükçe Mona hem şaşırdı hem sevindi, gitgide yaklaşıp çok iyi arkadaş olmayı başardılar.

Steve Jobs babası Abdulfattah John Jandali'yi hiçbir zaman affetmedi ve görmek istemedi. Kendini güçlü ve bağımsız hissebilme için mükemmellik, yaratıcılık ve coşkuyla peşpeşe ürünler yaratırken, başarıdan başarıya koşarken babasına karşı öfkesini yenemediği için bazen çekilmez biri olan Steve Jobs bence çok duygulu, kansere yenilen bir dahiydi...

Hayatının en büyük şoku ve acısı kendi kurduğu Apple'dan atılmasıydı... Eylül 1985'te bir tanesi dışında tüm hisselerini satarak Apple'dan çekildi. Acı verici bu zor anlar için daha sonra Jobs şöyle diyecekti: "O zaman farkına varmasam da Apple'dan kovulmak başıma gelmiş en güzel dersti." Konuşmasında da buna değinen Jobs bu zaman sürecinde hayatta hiçbir şeyin asla kalıcı olmadığını idrak etti, biyolojik köklerini araştırdı, hayat eşi Laurene ile tanıştı, evlendi ve Apple'daki hisselerinden aldığı parayla *NEXT step macerasını* başlattı. Yani bir başka deyişle "bir sonraki adım..." Hayata devam... Olan oldu geçti, şimdi yeni bir adımla yola devam. Hayatımızda da bir şeyler düzgün gitmeyince *NEXT* diyebilmeyi bilmek lazım inancını hep benimsemişimdir.

Başarıyı erken yakaladığı için başkalarına daha az güvenirdi. Detaylara tutkuyla yaklaşan bir yönetici olan Steve Jobs'un pek dostu yoktu...

Jobs'la hayattayken söyleşi olanağım olsaydı mutlaka bu soruyla yazıma son verirdim: **"Tutku, hizmet ve erken yaştaki büyük başarılar sizi ne kadar daha mutlu bir insan yaptı?"**

Bu soruyu ben kendimce Jobs'un kız kardeşi Mona'nın New York Times'da yayınlanan bir anma yazısındaki kardeşiyle ilgili söyledikleriyle cevaplandırmak isteyeceğim:

- Steve sevdiği işi yaptı, gerçekten çok çalıştı, yanlış anlaşılma razıydı.
- Steve mütevaziydi.
- Steve çok eğlenceliydi.
- Mutluluk hazinesini aradı... ■

triangulo

38.2785, 26.3749

Hayallerinizdeki düğünün beyaz ve saflığının, Triangulo atmosferi ile uyumuna tanık olacaksınız.

Alaçatı'da hayalinizdeki düğüne açılan masalsi mekân **TRIANGULO BUTİK OTEL**

Triangulo Butik Otel, çim kaplı iki dönüm bahçesi ve havuzuyla, konuklarını ev konforundaki samimi ortamında ağırlamaya devam ediyor. Alaçatı'nın özgün mimarisine uygun olarak tasarlanan Triangulo Otel, bembeyaz dekoru ile yaz ve bahar düğünleri için her yönüyle ideal bir mekân. Triangulo Butik Otel, sıcak güneşin altında birbirinize gülümseyerek uzanabileceğiniz ve huzurlu bir tatil geçirme fırsatı yakalayabileceğiniz romantik bir balayı için biçilmiş kaftan. 14 Odalık Triangulo Butik Otel'e yayılan lavanta kokularıyla birlikte başladığınız güne, Alaçatı'nın temiz havasında huzurla devam edeceksiniz. Gülyüzlü ekibinin sunduğu Alaçatı kahvaltısına, Lale Hanım'ın yaptığı lor kurabiyesi ve ev yapımı reçellerin tadına doyamayacaksınız. Spesiyalleri arasında yer alan Lavanta Martini'yi denemeden dönmeyin.

www.hoteltriangulo.com

Hacı Memiş Mahallesi 2069 Sokak No:12 Alaçatı-Çeşme / İzmir

(0232) 716 09 03

TIP ADAMI

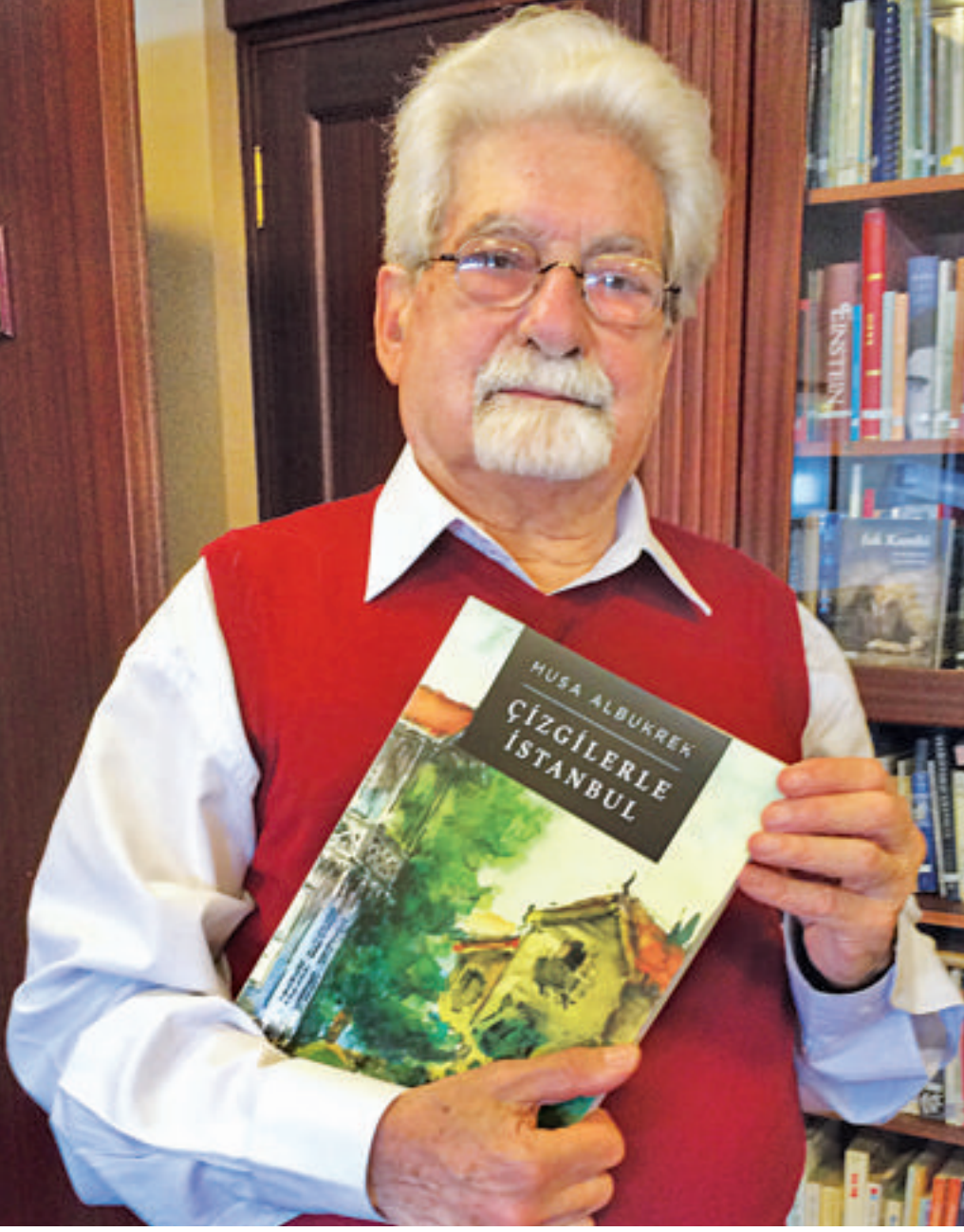
ÇİZER

MÜZİSYEN

bir

Dr. MUSA ALBUKREK

Mesleği genel cerrahlık, merakı çizerlik, tutkusu keman... Müzik tutkusunu ve kemani bir profesyonelin disipliniyle amatörce sürdüren Dr. Musa Albukrek son kitabı Çizgilerle İstanbul'da bizleri hayatının önemli bir kısmını yaşadığı Adalar'da dolaştırıyor, Anadolu yakasına götürüyor, Boğaz'ı seyrettirdikten sonra Rumeli'ye geçiyor, Tarihi Yarımada'ya bırakıyor. Nostaljik bir gezi. Hangi fotoğraf albümü tarihi kentimizi ve değerlerimizi bu denli duygu yüklü tanımlayabilirdi ki...

Çizgilerle İstanbul kitabınızda kentimizin çok farklı köşelerini resmetmişsiniz; Adalar, Boğaziçi, Rumeli ve Anadolu yakaları... Bu çizimleri bir görsele bakarak mı, yoksa o mekân karşısında mı yaptınız?

Özellikle mekânda çizilmiş resimlerdi. Resmin en keyiflisi yerinde çizilenidir. Böylelikle kendi ruh haliniz resme yansıyor. Hatta bazı resimler suluboya gibi gözüküyor ama aslında öyle değil. Çizim sırasında yağmur yağıyor, resmi ıslatıyor. Örneğin Büyükdada'da Çankaya'da ikiz evler vardır. Bu evleri çizdikten sonra plaja gittim. Poyraz çıktı resim uçtu denize düştü, renk kâğıda işledi. Bir iki rötüşle resim canlandı, ama inanın ki çok daha güzel oldu. Mevlanakapı'da yağmur altında çizdiğim resimler de var. Havanın nemi, sıcaklığı, soğukluğu inanın ki resme geçiyor. Bakarak çizilen resimler tamamen doğaldır, gözümüz nasıl görüyorsa öyle çizeriz. Hâlbuki fotoğraftan çizince farklı sonuç çıkar.

Çizimlerinizi ne kadar zamanda tamamlarsınız?

Bir çizimi tamamlamam ortalama 15 dakikamı alır,

5 dakikada yaptığım çizimler olduğu gibi 30 dakikada tamamladığım çizimler de vardır. Bazen otomobile geçtiğim bir yeri çok süratle çizmem gerekir. O bakımdan kitabımda yer verdiğim tek çizimle yapılmış resimler böyle çok süratle yapılmıştır.

Kitaptaki çizimlerin arasında 1965 tarihli olanları dikkatimi çekti. Bu kitapta kaç yıllık bir çalışmaya sürecinin ürünlerine yer verdiniz?

Kitaptaki son çizimlerim 2010 tarihli, demek ki ortalama 35-40 yıllık bir birikim var burada.

Çizimlerinizden bazılarında sert kalın çizgiler kullanılmış, bazıları ise ince ince adeta oya gibi işlenmiş. Bu dönemsel bir tarz değişikliği mi, yoksa ifade şekli mi?

Zamanımız az ise çarçabuk ve kalın çizgiler kullanıyorum, ama rahat bir ortamda bol vaktim varsa ince ince işleme imkânını buluyorum. Fatih'te yürümekte olan ve o anda benden uzaklaşan bir kadın, bir erkek çizimim var, onları iki çizimle tamamladım. Oysa Valikonağı binası incecik kalemle çizildi.

İsmet İnönü'nün Evi 2002

Resme olan yeteneğiniz nasıl ortaya çıktı?

Ben aslında 10 yaşından beri resim çiziyorum. O resimlere baksanız gayet başarılı bir perspektif ve gölge bulunduğunu görürsünüz. Benim hocam Musevi Lisesi öğretmeni olan Naile Akıncı'ydı. Türkiye'nin en ünlü ressamlarından biri... Ama o hanımefendi bana fazla bir şey öğretmedi. Beni denetçi olarak görevlendirdi. Sınıftaki öğrencilerin resimlerini toplar, kendisine götürürdüm. Biz öğrenciler, hepimiz bir dayanışma içindeydik. Çocuklar bana resimlerini verir, "Hadi Musa bunu biraz toparla" derlerdi. Naile Hanım resimleri eline alır, gerçeği hem men anlar, resmin sahibi öğren-ciye, "Bunu Musa düzeltti, bir daha yap" derdi.

Daha sonra Bilge Hanım adında Almanya'da, Fransa'da tahsil görmüş biriyle tanıştım. "Bu iş kalem ve silgi ile olmaz" dedi, beni keçe kalemle o tanıştırdı. Ülkede kıtlık zamanıydı, İzzet Keribar bana yurt dışından çeşit çeşit keçe kalem getirirdi. Böylece 1965'ten sonra keçe kaleme geçiş yaptım. Küçük yaştan beri resme yatkındım, babam cesaret veriyor, annem de yaptığım resimleri saklıyordu. Çocukluk arkadaşım İzzet Keribar ile birlikte yurt içi ve yurt dışında çok sayıda seyahatlerimiz oldu. O fotoğraf çeker ben çizirdim. Bu çizimler seyahatlerin kaçınılmaz hatıralarına dönüştü. Hatıralar aslında insanın kendine bıraktığı mirasıdır. Çünkü hiçbir hatıra nakledilemez. Her resmin bir hatırası var. Örneğin

Çocukluk arkadaşım İzzet Keribar ile birlikte yurt içi ve yurt dışında çok sayıda seyahatlerimiz oldu. O fotoğraf çeker ben çizirdim. Bu çizimler seyahatlerin kaçınılmaz hatıralarına dönüştü.

kitapta gördüğünüz şu resim Kumkapı'da bir Ermeni kilisesi. Oraya grupla geziye gitmiştik. Baktım yukarılardan bir ip sarkıyor, asıldım, çan dan dan çalmaya başladı. Hoşuma gitti, devam ettim. Derken siyah cüppesiyle bir rahip çıkageldi telaşla, "Ne oluyor? Nerede cenazeniz?" diye sordu. "Cenaze yok" dedik. "Ama bu cenaze çanıydı" diyerek konuyu bayağı uzattı, ısrarcıydı cüsseli rahip. Sonunda aramızdan biri, "Birimiz ölsün de bu tartışma bitsin artık" dedi. Bu başlı başına bir anı... Şu Süleymaniye çizimi ise, sabah 5'te güneş doğarken çizim yaptığımı anımsatır bana.

Diğer bir resimde Balat Musevi Hastanesi'nden izlediğim mavnaları görüntüledim. Bu mavnalar yok artık. Mavnaların ardındaki çizgiler uzaktan bana ulaşan sesi, Haliç kıyısındaki fabrika uğultusunu yansıtmakta.

Bir tıp adamı olarak sanata ilginiz müzikle de ortaya çıkıyor. Nasıl bir müzik eğitimi aldınız, müzik etkinliklerinizi nasıl sürdürüyorsunuz?

Ağabeyimin keman çalmasına heves ederek 7 yaşında ben de keman istedim. Çocukluğumda oyuncak yoktu oynayabileceğim. Babam bana boş ilaç kutuları getirir, ben de onları birbirlerine ilıştırarak yaptığım oyuncaklarla oynardım. Günün birinde babam bir paket getirdi, "sana sürprizim var" dedi. Açtım, içinden bir keman çıktı. Ben de içimden, "keşke yine ilaç kutuları getirseydi de oyuncak yapabilseydim" diye düşündüm çocuk aklıyla.

Yetenekli olduğum söyleniyordu ama 14 – 15 yaşına kadar keman çalmam biraz ite kaka gitti, kemanlar pek kaliteli değildi, hoca fazla ciddiye almıyordu. 15'imde kendimi müzikte kanıtlama hevesine girdim. İstiklal Marşının bestecisi Osman Zeki Üngör'ün oğlu Ekrem Zeki Ün hocamdı. Onun yetiştirmesi ile kemanda ilerledim. Beni konserlere çıkardı. Yıl 1956'ydı Eskişehir'de konserde Mendelssohn çalarken, bir nota kaydı. Bir baktım bütün dinleyiciler kalkıp kapıya doğru yöneliyorlar. O kadar meloman kişiler mi var ki, yaptığım ufakık bir yanlışta hepsi kaçıyor? diye sordum kendim kendime. Hocam bana "devam, devam" gibisinden bir işaret yaptı. Konser bitti, kalanlardan öyle bir alkış koptu ki, dakikalarca... Bir türlü anlam veremiyordum, "Yanlış yapınca çıkmaya kalkıştılar, şimdi de niye bu kadar hararetle alkışlıyorlar?" diye düşündüm. O sırada sayfa çeviren arkadaş, "Musa'cım geçmiş olsun" diyerek yanıma geldi.

Bir yanlış nota için geçmiş olsun demek bence ayıptı. "Ne diyorsun?" diye sordum. "Biraz önce deprem oldu ya!" dedi. Meğer insanlar onun için kaçışmaya kalkışmışlar. Konser eski bir şeker fabrikasıydı. Üç kalas atıp uyduruk bir sahne kurmuşlardı. O zeminde piyano her notada biraz sallanıyor, heycandan da ayaklarım titriyordu zaten. Depremi fark etmemiştim.

Splendid Oteli 1982

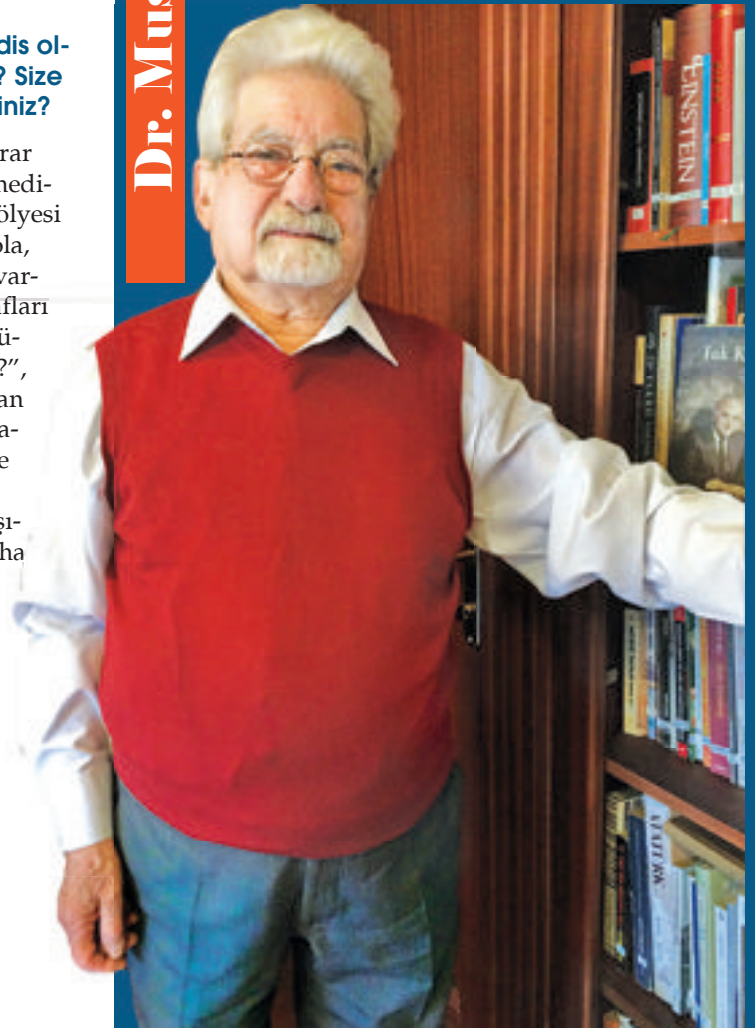
Tıp Fakültesini bitirip ihtisasa başladığım zaman müziği daha ağırdan aldım. Kurduğumuz bir oda müziği grubu ile Bach, Beethoven, kilise müziği yapıyorduk. Tabii hepsi gönüllü yapılan çalışmalardı, aramıza zaman zaman profesyoneller de katılırdı. Müzik çalışmalarım bugüne kadar devam etti. La Turquie d'Aujordhui adında bir yayında benim hakkımda "Çok profesyonel bir amatör" ifadesi kullanıldı. Ama ben bu işi tamamen keyif için yapıyorum. Ayla Erduran bana her zaman "Musa sen kariyer yapsaydın, çok mükemmel bir kemancı olacaktın" derdi.

Yahudi anneler oğullarının doktor veya mühendis olmalarını isterlerdi. Sizde de durum böyle miydi? Size kalsaydı kendinizi tamamen müziğe verir miydiniz?

15 yaşındayken müziği meslek edinmeyeceğime karar verdim. Annem veya babam bu konuda beni etkilemediler. Gigogosyan adında çok ünlü bir lütiye vardı. Atölyesi İngiliz Konsoloslugu karşısındaydı. Viyolonsel, viyola, keman çalan müzisyenlerin uğrak yeri orası. Duvarlarda keman çalan ünlü müzisyenlerin fraklı fotoğrafları asılıydı. "Bu kim?" diye sorardım, "Bu çok iyi bir müzisyen ama geçinmek için ders veriyor." "Ya bu kim?", "Virtüöz olarak yola çıktı ama gazonoda çalışıyor." O an karar verdim; ben müziği aşk olarak alacak, hiçbir zaman meslek edinmeyecektim. Hocam Ekrem Zeki de beni bu konuda etkilemedi, tam tersine tıbbi meslek edinmemi istedi. Gençken büyük bir salonda tek başıma konser vermeyi tabii ki hayal ederdim, ama Allaha şükür o da oldu. Kimse alınmasın ama müziği ben bir din olarak kabul ediyorum, her gün yaptığımız egzersizler de dualarımız... Yanlışlarımız günahlarımız... Virtüözler aziz, bestekârlar kâhin, konser salonu bir mabet, konserin kendisi de ayin... Müziği bir yaşam tarzı olarak kabul ediyorum. Müzisyen arkadaşlarla toplanıp çalarken dostluklar kuruyoruz.

Dr. Musa Albukrek kimdir?

1937 yılında İstanbul'da doğdu. İstanbul Üniversitesi Tıp Fakültesini bitirdikten sonra 1966'da Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Genel Cerrahi bölümünden mezun oldu. Amerikan Hastanesi'nde genel cerrah olarak çalıştı. Aynı zamanda Amiral Bristol Hemşirelik Okulu'nda hocalık yaptı. 1985 yılından itibaren proktoloji üst ihtisas dalına yöneldi. Paris ve Cenevre'de ihtisasını tamamladı. Yıldız Teknik Üniversitesi'nde öğretim görevlisi olan Dr. Musa Albukrek müzik tutkusu ile Pre-klasik Oda Müziği topluluğunu kurdu. Eşi Lydia Albukrek çocuk doktoru. Albukrek çifti, biri avukat diğeri iç mimar olan iki kız çocuk sahibidir.

Oymalı Konak
1980

Ya profesyonel mesleğiniz olan tıp?

Ben tıbbi küçük yaştan beri çok severdim. İlkul dördüncü sınıfta Madame Mefano, Musevi Lisesi'nde hocamızdı. Bazı hayvanların iç organlarını tahtaya çizmemizi isterdi. Her zaman ben gönüllü olurdum. Bana, "Evladım sen gözlük takıyorsun, çok da güzel çizdin, sen doktor olacaksın" demesin mi? Kız öğrenciler de, "Zaten babası doktor, o da doktor olsun" dediler. O gün doktor olmaya karar verdim. Konservatuara gitmek için Bayan Mefano'dan izin isteyince, orada ne yaptığımı sordu. Keman öğrendiğimi söyledim. "O zaman benim kızım da gitsin, keman öğrensin" dedi. Bu sayede o öğretmenimin kızı Ester Mefano bugün Paris'te ikinci kemandır. Annesi sayesinde ben doktor oldum, o da benim sayemde ünlü bir müzisyen. Tıp alanında bugüne kadar çok zevkle çalıştım. Dış ülkelerde ihtisas, Hemşirelik Okulu'nda hocalık yaptım. Yıldız Teknik Üniversitesi'nde tercümanlara tıp terimleri eğitimi verdim.

Daha önce yayınlanan eserleriniz hangileri?

İlk kitabım Çizgilerle Türkiye oldu. Onu Çizgilerle Adalar takip etti. 2004'te yayınlanan Çizgilerle Akdeniz Yöresi, Bodrum-Antalya arasında gezip gördüğüm yerlerin çizimlerini içeriyor.

İleriye yönelik projeler var mı?

Ben her seyahatimde çiziyorum. Elimde komple Paris çizimlerim var. Ege çizimlerimden İzmir'le ilgili bir kitabın basımı için girişimler yapılıyor. Benim yaptığım aslında kültürel bir iz bırakmak. Doğu Karadeniz, Akdeniz, İngiltere, İsrail, İsviçre hepsi var. Hatta Sefaradname adı altında yeni bir projemiz var. Sefaradların geçtiği yerlerin çizimlerini kapsayacak...

Granada, Sevilya, Edirne, Bursa, Viyana, gibi. Sinagoglar, evler, Yahudilerin yaşadığı mekânlar... Benim çizimlerimden oluşacak bu serginin önümüzdeki yıl açılmasını hedefliyoruz.

İstanbul devamlı bir değişim süreci içinde. Kitabınızda çizimlerine yer verdiğiniz ancak günümüzde artık var olmayan mekânlar var. Çizgilerle İstanbul'un bir gün nostaljik bir değer kazanacağını düşünüyor musunuz?

Artık var olmayan yerlerin çizimleri var tabii. Kitabımın nostaljik bir değer kazanacağından eminim. (Kitabın içinden artık mevcut olmayan binaların çizimlerini tek tek buluyoruz. Kocaman kitaptaki bina çizimlerinin çoğu artık yok.) Fotoğraf da kalıcı bir belgedir ama çizimde bir hissiyat da var. Hislerden süzölmüş bir objektiftir bizimki. ■

“ Müziği ben bir din olarak kabul ediyorum, her gün yaptığımız egzersizler de dualarımız... Yanlışlarımız günahlarımız... Virtüözler aziz, bestekârlar kâhin, konser salonu bir mabet, konserin kendisi de ayin...”

St. Michel Lisesi 1995

CASABLANCA

good food & good music

italyan & Fransız Mutfağı

Casablanca Restobar Alaçatı Port Marina (in Tren)

*Casablanca Restobar İzmir 1386 Sokak No:1 3/A
Meksika Sokakı Alsancak, İzmir*

Rez: 0533 057 94 14

www.casablancarestobar.com

Mesleklerinde 'İlk' Türk Yahudi Kadınlar

Bu vatanda 700 yıllık ahenkli beraberliğimiz sürecinde, özellikle de 19. yüzyıldan itibaren, bir “ilk”e imza atmış çok sayıda Yahudi kadın olduğu kanısını taşıyorum. Olayı “branşlarında ilk Türk Yahudi Kadınları” açısından irdelemeğe başladım. Konu o güne kadar araştırma alanıma dâhil olmamakla beraber daha ilk adımlarımda, envanterin pek de küçümsenmeyecek kadar zengin olduğunu fark ettim.

İ

ç yıl önce, eşsiz İstanbul’umuzda bir ilke tanık olduk. Rahmetli Duygu Asena’nın “Adı Yok” dediği “kadın”ı tema olarak seçen İstanbul Kadın Müzesi projesini gerçekleştirmek amacıyla kurulan İstanbul Kadın Kültür Vakfı 8 Mart 2011 günü faaliyete geçti.

Vakıf Başkanı Sayın Gülümser Yıldırım ve arkadaşlarının gönüllerinde yatan, İstanbul’un yaklaşık 3000 yıllık “kadın tarihini gündemde tutan ve kadın belleği oluşturan, dünya standartlarında çağdaş müzecilik anlayışı ve kriterlerine göre çalışan profesyonel bir onurlandırma ve bilgilendirme mekânı yaratıp işletmekti”. Yurdumuzun ilk ve dünyanın üçüncü kadın müzesi onurunu taşımakta olan bu kuruluş, derhal “Uluslararası Kadın Müzeleri Birliği / International Association of Women’s Museum”a da üye oldu.

Fiziki anlamda bir kent müzesi kurulması için uygun mekân arayışı süre dursun, Vakıf zaman kaybetmeden, ilk sürekli sergisini sanal ortamda oluşturmayı kararlaştırdı. (www.istanbulkadınmuzesi.org) Sergi küratörü, kadın hareketi öncülerinden değerli dostum Meral Akkent’in veciz ifadesiyle bu serginin hedefi “izleyiciyle diyalog” kurarak, İstanbul tarihinde “kültür ve sanat alanında zamanın anlayış ve beklentilerinden farklı bir yaşam modelini seçen, yaratıcı, heyecanlı, meraklı, cesur, sebatkâr ve bu nedenlerle de bir ilk olmanın pırıltısını taşıyan kadın biyografilerini” derleyip sunmaktır.

Sayın Meral Akkent bir görüşmemizde, internet ortamında ziyaret edilebilen ve “sanat ve kültür temasına” odaklanan bu sürekli serginin hazırlık çalışmaları sırasında, Yahudi inancına sahip ancak üç isme, Güzel Sanatlar Akademisinden mezun

Ressam Sara Filiba Huntzinger, Tiyatro yazarı Beki L. Behar ve Sefarad Müzik Grubu kurucusu Karen Gerson Şarhon’a rastlayabildiğini söyleyince durakladım. Bu vatanda 700 yıllık ahenkli beraberliğimiz sürecinde, özellikle de 19. yüzyıldan itibaren, bir “ilk”e imza atmış çok daha fazla Yahudi kadın olmalıydı.

Ve sevgili Meral Hanıma konuya ciddiyetle eğileceğime dair verdiğim söz ışığında, ancak olayı sadece kültür ve sanat olarak değil, daha geniş çapta “branşlarında ilk Türk Yahudi Kadınları” açısından irdelemeğe başladım. Konu o güne kadar araştırma alanıma dâhil olmamakla beraber daha ilk adımlarımda, envanterin pek de küçümsenmeyecek kadar zengin olduğunu fark ettim.

Ne var ki, Cemaatimizin arşiv yoksunluğu, her ciddi araştırmanın olmazsa olmazı olan ‘cross-check’ yani karşılıklı kontrolü sağlayacak veri eksikliği, kişisel belleğe dayanan sözlü anılarda sık sık rastlanabilen tarih/mekân kargaşası olasılıkları, beni, saptadığım bulgulara nihai noktayı koymadan önce onları sizlerle bir ön-paylaşmaya yöneltti. Aşağıda sunduğum bulgu özetlerini inceleyerek yorum ve eklemelerinizi Eylül ayına kadar bana iletirseniz, Meral Akkent dostumun kıstasına uyanlar derhal Sanal Müze’de onurlu yerlerini alırken, tümünü, Ekim ayında 500. Yıl Vakfı Türk Musevi Müzesinde düzenleyeceğimiz özel bir sergide de kamuya sunacağım. Derlenen biyografileri, tarihe bir not düşmek üzere ayrıca bir kitap haline getirerek, Türk Yahudi toplumunun kültür envanterinin bir ögesi olarak belgeleyeceğim.

Şimdi, konusunda uzman İngiliz yazar Andrée Aelion Brooks’un deyimiyle “Krallara kafa tutan kadın” [The Woman Who Defied the Kings] Dona Gracia Mendes’i anarak, Sanal Müzede halen yer almış bulunan üç “ilk” kadınımda dışındaki adaylarımızın bazılarının özet özgeçmişlerine, dergi sayfalarının müsaadesi oranında, tematik bir sıralamayla hep beraber bir göz atalım.

Fani Motola

Maggie Danon

Beki Telvi

Berta Brudo

Fani Hodara

Sara Roza Eskenazi

ETİ KOEN

Eti Koen, 1990 yılında Türk Amerikan Üniversiteler Derneğinde Linda Robinson'un yönetimindeki klasik patchwork (kırkambar) kurslarına devam ederek başlayan bu tutkusunu 1993 yılından beri açtığı kişisel veya katıldığı karma sergilerle sürdürmektedir. Geleneksel patchwork uygulamasını çizim, boya, nakış ve yazı ile harmanlayarak geliştirdiği ve "Kumaşla Tasvir" adını verdiği teknikle, Osmanlı ve İslam Motif ve Minyatürlerini, tarihi mekânları ve Hat çalışmalarını içeren eserler vermektedir. Bilgisini öğrencileriyle de paylaşan Eti, Türk Kültür ve Sanatı'nın yaşatılmasına katkıda bulunmaktadır.

İlk Yahudi kadın kumaş tasviri sanatçısı

Fani (Kohen) Motola

Hukuk eğitimi alan (Avukat) ilk Yahudi kadın

1913 İstanbul doğumlu Fani Kohen İstanbul Hukuk Fakültesinden mezun olduktan sonra staj gördüğü mahkeme ve dava dairelerinde nezaketi ve çalışkanlığıyla temayüz etti ve 1940 yılı Kasım ayında avukat olarak İstanbul Barosuna kaydını yaptırdı. 1938 yılında evlenen, Uluslararası Hukukçu Kadınlar Federasyonu'nun Orta-doğu Bölgesi ikinci başkanlığına da seçilen ve pek çok uluslararası hukuk kongresine katılan, vatanının sosyal sorunlarına duyarlı, dindaşlarının toplumsal gereksinimleriyle ilgili, dinine ve geleneklerine bağlı Fani Motola 17 Şubat 2006 günü yaşamını yitirdi.

Beki (Probst) Telvi

Gazetecilik eğitimi alan ilk Yahudi kadın

1935 yılında İstanbul'da doğdu. Notre Dame de Sion Fransız Lisesinden mezun olduktan sonra Hukuk ve Gazetecilik tahsili gördü. Hakkı Devrim tarafından keşfedilen Beki, Havadis gazetesinde Beyoğlu muhabiri olarak işe başladı, daha sonra da Cannes Festivalini yerinde izlemek üzere görevlendirildi. Yazıları Tercüman gazetesinde ve Hayat dergisinde yer aldı. Bu ziyaretlerin birinde tanıştığı İsviçreli film yapımcısı Probst ile tanışarak evlendi. Değişik kültürel projelere imza atan, Toronto, Kudüs ve San Sebastien dâhil sayısız uluslararası film festivali jüri üyesi Beki Telvi Probst, Berlin Uluslararası Film Festivalini dünyanın en saygın film fuarlarından biri seviyesine yükseltti. Değişik başarı ödüllерinin sahibi Beki Probst Telvi halen çalışmalarını sürdürmektedir.

Fani Hodara

Batı Müziği bestecisi ve şarkıcı ilk Yahudi kadın sanatçı

Batı Müziği besteleriyle ulusal ve uluslararası yarışmalarda üstün başarı göstererek 1996 yılından beri değişik ödüllere layık görülmüştür. Estonya'da düzenlenen 2012 yılı Eurovision Yarışması'nda Türkiye'yi temsil eden, Solist Buket Bengisu ile Grup Safir'in seslendirdiği "Leylaklar Soldu Kalbimde" şarkısının da bestesi kendisine aittir.

Maggy (Eskenazi) Danon

İlk Yahudi kadın fotoğraf sanatçısı

1933 İstanbul doğumlu Maggy Danon, 1962 yılında resim ve heykel sanatına başladı. Ancak, 1985 yılında fotoğrafa yöneldi. Türkiye'de 18, Londra, Cenevre, New York ve Atina'da 26 kişisel sergi açan sanatçı, katıldığı karma sergilerin sayısını hatırlamıyor, "herhalde 100'ü aştı" diyor. Maggy Danon IFSAK ve Fotogen üyesi olup, Federation Internationale de l'Art Photographique tarafından verilen AFIAP ve EFIAP unvanlarına hak kazandı. Kamerayı ve bilgisayarı bir resim fırçası gibi kullanarak somut veya soyut yaratıcı yapıtlar gerçekleştiren Danon "eserlerime bir sıfat vermek gerekmiyor, hür bir sanat oluşturdum" savında.

Berta (Bensusen) Brudo

İlk Yahudi kadın karikatürist

Berta Bensusen Özgün (Brudo), 4 Temmuz 1926'da İstanbul'da doğdu, Çanakkale'de büyüdü. Bu kentte İstiklâl İlkokulu'nu ve Çanakkale Ortaokulu'nu bitirdikten sonra İstanbul'da Işık Lisesi'nden mezun oldu (1943). İÜ Fen ve Hukuk Fakültelerinde birer yıl okudu, ancak öğrenimini tamamlamadı. Şark Sigorta şirketinde çalıştı. 1952'de Leon Brudo ile yaşamını birleştirdi. Lise yıllarında şiirleri La Boz de Türkiye (1939-49) dergisinde, daha sonra şiir ve denemeleri Ajans-Türk, Eflatun, Yeni Defne ve Tiryaki dergilerinde yayımlandı. "Kime Ne?" dokunaklı şiiri Nino Varon tarafından bestelenip Tanju Okan tarafından seslendirildi. İki şiir kitabı, bir anı kitabı ve de Diyogen adlı bir karikatür albümü yayınlayan Berta, Türk Tabipler Birliği Karikatür yarışmasında üçüncülük ödülüne layık görüldü. İLE-SAM ve ME-SAM üyesi Berta Bensusen Brudo Özgün, 21 Şubat 2008 günü aramızdan ayrıldı.

İlk Yahudi kadın heykeltraş

Nadia Arditti

Sara Roza Eskenazi

İlk Yahudi kadın Rembetiko sanatçısı

Rembetiko müziğinin divası olarak ün yapan Sara Eskenazi 1890 yılında İstanbul'da dünyaya geldi. Aile 20. yüzyıl başlarında Selanik'e taşındı. Okula hiç gitmeyen Sara okuma yazmayı dışardan öğrendi. Tiyatroda çalışan bir komşusunun elbiselerini taşıyan sahne hayatı ile tanıştı. 1910'da Pire'de tiyatro ve ternalarda dans edip şarkı söyleyen Sara 1913'de adını Roza olarak değiştirdi. İlk plağının kazandığı olağanüstü başarı karşısında plak çalışmalarını sürdürdü. Türkçe, Rumca, Arapça, Yahudi İspanyolcası ve İtalyanca şarkılar seslendiren Roza Eskenazi Aralık 1980'de Atina'da vefat etti.

NADIA ARDİTTİ

1948 yılında İstanbul'da doğdu. Eğitimini İsviçre'de tamamladıktan sonra resim yapmaya başladı daha sonra heykelle yöneldi. Taş, ahşap ve bronz heykellerinde kadın figürleri, doğa ve denizi işleyen Nadia, mum eritme tekniği ile dökülen bronz heykellerin patinalarını kendi özel metoduyla atölyesinde gerçekleştirmektedir. Birçok eseri Türkiye, İsviçre, Fransa, Belçika, İspanya Çin, ABD ve İngiltere'deki sanatseverlerin özel koleksiyonlarında yer almaktadır. 1975 yılından beri sayısız kişisel ve karma sergiye katılan Nadia Arditti'nin, ayrıca, 'Yükselen Ateş' adlı bronz heykeli 2001 yılında İstanbul, 500. Yıl Vakfı Türk Musevileri Müzesi girişine, 'Destek' adlı bronz heykeli 2003 yılında Edirne Sultan II. Bayezid Sağlık Müzesi'ne, aynı yıl 'Yükselen Kanatlar' adlı heykeli de Cass Business School, City of London' okulu avlusuna yerleştirilmiştir.

BEKİ (HODARA) ALMALEH

17 Ocak 1931'de İstanbul'da doğan ve öğretimini Beyoğlu Özel Musevi Lisesi'nde tamamlayan Beki Hodara Almaleh 1969 yılında Davit Almaleh'le evlendi. Emekliye ayrıldıktan sonra 1987 ve 1988 yıllarında seramikçi ve ressam Saniye Fenmen'le karakalem ve suluboya çalıştı. 1988 yılında, Türk Kültürüne Hizmet Vakfı'nın kursuna kaydolarak klasik ebru öğrenimine başladı. Daha sonra 1992'de, Kanada'da üniversite öğretim üyesi Arkin Allen'in derslerine devam etti. 1989 yılından itibaren profesyonel

olarak çalışmaya başlayan sanatçının yapıtları 3 kişisel sergi ve 50 ye yakın karma sergide yer aldı, değişik ödüller aldı. Sanatçılar ve Sanat Sevenler Kulübü üyesi olan, eserleri yurt içinde ve dışında değişik koleksiyonlarda yer alan Beki Hodara'nın bir yapıtı 2001 yılında UNICEF tarafından tebrik kartı olarak bastırıldı.

*İlk Yahudi kadın
ebru sanatçısı*

Rozet Hubeş

İlk profesyonel Yahudi kadın Tiyatro sanatçısı

Tiyatro, sinema ve TV dizileri oyuncusu Rozet, İstanbul'da doğdu. Saint Benoît Fransız Kız Lisesi'ni takiben kaydolduğu İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Fransız Dili ve Edebiyatı bölümünden ve aynı zamanda devam ettiği İstanbul Belediye Konservatuvarı Tiyatro bölümünden eşzamanlı olarak 1984-85 döneminde mezun oldu. Şehir Tiyatroları kadrosunda yer aldığı 1985 yılından bu yana sanatçı, yirmiye yakın oyunda sahne aldı. Ayrıca Dormen, Kenter, Özel ve Mümtaz Sevinç tiyatrolarında da oynadı. 2001-2002 yılında, 'En İyi Kadın Oyuncu' olarak Avni Dilligil, İsmet Küntay ve Lions ödüllerine layık görülen Rozet Hubeş, 2003-2004 yılında da Gayri Resmi Hürrem oyununda Hürrem rolündeki performansından dolayı Afife Jale ve Sadri Alışık 'En İyi Kadın Oyuncu' ödüllerinin sahibi oldu. Rozet, 2005-2006 yılında Afife Jale 'En İyi Komedi Oyuncusu', 2008-2009 yılında da yine Afife Jale 'En İyi Yardımcı Kadın Oyuncu' ödüllerine aday gösterildi. Rozet Hubeş ayrıca değişik sinema filmlerinde de rol aldı: Atıf Yılmaz'ın yönettiği Kadının Adı Yok, Tunç Başaran'ın yönettiği ve kendisine Zeynep Kaya rolüyle 1986-1987 Siyad En İyi Yardımcı Kadın Oyuncu ödülünü kazandıran Uçurtmayı Vurmasınlar, Romantik Komedi 2 bunlardan birkaçıdır. Çalıkuşu dizisinde Michelle rolüyle TV dizileri dünyasına da giren ve değişik dizilerde seyrettiğimiz Rozet halen mesleğini ve sanat çalışmalarını sürdürmektedir.

Esther
Morguez
Algranti

Klara
Perahya

Klara Perahya

İlk Yahudi kadın sözlük yazarı

Yahudi İspanyolcası lisanının unutulmayarak devamını sağlanması yönünde sebat ve çalışmalarıyla yurt içinde ve dışında yakinen tanınan Klara Perahya 1920’de İstanbul’da doğdu. İnsanlara sıcacık candan yaklaşımı ve daima güler yüzüyle Klara, yaşamının büyük kısmını adadığı değişik hayır ve kültür kurumlarında fiilen görev aldı, hatta bazılarıyla özdeşleşti. Dört dil bilen, ancak “Annemle konuştuğum dil” olarak tanımladığı Yahudi İspanyolcasının yeni kuşaklarla da anlaşılabilmesini sağlamak üzere, motive ettiği bazı arkadaşların da katkısıyla 1997 yılında gerçekleştirdiği Judeo-Espanyol-Türkçe sözlük ilk eseridir. Bunu, ertesi yıl, rahmetli eşi Eli Perahya ile beraber derlediği Français – Judeo Espanyol sözlüğü izledi. Büyük ilgi gören ilk kitabın genişletilmiş ikinci baskısı 2012 yılında yayınlandı. Klara, yurt içinde ve dışında sayısız konferans ve sempozyuma da katıldı ve tebliğler sundu. Yıllardan beri haftalık Şalom Gazetesinin Judeo-Espanyol sayfasını derleyen Klara, ilk sayısından itibaren El Amaneser aylık ekinin yazı kadrosunda yer almaktadır. Değişik konularda yorum ve analizleri ilgi ve beğeniyle okunmaktadır.

Esther Morguez Algranti

İlk Yahudi kadın şair

19 Mart 1916’da İzmir’de, dini akidelerine sıkıca bağlı bir ailenin mensubu olarak doğdu. Sağlam bir dini eğitim aldı ve henüz 12 yaşında iken sinagoglarda dini tartışmalara katıldı. Ailesine mali katkıda bulunabilmek için, bildiği yabancı diller sayesinde bir şirkette çalışmaya başladı. 1940 yılında Leon Morguez ile evlendi. Sosyal konulara yakın ilgi gösteren Ester İzmir’de değişik kurumlarda fahri olarak görev aldı. İlk yazıları, Kahire Musevi Cemaati organı İmages gazetesinde yayınlandı. Özellikle antisemitizm konusunda cesur ifadeler kullandığı yazıları ilgiyle karşılandı. Tevrat ve Talmud konusunda derin bilgisini aksettirdiği şiirleri 1953 yılından itibaren La Vera Luz, Atikva, L’Etoile du Levant, Şalom gibi Türk Yahudi basınında ve İsrail’de El Tiempo’da yer aldı. Yüzlerce şiiri arasından seçtiklerini 1975 yılında, tek yazılı eseri olan 9 Eylül başlıklı derlemede yayınladı. Ester Morguez Algranti 24 Şubat 1984 günü bir kalp krizine yenik düşünerek yaşamı yitirdi.

RENAN KOEN

İlk Yahudi kadın müzikoterapist

Renan 6 Ekim 1971’de Ankara’da doğdu. 1979 yılında İstanbul Festivali kapsamında konser veren Amherst College korosu şefinin müzik yeteneğini keşfetmesiyle sekiz yaşında klasik flütle müziğe başladı. Piyano çalışmalarına 1983 yılında kompozitör Ali Darmar ve Devlet Sanatçısı Ayşegül Sarıca ile devam eden Renan aynı yıllarda Mimar Sinan Üniversitesi Devlet Konservatuvarı orta bölümü ‘Nazım Acar Flüt Sınıfı’ndan mezun oldu ve öğrenimine Londra’da devam etti. Piyano kariyerine devam ederken Anadolu Kültürü ve yerel ezgilere ilgisi artan sanatçı, bu ezgileri Batı’nın bakış açısıyla harmanlayabilmek için elektro-kompozisyon teknikleri, kompozisyon teorileri, caz armonisi konularında çalışmakta, bu ezgilerin yanı sıra elektro-akustik ve yeni müzik alanında eserler yazmaktadır. Müziğin en büyük misyonunun birleştirici ve iyileştirici olduğuna inanan ve Atina’da Avrupa Müzik Terapi Federasyonuna bağlı Art et Qualité de Vie – L’Art en Prévention, Thérapie et Pédagogie programını tamamlayan Renan Koen, La Société Hellenique de Musicothérapie et Expression Créative federasyonunun Türkiye’den tek hanım üyesidir. Aldığı eğitimle birlikte harmanladığı kendi müzik-terapi sistemini bildiri olarak sunan sanatçı, bu alanda yeni müzik-terapist adaylarını yetiştirmektedir. 2012 yılında Yaşar Pakel Müzik Ödülü’ne layık görülen Renan Koen 2008 yılında Köprüler/Bridges adlı solo-piyano albümü çıkmıştır.

Global Lider: Galya Molinas

1996 yılında Coca-Cola'ya katılan, o günden bugüne istikrarlı bir başarı grafiği sergileyen, en son 2012 yılında Coca-Cola'nın Türkiye Kafkasya ve Orta Asya Bölümü'nün başkanlığını üstlenen Galya Molinas, tıpkı Muhtar Kent gibi, daha büyük uluslararası görevlere doğru sağlam adımlarla ilerliyor.

Galya Frayman Molinas

İlk Yahudi kadın Uluslararası Şirket Üst Düzey Yöneticisi

İstanbul 1967 doğumlu Galya, İstanbul Alman Lisesinden ve Boğaziçi Üniversitesi İdari Bilimler Fakültesi İşletme Bölümünden mezun olduktan sonra çalışma hayatına Unilever'de başladı. 1996 yılında Coca Cola Türkiye ailesine katılan Galya, değişik kademelerde sergilediği başarı sonucu 2009 yılında Coca-Cola Türkiye Bölgesi Başkanlığı, 2012 yılında da Coca-Cola Türkiye, Kafkasya ve Orta Asya Bölümü Başkanlığı görevine atandı. 2013 yılında Türkiye'nin "en güçlü 2. İş Kadını" ve "Fark Yaratan Kadınlar – İzlenecek 14 Kadın" ödüllerine layık görüldü. Tüsiad, Yased, Sürdürülebilir Kalkınma Derneği, Fütüristler Derneği gibi kuruluşların yönetiminde değişik sorumluluklar yüklenen Galya Frayman Molinas, Coca-Cola Hayata Artı Vakfı'nın Yönetim Kurulu Başkanı ve Coca-Cola Kadın Liderler Konseyinin de kurucu üyesidir.

RAŞEL ÇELİ ÇOŞKUN

İlk Yahudi kadın Yeminli Mali Müşavir

1950'da İstanbul'da doğan Çeli, Notre Dame de Sion Lisesini bitirdikten sonra, babasının mesleği avukatlığı seçmek üzere kaydolduğu İstanbul Hukuk Fakültesi'nden dönemin öğrenci olayları dolayısıyla ayrıldı ve İktisadi ve Ticari İlimler Şişli Yüksek Okulu'na geçti. 1974 yılında mezun olduğunda bir özel sektör şirketinde muhasebe müdürü olarak işe başladı. 10 yıl süreyle Serbest Muhasebeci Mali Müşavir olarak hizmetten sonra 2000 yılında girdiği sınavı başarıyla tamamlayarak YMM sıfatını kazandı.

Değerli okuyucular, bu sayıda bana ayrılan yer doldu. Kontrol kaydıyla tespit ettiğim, Bale'de Lilian Barokas, Arabesk Müzikte Linet, Klasik Türk Musikisinde Bursa'dan Leya Bonana (Leyla Özgecan), Opera'da İzmir'den Linet Şaul, Seramik çalışmalarında Sara Aji, Milli Yüzücü Lale Kohen, Cerrahpaşa'dan diplomalı Ebe Sofi Krespi, Cerrah Sara Lehner (Zehra Güçhan), Dişhekimisi Korin Macar, Tübitak 1995 Bilim Ödülü sahibi Kimya Mühendisi İvet Bahar, Fransızca şiir ve roman yazarı Gentile Arditi Püller, Uluslararası Meslek Kuruluşu Yöneticisi Beki Güreli, Üniversite Rektör Yardımcısı Teresa Varnalı, Ortaöğretim Okullarında Müdür Yardımcısı Anet Gomel ve değişik mesleklerde henüz ulaşamadığım diğer kadınlarımızı gelecek sayıda irdelemeye çalışacağım. Bu listeler statik değil dinamiktir. Başka bir deyimle, araştırmalarımız sonucu, herhangi bir dalda ilk olarak bildiğimizden daha eski bir aday çıkarsa, şüphesiz büyük bir onurla yerini pirine terk edecektir. Bu arada, baştaki dileğimi tekrarlayarak sizlerden gelen her türlü düzeltme, yorum ve ek bilgiyi dört gözle beklediğimi ifade etmek isterim. ■

gulavi960@gmail.com

İlk Adımdan Başarılı Bir Geleceğe

2014-2015 EĞİTİM ÖĞRETİM YILI İÇİN ERKEN KAYIT DÖNEMİMİZ BAŞLAMIŞTIR

FASTRACKIDS ENRICHMENT CENTRE

SMARTBOARD

OUTDOOR PLAY & EDUCATION

KIDS YOGA

SCIENCE LAB

ART LAB

CHESS

MUSIC & RYTHM

FastrackKids®
the enrichment place

Göktürk Merkez Mahallesi Çamlık Caddesi
İhlamur Sokak No.17 Göktürk-Eyüp/İST.
☎ 0(212) 322 57 08 ☎ 0(530) 116 11 41

www.karmakids.com.tr
info@karmakids.com.tr
facebook.com/karmakids.anaokulu

We offer super fun, multi-sensory, interactive programs
to enable your child to develop good communication skills,
confidence and an eagerness to learn!

Tiflis

Bir komşu ziyareti

Gürcistan seyir-ü-seferi

"Orman hoş, tatlı renklerle
süsleniyor,
Kırlangıçlar cıvıdıyor
gökyüzünde.
Bağ çubuklarının gücü
İlkbaharın gözyaşlarıyla
fişkırıyor.
Dağlar gitgide
güzelleşiyor;
Alacalı çimen bir hoş olmuş.
Ya sen, sevgili vatanım
Ne zaman açacaksın
sen?"

Fotoğraflar: Niso Maçoro

On dokuzuncu yüzyıl Gürcü edebiyatı ve siyasal yaşamının en önde gelen adı İlia Çavçavadze'nin, "Ağıt" adlı şiirinden yaptığım alıntıda, görkemli bir doğa akıp gidiyor, vatan sevgisi eşliğinde...

Kafkas diyarının merakında bir komşu ziyareti...

Tanış olduklarımızın, dostların kökenlerine bir yolculuk.

Farklı bir ufkun sabahında uyanmak ve yepyeni bir coğrafyada günü batırmak...

Yola çıkmadan böylesine adlandırmıştım Gürcistan seyir-ü-seferini. Mayıs'ın ilk günlerinde: Kalabalık ve merak dolu bir dost-arkadaş kabile-siyle...

Gitmeden okumuştum zorlu coğrafyayı. O topraklardan sayısız göç... Kovuluş. Her tepesinin ardında başka, başka milliyetçilik akımının derdest edildiği yöreler. Halen kavgalı. Rusya'nın öfkesinden, "gel-geç"inden asırlardır mustarip.

Kemerlerinizi bağlayın başkent Tiflis'e konuyor uçağımız.

Yalın ve temiz bir havaalanı. Gümrük çıkışı - ülkeye girişte büyük ve ışıklı bir ibare, bir reklam... Vizyona girecek yeni bir filimmişcesine:

"Coming Soon : Georgia"

(Tercüme: "Pek Yakında Gürcistan")

"İşte ülkemiz". "Buyur olun şehrimize". Veya sadece: "Gürcistan'a Hoş Geldiniz" diye belirtmek varken neden, "Pek Yakında Gürcistan"? Bu dizeleri, bu kavramı ancak son güne doğru algılayabildim... Okurum da satırlarımın en sonunda öğrenebilecek, bu tuhaf söylemin algısını!

Tiflis, minicik bir kent... Orta yerinden geçen Kura Nehri ile Orta Çağ çağrıştırıyor. Nüfusu da bir buçuk milyon! Sanırım, İstanbul'un iki ilçesinin toplamı, Bahçelievler ile Bakırköy kadar...

Efsanevî kuruluşuna gelince... Hayli romantik:

Kentin Gürcüce adı Tbilisi'nin, bir efsaneden geldiği kabul edilir. Bu efsaneye göre Tiflis, MÖ 5. yüzyılda ormanlarla kaplı bir yer. Bir gün Kral Vahtang Gorgasal ava çıkar. Aralıksız uçan sülünün peşine eğitilmiş atmacasını salar. Aradan zaman geçer, ne atmaca ne de sülün görünürde yoktur. Onları aramaya başlarlar ve kısa süre sonra ikisini de sıcak suya düşmüş olarak bulurlar. Kral orayı çok beğenir ve bir kent kurmalarını buyurur. Kente, orada bulunan "tbili" - "ılık" sudan dolayı Tbilisi adı verilir...

Şüphe götürmez bir şekilde ballandı-

ra - ballandıra anlatıyor rehberimiz Mişa...

Gürcüler, Azeriler, Ermeniler...

Yerleşim tarihi MÖ 4000'ler. Ancak şehri MS 4. yüzyılda kuran Kartli Kralı Vahtang Gorgasal. Baskın bir Gürcü kültürü olsa da, başta Azeriler ve Ermeniler olmak üzere yüzden fazla etnik gruba kucak açmış bu topraklar. Onlar, etnik gruplar birbirlerine kucak açmış mı? Hayli tartışılır... Üstüne üstlük tüm zamanlarda ortalığı her an karıştırmaya hazır bir Rusya'nın varlığı söz konusu iken...

Bir de Gürcistan'ı ziyaretimize beş kala, Rus Orduları 21. yüzyılın ilk yarısı sayılacak günümüzde, âyan beyan Ukrayna'yı ilhak etmişken...

Gürcistan halkı ağırlıklı bir şekilde Hristiyan - Ortodoks... Ama Müslümanlar ve az sayıda da olsa Yahudiler cemaatler halinde yaşam sürdürmekte. Üç dine ait ibadethaneler, yan yana. Anlaşılan din konusunda uzun mesafe kat edilmiş. "Aşılmış" denebilir, belki de...

Gürcüler alfabeleriyle gurur duyuyor. Nedenini algılayamadım. Gürcü alfabesini Kral Parnavaz geliştirmiş. Lazca, Megrelce ve Svanca aynı Güney Kafkas lisanlarından. Birden fazla sessiz harfle başlayan sözcükler... Odaklanmaya çalıştım anlayabilmek için, ama tek kelime ile - imkânsızdı!

İpek Yolu üzerinde Tbilisi... Tiflis demişken. İlginç... Orta Çağ, Rus işgali günlerinin yapılaşmaları, "eski" veya "antik" olana tutunuş, her köşede tadilatlar, ambalajlarından yeni çıkmış süper modern yapılar - köprüler. Bar, kumarhane, aynalı/camdan yapı, bol cafacalı hepsi var, ama genelde doluluk oranları şimdilik hayli düşük.

Rehberimiz Mişa önderliğindeki "şehre kısa bir bakış" turundan sonra MS 13. yüzyıla ait Meryem Ana Metekhi Kilisesi'ndeyiz. Cuma günü olmasına rağmen dopdolu, turistlerle, inananlarıyla! Böylece ayağımızın tozuyla varır varmaz, halkıyla tanışıyoruz. Besbelli dindar bir halk! Mumlar, tütsüler, dualar, derinlerden gelen yakarılar... Hatta sedye yerine

Metekhi Kilisesi

battaniyenin içinde taşınan vahim durumda bir hasta. Aile yakınları, şifasının umudunda battaniyesinin içinde kapıp getirmiş...

Tabii ki şehrin kalbi orada atıyor, besbelli. Kral Vahtang Gorgasal'ın at üstündeki heybetli heykeli de orada, kente üstten bakmağa - hükmetmeğe devam ediyor, tüm zamanların değişimine rağmen. Ufka bakıyorum, modernizmi aşırılıkla yansıtan bir köprü, metal-cam karışımı: "Barış" Köprüsü.

Kilisenin bulunduğu zirveden başka bir tepeye gidiyoruz. Yolda, şehrin (ayıptır söylemesi ama "aşırı zengin") belediye başkanının özel konutunun önünden geçiyoruz. Tiflis'in en hâkim noktasında. Yakınından geçen anayoldan gizlenmesi için özel çaba harcanmış, besbelli. Kentin en tepesine ulaşıyoruz, Narikhala Hisarı'na. Oradan da aşağılara doğru bir yürüyüş... Yamaç aşağı, yuvarlanış gibi bir iniş diyelim daha doğru olacak, çünkü ciddi diklikte idi, o tepelik.

Yukarılardan bakarken: Güzel bir şehir! En önemlisi, birçok farklı dine mensup ve farklı dil konuşan insanlar bu şehirde bölünmeden yaşamayı

başarmış. Büyük Sinagog... Bakır Kubbeli diğer bir sinagog... Restore edilmekte.

Kentin tam kalbine ulaşıyoruz. Doğal sülfür kaynaklarından oluşmuş hamamlar / banyolar, Abanotubani'de. 17. - 19. yüzyıllarda inşa edilmiş. Çarşı da orası, eski Tiflis, minik kafeler – barlar, şirin dükkânlar. Böylelerine bir daha rastlayamayacağımızı bilemedik tabi, alış-veriş konusuna hiç giremedik. Diğerlerinin bilmem ama benim gözüm hep halılara, kilimlere takılı kaldı: Muhteşemdiler!

Yola çıkmak için havaalanında buluşma saatimiz sabahın beşi olunca... İlerleyen günün içinde çok diri olunamıyor. Öğle yemeğini de yedikten sonra grupça hareketler, yavaşlatılmış bir filmde yansıyan sahnelermişçesine... Serbestçe dolaşıyoruz eski kentin sokaklarında. Kayaların üzerlerine inşa edilmiş (aslında kondurulmuş gibi duran) evler, havada takıla kalmış âdeti. Birçoğu ahşap, Karadeniz bölgesindeki yapılaşmayı çağırıştırıyor. Yanı başlarında bir şelale... Onun da yanı başında bir ressam eserlerini pazarlama çabasında.

Narikhala Hisarı

Kral Vahtang Gorgasal'ın heykeli

Tiflis Büyük Sinagogu, görkemini mozaiklerle süslenmiş, ahşap motiflerinden alıyor

Çok yakın bir mesafede eski bir Osmanlı kapısı, İznik çinilerinden yapılmış. Azerîlerin oturduğu mahallenin başında... Atmosfer sıcak. Tadilat ve yapılandırmalar sürüyor. İş makineleri her yerde... Harika bir park, çiçeklendirilme çalışmalarıyla yoğun bir bahçe ekibini buyur etmiş. Diğer bir yanda da hamaratça bir film çekiliyor. Sanırım bir reklâm filmi.

Tiflis'in Büyük Sinagogu

Ve nihayet akşam saatine çok yakın, Şabat öncesinde, bir sinagog ziyaretindeyiz: Leselidze Sokağı, 45 numaradayız. Sinagogun önünde dev bir Hanukiya. Her Hanuka Bayramı'nda yakılan, tüm hemşerilerinin şahitliğinde. Geçmişin anısına, geleceğin umuduna...

Tiflis'in Büyük Sinagogu 1895-1903 yıllarında inşa edilmiş. Mozaiklerle süslenmiş, görkemini bünyesinde barındıran bir şıklıkta, ahşap çalışmalar etkileyici. Duvarlarında Tevrat'tan anlatılar, renkler, dualar.

Sinagogun Gabay'ı David anlatıyor... Kendisi 9 dil biliyormuş ama her nedense bize Gürcüce hitap ediyor – Tercüme de rehberimiz Mişa'dan. Sinagog Gabay'ın İngilizcesine kefilim, çünkü o konuşurken grubumuzun fotosunu çekmek için yerimden fırladığımda, süper bir İngiliz şive ile bir sıkı azarlandım da!

Gürcistan'ın en eski cemaatlerinden olan Yahudiler tarihlerinin Babil Sürgünü'ne dayandırıldığını... Gruzınik dilini konuşan bu Yahudilerin dünyanın en eski cemaatlerinden biri olduğunu...

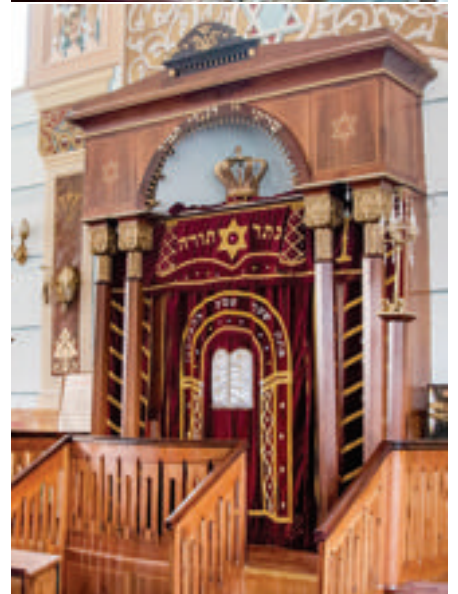
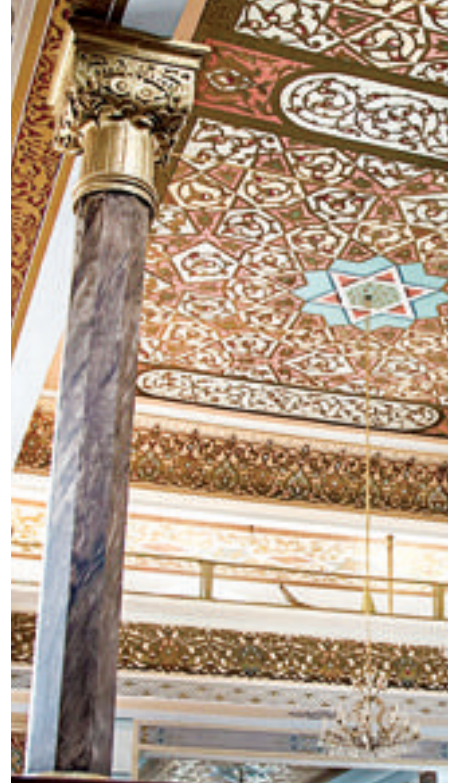
Gürcü Yahudilerinin bölgede 2.600 yıllık bir tarihe sahip olduğunu...

Gurjim veya Kartveli Ebraelebi denen bu cemaatin kökenleri konusunda tartışmalar olsa da en kabul edilen görüşün, bu insanların gruplar halinde, MÖ 6. yüzyılda Babil Sürgünü sırasında geldiklerine dair olduğunu... Öğreniyoruz...

1970'li yıllara kadar sayısı 100.000 civarında olan Gürcistan'ın Yahudi nüfusunun büyük bir bölümü İsrail, Amerika, Rusya ve Belçika'ya göç etmiş. 2004 yılında sadece 13.000 Yahudi kalmış tüm Gürcistan'da. Gürcistan nüfus kayıtları uyarınca, 2002 sayımlarındaki "inanılmaz Yahudi" sayısı, sadece 3.541. Şimdilerde Tiflis'te sadece 85 aile olduğunu da öğreniyoruz.

Tarih boyunca Gürcü Yahudileri'nin Tiflis'te yerli Gürcü halktan ve hatta Aşkenazlar'dan bile önce yaşamış olduğunu okumuştum. Aşkenaz Sinagogu da aynı mahallede. Ama şimdilerde tamiratta... Sovyetlerin dağılmasıyla bağımsızlığını ilan eden Gürcistan'dan İsrail'e yapılan göç, 2008'deki Güney Osetya Savaşı ile ivme kazanmış. Ayrılırken Büyük Sinagog'dan, selâmlaştık Şabat duasına hazırlanan Gürcülerle. Türkçe... İbranice... Türkçe... Gürcüce... Yiddiş...

Bir koşu Bit Pazarına yetişelim dedik. Halk getirmiş tüm toplayabildiklerini, kap kaçak, çatal-bıçak, eski paralar-madalyalar. Daha neler? Neler? Ama bizde hal kalmamıştı, artık. Sadece pazar yerinin girişinde sergilenmiş sanat eserlerini izledik, gözleri okşayan coşkuyu derinliklerimize soluduk.

Kutaisi Sinagogu

Canlı müzik vardı akşam yemeğimiz esnasında. Dansa kalkanlar, Ermeni – Azerî – Gürcü – Türk – Yahudi konuklarını mutlu etmeğe çalıştı orkestra. Oradaki herkes de tek bir halk olmuşçasına, yerli-yabancı tek vücut dans etti, terennüm içinde tüm tınlarında.

"Kaplan Postlu Kahraman"

Ertesi sabah, varılacak-gezileceklerimiz çok. Tiflis'in hem ana caddesi hem de otoyolu olan Rustaveli Caddesi'nde ilerliyoruz, ünlü şair Şota Rustaveli'nin adını taşıyan. Selâmlıyoruz Kaplan Postlu Kahraman Vephistkaosani'nin heykelini.

Gürcü edebiyatının destansı başyapıtı, "Kaplan Postlu Kahraman"...

Destan, egzotik bir ortamda geçiyor. Rustaveli Destanı'nda, başka ülkeleri konu edinerek Gürcistan'ı anlatmış:

Destanda Arap komutan Avtandil, Şah Rostevan'ın kızı Tinatin'e âşık olur, ama aşkına karşılık bulamaz. Tinatin, tahta çıkma törenleri sırasında, babasının kuvvetlerini yenen kaplan postlu şövalye Taniel'i getirmesi halinde Avtandil'le evlenmeye söz verir. Ancak Avtandil, Hintli şövalye Taniel ile karşılaşınca onunla dost olur. Sevgilisi Nestan Darecan'ı bulmasında ona yardımcı olur. Destanın sonunda ise, hem Taniel, hem de Avtandil sevgililerine kavuşur.

Şota Rustaveli'nin Gürcü Krallığının Altın Çağı'nda, 12. yüzyıl sonları ile 13. yüzyıl başlarında yaşadığı sanılıyor. Rustavi'de doğduğu için, "Rustavi'den olan" anlamında Rustaveli olarak adlandırılmış. Eğitim ve öğrenimini Atoni'de tamamladı.

yan Rustaveli, Kraliçe Tamar'a âşık olmuş, ama aşkına karşılık bulamadığından Kudüs'e gitmiş, oradaki Gürcü Manastırı'na yerleşmiş ve inzivasında ölmüş.

Sonraki hedefimiz: Kutaisi

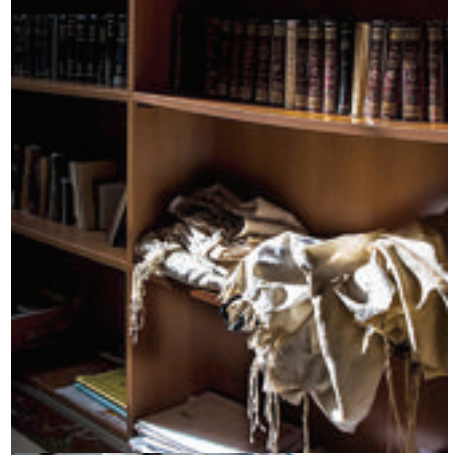
Tiflis'i takip eden hedefimiz, Kutaisi yolundayız.

Öncelikle Mtskhta'ya uğruyoruz. Bu şehir, Hristiyanlık günlerinden itibaren Gürcistan'ın ruhani merkezi! MÖ 3. yüzyıl ile MS 5. yüzyıl arasında Gürcistan'ın başkenti! Jvari (Haç) Manastırı'nı ziyaret ediyoruz.

Svetitskhoveli Katedrali... 11. yüzyıldan. Kelime anlamı "Yaşayan Sütun" ve Hz. İsa'nın giysisinin gömülü olduğu yer olarak biliniyor. Çevre, ibadethane gerçekten parmakları ısırtacak bir düzen ve temizlik içinde. Burası, Mtskhta'daki diğer tarihi anıtlarla birlikte UNESCO'nun Dünya Mirası Listesinde. Kısmetimizde bir düşün vardı! Evlenen çift pek de genç sayılmazdı, ikinci bahar misali. Çok uzunmuş merasim... Ve onlar erdi muratlarına, tabii ki "SON"u bekleyemedikse de ayrılırken gözleri-mizle kutladık mutlu çifti!

Tam Tiflis – Batum arasında, Gürcistan'ın ikinci önemli kenti. Gelinim Mirel'in babasının ebeveynleri Tzitziasvili'ler, genç yaşlarında önemli bir serveti doğdukları kentte gömülü bırakarak Türk diyarına kaçmışlar, sığınmışlar, onun topraklarını yeni vatanları yapmışlar. Ve bir daha doğup büyüdükleri yerlere hiç dönmemişler. Dünürüm ise hep oralarda kala kalan altınlardan dem vurur durur.

Yollarda ve özellikle Kutaisi'ye kal-

Nana Tarablus, Prometheus Mağaraları çıkışında

bimin gözüyle bakacak oldum: Konu gömülü altınlar değildi, elbette. Ama anavatanlarına bir kez daha dönüp görememiş bir ana-baba, Roza ile Yehiel (İshak) Tzitziaşvili'nin duyumsattıkları idi...

Neden mi terk etmişti, Tzitziaşvili'ler o toprakları?

Anlatı şöyle:

Özellikle 19. yüzyılın ikinci yarısından itibaren Çarlık yönetimi ve Rus Ortodoks Kilisesi tarafından desteklenen Yahudi karşıtı olaylar hızla artar. Ticarete ilerleyen ve göreceli olarak zenginleşen Yahudi nüfus Gürcü komşularının gözüne batmaya başlar. Rus işgalciler tarafından zor koşullarda yaşamaya zorlanan Gürcü toplumunun tepkisini göstereceği tek unsur ise Yahudiler... Bu dönemlerde münferit saldırıların yanı sıra, değişik

tarihlerde 6 kan iftirası olayı yaşanır... Çarlık idaresinin 1917 yılında Bolşevikler tarafından çökertilmesinden sonra Gürcistan bağımsızlığını ilân eder (26 Mayıs 1918): Konuşma özgürlüğü, hür basın ve örgütlenmenin yolu açılır. Yahudilerin yaşantıları her anlamda yeşermeye başlar – ekonomik durumları da düzelme kaydeder. Ancak bu durum çok uzun sürmez. 1921 yılının Şubat ayında Kızıl Ordu Gürcistan'ı ele geçirir. Ülkedeki Yahudilerden bir kısmı yavaş-yavaş Amerika'ya, Filistin'e, bir kısmı da 1880'lerden beri önemli bir kurtuluş kapısı olarak görünen İstanbul'a göç eder.

Kutaisi, Sovyetler Birliği döneminde ağır metal sanayi merkeziydi. Devasa bir bakır tesisine rastlıyoruz, yolda. Ama tepesinden aşağı bombalar yağdırılmış. Savaş ile barış arasında kala kalmış – param parça. Evler terk edilmiş, yalnızlığın karartısıyla muhasarada. Sosyal alanlar, bahçeler, parklar insansız. Dükkânların etrafında adam yok, alış-veriş yok. Kesatlık hücrelerine işlemiş...

O dönemde şehrin nüfusu 600.000 civarındaydı. Ancak bugün Rusların bölgeyi terk etmeleri sonrasında nüfusu gerilemekle kalmamış... Ciddi bir terk edilmişlik akıyor tüm

yollarından, hanelerinden, bu Sovyet hışmına uğramış yörede. İnsanları kırıncı - yıldıncı... Üzüncü ve melan-kolik bir atmosfer hüküm sürüyor. Kayıplarının bilicinde.

Grubumuzun heyecan içinde doldurduğu görkemli sinagog, Gaponovi Sokak No. 12'de, sınırsız karşılamasıyla yüreklerimizi geçmişten günümüze ulaşan katmer, katmer tınlarıyla doldurdu... Asırlık ibadethaneden çıktığımızda yağmur durmuştu. Bulutlar dağılmıştı ve günün sürprizi – bir gök kuşağı tüm rengârenkliğiyle bizi yadsınamaz bir huşu içinde kucaklayıverdi.

Svetitskhoveli Katedrali UNESCO tarafından koruma altına alındı

Kulaşi sinagogu, İsrail'e göçler nedeniyle tamamen cemaatsiz ve terk edilmiş

Hayalet cemaatin Tora kılıfları

Yoldayız: Önce 1984'te keşfedilen ve meraklıların ilgisine açılan Prometheus Mağaraları'ndayız. Macera-severler için eşsiz bir nokta. Sarkıtlar... Dikitler... Yeraltı şelaleleri, nehirleri, gölleri... Mükemmel bir ışıklandırma ile gözlere, gönüllere şenlik! Yerin 100 metre kadar altında 2 kilometre ilerliyoruz. Ciddi bir macera! Ayrılışımız da botlarla. Hoşlukla renklendirilmiş bir güne böylece başlamış olduk.

Kulaşi'ye doğru ilerliyoruz. Bu minik kent, Kutaisi gibi İmereti bölgesinde, Kafkas Dağları eteklerinde. Bir zamanlar Kulaşi Gürcistan'ın en

geniş Yahudi nüfusunun ikametgâhı olmuş. Şimdilerde ise tek bir Yahudi bile yok.

Kulaşi'de üçlü bir oluşum halinde bulunan sinagog İsrail'e göçler nedeniyle tamamen cemaatsiz. Yenilenmiş. Her şey yerli yerinde: Ehal, Aron Akodeş, sıralar, koltuklar. Hatta renk, renk Tora rulo kılıfları uykuda... Hayalet bir cemaatin ibadetini beklerken...

Oraya iki Gürcü kadın bakıyor, iki kız kardeş olduklarını duydum. Biri İzmir'de çalışırken öbürü de sinagoga göz kulak oluyor, temiz tutuyor, binaların bakım-onarım çalışmalarını yönetiyor, bahçenin gözden geçirilmesini sağlıyor. Sonra da görev takası gerçekleşiyor. Hizmet sektöründe,

"Haçapuri" çok ünlü

Yemekler... Çok ünlüymüş... Sanırım ülkede en çok yetiştirilen, patates. Çünkü kahvaltılar hariç her öğün patatesin çeşnileri başköşede. Bir de "Haçapuri"si çok ünlü - Karadeniz pidesinden pek başkalığı yok! Gürcü mutfağının başkahramanları ceviz ve mısır... En çok tavuk tüketiliyor, "baja" diye adlandırılan cevizli tavuk (biraz da bizdeki Çerkez Tavuğu'nu andıran...) masaları donatanların başında.

Ve tabii ki şarap! Neredeyse her Gürcü bahçesinde şarap üretecek kadar üzüm var! Hani neredeyse herkes kendi şarabını üretiyor. Gürcistan dönüşünde ise, alacak fazla bir şey bulamadıysak da her birimizin elinde, birer-ikişer şişe Gürcü şarabı. Örneğin Kaheti bölgesinin de en önemli özelliği şarapları. "Kahuri Gyino" adlı şarap ve 'annenizin yaptığı ekmek' anlamına gelen "Kahuri dedas purebi" adlı ekmek,

Kaheti kökenli Gürcülerin sofralarında her zaman yer alır.

Toprak bol. Ama tarlalar boş, bomboş. İzleyebildiğimiz kadarıyla ekili alan oranı hayli düşük! Ya toprağı işleyecek adam yok. Adam var ise de, çalışmaya pek de hevesli oldukları söylenemez gibi...

Yahudi mezarlığı

Ebediyette buluşular...

İzmir – Kulaşı arasında yoğun bir gidiş – geliş! Mezarlığı da ziyaret ediyoruz. Son yıllarda da gömüler yapılmış. İsrail'e göçenlerden... Doğduğu topraklara gömülmek isteyenler. Uzağında biraz girişin, dikkatim bir çift-mezarda yoğunlaşıyor. Atlaya sıçraya yanına varıyorum... "Kurt Seyit ve Şura" çifti kadar güzel/yakışıklı bir çift! Fotolarında etkileyici fizikler. Aşk vardı o mekânda – ebedi işaretleriyle. Taşa kazınmış kalpler – üzüm-ler, çiziler. Kafkas rüzgârının solduramadığı fotoğraflarıyla... Bıyıklı yakışıklı bir genç adam asker kıyafetinde, çok ciddi, ama gözlerinde dopdolu bir sevgi! 1918'de gencecik ayrılmış yaşandan, 26 yaşında. Sevgili karısı, hülyalı bakışları ve sarı zarafetiyle, mutlu ve umut dolu gülümsemesiyle bakıyor, tüm zamanlara karşın. O da ayrılmış ve gitmiş dönülmeyen o diyara, kocasından tam bir yıl sonra, 21 yaşında... Buluşmuşlar ebediyette! Özenle çevrelenmiş mezarlarında, yan yana, Kafkas Dağları eteklerinde ki o minik yerleşkenin Kulaşı Yahudi mezarlığında...

Batum'un duyumsattıkları

Batum yolunda otobüsümüzle mesafe kat ederken... Sağımızda Karadeniz'in her zamanki gibi kabına sığamayan derin mavisi, solumuzda görkemli kıvrımları ve karlarından ayrılmak istemeyen bembeyaz tepeleriyle Kafkas Dağları. Dağ ile deniz koyun koyuna. Geniş ve verimli bir ova üzerine kurulu Batumi veya Türkçesi ile: Batum, geçmiş 3000 yıllık. Tarihi iskeleler, yemyeşil parklar,

sahil kahvehaneleri, en uzak diyarlardan, en çok da Çin'den tüm Kafkas ülkeleriyle ticaretin atar damarı Batum Limanı.

Üç asırlık Osmanlı tarihinin izlerini köklü geçmişiyle harmanlayan bu kent, yepyeni yatırımlarla tepeden tırnağa değişim evresinde. Batum çevresinde Mayıs ayında hala karlı tepelerini koruyan Kafkas Dağları, tepeliklerinde ise dağ köyleri, Acarlar... Müslüman Acarların geleneksel mimarileriyle romantizm kokan köyler...

Şehir merkezinde tüm inançlar tabii ki iç içe: Batum (Orta) Camii, 1904 yılında Semyon Vulkovich tarafından inşa edilmiş, zarafet abidesi bembeyaz sinagog ve büyük bulvarlarında altın kubbeli katedralleri.

Beş kilometrelik bir plajı var Kafkasların bu "Antalya"sının. Eskilerde, Çarlık Rusya'sı döneminde, askerlerin, Sovyetler günlerinde ise bürokratların yazlıklarına ev sahipliği yapmış Batum. Şimdilerde 150 bin kişilik bir nüfus. Ama büyümeye aday. Her köşesinde inşaatlar. Zaman ötesi – aşırı modern binalar. Plazalar. Kuleler. Toprak kesatlığı varmışçasına... Sovyetler günlerinden kalma kocaman eski-sosyalist yapılar rengârenk boyanarak yeniden kullanımda. "Casino"lar, dizi, dizi... Yani kumar bol! Arkadaşlarım merak gidermecesine kumarhaneye uğradılar: Ama... Bomboştı! Özellikle gece, anıt yapıları, gökdelenlerin geceleri aydınlatılması şehre yeni hatlarla sıra dışı bir çehre kazandırıyor.

Batum'un deniz kenarındaki Ali ve Nino heykeli

Gürcü heykeltıraş Tamara Kvesitadze'nin tasarımı. "Ali ile Nino", Âdem ile Havva misali. Bir fiber ve metal çalışması! Yüzü batıya dönük bir kadın ile yüzü doğuya dönük bir erkek... Geceleri tabii tüm Batum anıtları gibi ışıktandırılıyor. Bir mekanizma üzerinde duran bu iki insan heykeli hareket halinde...

Ali ve Nino oldukça yavaş bir devrim içinde birbirlerine yaklaşıyorlar, önce dudakları birleşiyor, sonra da bedenleri yavaşça buluşuyor, kenetleniyor ve birbirlerinin içine geçiyorlar. Anlık da olsa birbirinin içinde kayboluyorlar... Hareket hiç durmuyor ve o andan sonra yola devam edip birbirlerinin içinden çıkıp sırt sırta kalıyorlar ve başka-başka yönlere doğru gidip, sonra yeniden eski konumlarına dönerek birbirlerine doğru hareket ediyorlar. Pozisyonlara göre ışığın rengi de değişiyor. Bu da böyle sürüp gidiyor, aynen Yin-Yang gibi... Aynen dişil ve eril enerjilerin kâinattaki devinimi gibi... Hep birlikte ama hep ayrı!

Ali ve Nino, Kurban Said'in edebi başyapıtı. İlk kez 1937'de Viyana'da yayınlandığında, yüzyılın ölümsüz aşk romanlarından biri olarak değerlendirilmiş. Egzotik çöl manzarasını fon alan bu büyüleyici roman, farklı dinlerine, kültürlerine ve savaşa rağmen birbirlerine tutkuyla bağlı kalan iki insanın öyküsünü anlatır.

Hazar Denizi'nin kıyısında Bakü'de Asya ile Avrupa, Müslümanlık ile Hristiyanlık, Doğu ile Batı iç içe ama karşı karşıya yaşamaktadır. Yüzü Doğu'ya dönük Azerî delikanlı, Ali Han Şirvanşir ile Avrupalı duyarlılığına sahip Gürcü Hristiyan genç kız, Nino Kipiani okul yıllarında birbirlerine âşık olurlar. Bu imkânsız aşkı yaşatabilmek, Doğu ile Batı arasındaki sınırı kaldırmak kadar zordur.

Birinci Dünya Savaşı ve Rus Devrimi boyunca, Azerbaycan'ın da bağımsızlık savaşı verdiği bu kaotik ortamda Ali, Asyalı atalarının inançlarıyla Nino'ya olan bağlılığı arasında bir seçim yapmak zorunda kalır. 1001 Gece Masalları tadındaki bu kitabın günışığına çıkışı en az Ali ve Nino öyküsü kadar gizemli ve ilgi çekici.

1905 – 1942 Ukrayna'nın Kiev kentinde doğan Kurban Said, aslında çok üretken Yahudi yazar Lev Nussimbaum'un takma adı. Nussimbaum kendini Müslüman bir kimlikle kimi zaman Esat Bey, kimi zaman da müstear adı Kurban Said olarak tanıttı.

Yahudi kökenleri Naziler tarafından keşfedilip gün yüzüne çıkarılana kadar eserleri, Nazi Propaganda Bakanlığı tarafından "Almanların düşünce yapısına en uygun kitaplar" listesinde yer almıştı.

Bir söylenceye göre, Avrupa'da yaşayan Lev Nussibaum ile Avusturyalı Barones Elfriede Ehrenfels "Kurban Said" imzasını kullanarak bu romanı birlikte yazmışlar... Romanın hangi bölümü kime ait olduğu da bilinmezmiş. Öykü, Ali ve Nino Heykeli'ni de ilgilendiriyor şüphesiz. Kitabının arka sayfasında şöyle yazılı:

"Hazar Denizi'nin kıyısında Bakü'de Asya ile Avrupa, Müslümanlık ile Hristiyanlık, Doğu ile Batı iç içe ama karşı karşıya yaşamaktadır. Yüzü Doğu'ya dönük olan Ali Han Şirvanşir ile Avrupalı duyarlılığına sahip olan Nino Kipiani okul yıllarında birbirlerine âşık olurlar. Bu imkânsız aşkı yaşatabilmek, Doğu ile Batı arasındaki sınırı kaldırmak kadar zordur. Birinci Dünya Savaşı ve Rus Devrimi boyunca, Azerbaycan'ın da bağımsızlık savaşı verdiği bu kaotik ortamda Ali, Asyalı atalarının inançlarıyla Nino'ya olan

Ali ve Nino, Adem ile Havva misali...

bağlılığı arasında bir seçim yapmak zorunda kalır."

Ters, yani baş-aşağı ev

Batum'da yer alan 'Beyaz Restoran' binası, yapısıyla görenleri şaşkına çeviriyor. Laz kökenli olan Gürcistan vatandaşı Temur Tsurtsumia tarafından hizmete açılan restoran binası ters olarak inşa edildi. İki katlı ve 2 bin 300 m² alana sahip restoranın çatısı zeminde yer alırken, masa, sandalye, saksılar, halılar, lavabo, klozetler, merdivenler ve balkonlar da tavana ters olarak monte edildi. Laz yemekleri yapan lokantada çalışanlar da işletme sahibi gibi Laz kökenli Gürcistan ve Türk vatandaşlarından oluşuyor.

Mekânın yetkilileri, Amerika'daki ters kütüphaneden esinlendiklerini belirtiyor... İlgi odağı olan ters lokanta Türkiye'nin sınıra yakın Artvin ve Rize illerinden ziyaretçi akınına uğruyor. Vatandaşlar hem burada Laz yemeklerini yiyor, hem de ters lokantayı geziyor. Ters binayı görüp sebebini soranlara ise, 'Sahibi Laz' yanıtı veriliyor. Bu arada, belki ta en başta belirtmem gereken bir unsura yer verelim: Gürcistan'a nüfus cüzdanlarımız ile giriş yaptık – bu gezimiz yurtdışı sayılmadı!

Artvin'in kapı komşusu olan Batum, doğası ve havasıyla Doğu Karadeniz'i, mutfağı ve görenekleriyle Kafkasları, mimarisiyle de Avrupa'ya benzemeğe

Batum'da yer alan 'Beyaz Restoran' binası, yapısıyla görenleri şaşkına çeviriyor

Medea Heykeli,
Batum'un kalbi olan
Avrupa Meydanı'ndan
göklere uzanıyor...

Medea'nın elinde "Altın Post"

Yunan Mitolojisi nerede? Batum nerede diye şaşırsanız da, Medea Heykeli Batum'un en dikkat çeken yapıtlarından biri. Şehrin kalbi olan Avrupa Meydanı'ndan göklere uzanmağa çalışıyor. Heykeltıraş David Khmaladze tarafından yapılmış, 2007'de. Medea'nın elinde altın post. Altın Post ise, Yunan mitolojisinde ihtişamı, zenginliği ve iktidarı sembolize ediyor. Eski Yunanlılar için "dünyanın bittiği yer" olan Kafkaslar, Yunan mitolojisinde önemli bir yeri olan Jason ve Argonotlar efsanesinin de yaşandığı yerd. Şehri yürüyerek gezenler, hemen her yerden görülebilen şehrin bu simge yapısı ile yollarını kolayca bulabiliyorlar.

çalışıyor. Dilerseniz, buna "garip bir karışım" da denebilir. Batum şehir merkezinden Türkiye sınırı olan Sarp hudut kapısı tam 19 km. Batum Kafkasların giriş kapısı. Yarı tropikal iklimiyle baharı erken karşılamak isteyenler için uygun bir adres olabilir. İddialı bir turizm hedefi var. Toprağın gereğince işlenmediği, henüz hiçbir sanayisi olmayan Batum'un yegâne yazgısı da turizm olsa gerek. Özellikle Türk şirketlerin önderliğinde turizm yatırımlarına yönelik önemli bir merkez olmaya aday iken. Zaten nüfusun %35'ini Türkler oluşturuyor. Şehir yeniden kuruluyor. Bu süratle, sanırım yakın zamanda biter. Adeta "Coming Soon Georgia" (Pek Yakında Gürcistan) filmi gibi, "Pek Yakında Batum" filmi de gelecek günlerde gösterime girecekçesine... ■

[1] <http://www.gdd.org.tr>, Gürcistan Dostluk Derneği Web Sitesi: İlia Çavçavadze (1837-1907) 19. yüzyıl Gürcü edebiyat ve siyasal yaşamının en önde gelen adıdır. Gürcü ulusal düşüncesinin mimarı, ülkenin 19. yüzyılın ikinci yarısında Rus boyunduruğundan kurtuluş hareketinde önemli rol oynamıştır. Akaki Tzereteli ile birlikte yeni Gürcü edebiyatının ve yeni edebiyat dilinin yaratıcısıdır. Gürcü edebiyatını gerçek başyapıtlarla zenginleştirmiş ve daha sonraki gelişmelere çok büyük katkıda bulunmuştur. Bedi Kartlısa'dan (1966, sayı 50-51) Türkçe'ye çeviren: İsmail YERGUZ

Teraslı Toplantı Salonlarımız Hizmetinizde.

KÜRSAT BAŞAR

Bu
"Yaz" çok
konuşulacak
biri...

Nihayet fark ettim ki, söyleşi yapacağım kişileri seçerken tek bir özelliği olan kişilerden ziyade, sıradan sözcüklerle tarif edilemeyecek, tek bir konuya ya da sanata odaklanmamış, bir başka deyişle on parmağında on marifet insanları tercih ediyorum. Eee tabii hal böyleyken seçimlerim doğal olarak kısıtlanıyor... Ama neyse ki, Kürsat Başar gibileri (azınlıkta olmakla beraber) var. Ve ne mutlu bana ki, bu kişilerinengin bilgilerinden faydalanabiliyor ve yanıma kâr kalan güzellikleri elimden geldiğince sizlerle paylaşıyorum.

En çok merak ettiğim soruyla başlamak istiyorum: bu kadar işe nasıl yetişiyorsunuz?

Doğrusunu isterseniz, bunu ben de merak ediyorum (gülüşmeler). Galiba

çok eskiden beri böyle yaşamaya alıştığım ve yaptığım işlerin hepsini gerçekten çok sevdiğim için yetişebiliyorum. Her dönemde, bir yandan kitap yazmakla, bir yandan gazetecilikle, yöneticilikle, programlarla, farklı projelerle dolu geçen bir hayatım oldu. Çalışmaktan asla gocunmadım. Aksine, bu konuda biraz takıntılı olduğum bile söylenebilir, çünkü çoğu zaman başkalarının yapması gereken işleri de kendim yaparım.

"Asıl" mesleğinizi sorsalar, ne dersiniz?

Yazarlık bir meslek sayılırsa, yazarım diyebilirim. Ama yıllarca profesyonel mesleğim tabii ki gazetecilik ve televizyon programcılığı oldu. Son birkaç yıldır müzisyenliği de profesyonel olarak yapıyorum. Köşe yazarlığına biraz ara verdim. Ama televizyon programlarım hâlâ devam ediyor. Bunların yanı sıra,

profesyonel bir konuşmacı ve sunucu olarak birçok etkinliğe de katılıyorum, konferanslar veriyorum, arada sırada da moderatörlük yapıyorum.

Üniversitede Felsefe Bölümü'nde okudunuz. Sizce bu eğitiminiz kariyerinizi nasıl şekillendirdi?

Felsefe, temel bir bilim olarak pek çok kavramın yerli yerine oturmasını sağladı. Bunun yanında, insanlık tarihinin ve düşünce yapımızın gelişimini, farklı görüşleri, bunlar arasındaki tartışmaları bize öğretti. Bugün tartıştığımız pek çok konunun bile aslında temelinde yatan tartışmaların yüzlerce yıldır sürdüğünü ve bu gelişimin nasıl olduğunu anlamak elbette önemli... Hem gazetecilik ve köşe yazarlığı, hem de yazarlık açısından tüm bunların çok önemli olduğunu düşünüyorum. Bu arada söylemem gerekir ki, okuduğum dönemde Bedi Akarsu, İsmail Tunalı, Önay Sözer, Uluğ Nutku gibi çok değerli hocalarla çalışma imkânım oldu. Bu da benim açımdan çok büyük bir şanstı.

Gazeteciliğe üniversite yıllarınızda cep harçlığını kazanmak için başladığınız söyleniyor. Gerçek mi,

şehir efsanesi mi?

Cep harçlığı değil de geçimimi sağlamak için diyelim, çünkü o yıllarda kendi hayatımı kurmuştum. Bir yandan okula giderken, bir yandan da gazetecilik yapıyordum. Aslına bakarsanız ondan önce de birçok iş yapmaya çalıştım cep harçlığımı çıkartmak için, ama gazetecilikte karar kıldım. Benim ilgi alanlarıma daha yakın geldi.

Gazetecilikten, dergiciliğe geçişin sebebi neydi peki?

Aslında işe dergicilikle başladım. 1981 yılında Hürriyet Gösteri Sanat Edebiyat Dergisi ile... Sonra gazeteciliğe geçtim, ama sonra yeniden bu kez Aktüel Dergisi'nin çıkışıyla dergiciliğe döndüm. O yıllar, ardı ardına dergiler çıkarttığımız heyecan verici bir dönemdi. Ardından da Tempo Dergisi'nin yayın yönetmenliği ile birlikte yöneticilik dönemi başladı. Sonra da Yeni Yüzyıl Gazetesi'nden gelen teklifle köşe yazarlığına geçtim ve uzun yıllar da böyle devam etti...

Bu arada önemli bir müzik kariyeriniz oluştu. Gazetecilikten müziğe giden yolu kısaca anlatır mısınız?

Kürşat Başar'ın 'en'leri..

En sevdiğiniz müzik adamı?

Miles Davis.

En çok kimin için beste yapmak isterdiniz?

Bütün sevdiklerim için.

En sevdiğiniz yemek?

Zeytinyağlılar ve deniz mahsulleri...

En çok yaşamak istediğiniz kent?

İstanbul, Barcelona.

En çok kimi programınıza davet etmek isterdiniz?

Hüseyin Rahmi Gürpınar ve Nazım Hikmet'i...

Yeniden dünyaya gelecek olsanız?

Biraz daha rahat ve tembel olmak isterdim.

Pişmanlığınız oldu mu hiç?

Elbette ama çok kısa sürer pişmanlıklarım.

Buna bir geçiş diyemem, çünkü müzik de çok eskiden beri hep vardı hayatımda. Küçük yaşlarda piyano eğitimi almıştım. Sonra gençlik yıllarımda davul çaldım. Caza merak sardıktan sonra da saksafon. Ama bu daha çok bir hobi gibi kaldı. Pek çok işin arasında yeterince zaman ayıramadım yıllarca. Ne zaman ki, yöneticiliği bıraktım, o dönem biraz boş zamanım oldu ve biraz da rastlantıyla bir toplulukla birlikte çalmaya başladım. Önceleri bazı kulüplerde keyif için çalarken, sonra kendi orkestramı kurdum. Dünyaca ünlü klasik piyanistimiz Burçin Büke'nin de katılmasıyla bu topluluk giderek gelişti ve iki yıldan beri bu orkestrayla 200'ün üzerinde konser verdik. Pek çok kulüpte ve etkinlikte çaldık. Değişik isimlerle değişik projeler gerçekleştirdik.

Enstrüman olarak saksafonu seçme nedeniniz nedir?

Caz benim çok sevdiğim bir müzik ve cazda saksafon en sevdiğim solo enstrüman olmuştur her zaman... Çok sevdiğim caz müzisyenlerinin çoğu da saksafon çalıyordu. Bunlar arasında en ünlüleri John Coltrane, Hank Mobley, Joe Lovano, Jan Garbarek ve Ernie Watts... Günün birinde davulu bırakıp kendime bir saksafon aldım ve kendi kendime çalmaya başladım. Sonra Tahsin Ünüvar, Çınar Apay gibi isimlerden dersler aldım. Öte yandan ancak son birkaç yılda gerçekten yoğun biçimde çalışmaya başlayabildim.

Şu sıralar sürekli program yaptığınız bir grup / mekân var mı? Sevenleriniz sizi nerede dinleyebilir?

Kış döneminde Pera Palas Orient Bar'da ve Levent Agency'de çalışıyoruz. Bunun dışında Moda Deniz Kulübü'nde bütün yıl, ayda bir veya iki kez sahne alıyoruz. Bu yaz da Bodrum Yalıkavak Marina'da Agency'nin yazlık mekânında çalışacağız. Kürşat Başar Orkestrası, farklı solistler ve projelerle çalışan bir orkestra. Piyanistimiz Burçin Büke, solistimiz de Ayşen. Ama İlhan Şeşen'le, Yaşar'la, Güvenç Dağüstün'le ve Zuhal Olcay'la da çalışmalarımız, konserlerimiz oluyor.

Cazı popüler müzikle kaynaştıran bir de albümünüz var. Neden böyle bir "fusion" yapmak istediniz?

Aslında ben sevdiğim Türkçe şarkıları yeniden düzenlemeyi seviyorum. Buna caz diyemem, ama içinde doğaçlama bölümler olduğu ve farklı bir anlayışla çalındığı söylenebilir. Sahnede de pek çok şarkıyı, türküyü böyle çalışıyoruz. Hemen her şarkıyı yeniden düzenliyoruz ama aslını da bozmuyoruz. Küçük dokunuşlar ve iyi müzisyenlerle yapılabilen bir şey bu. Cazı seviyorum ama Türkiye'de yalnızca caz çalmak bana pek doğru gelmedi. Tabii bunu çok başarıyla yapanlar, dünya çapında isimler de var. Ben kendi müziğimi, kendi anlayışımı çalışıyorum ve bundan keyif alıyorum.

Bir dönem "Siyaset Hakkında Her

Şey" adlı bir haber programına imza attınız. Peki, aktif olarak politikaya geçmeyi hiç düşündünüz mü?

Hayır, düşünmedim. Benim yapmam gereken başka şeyler var ve onlara zaten zor yetişiyorum. Kaldı ki Türkiye'de siyaseti izlemek bile, beni hayatım boyunca sadece bunalıttı.

Son dönemde Turkmax Gurme'de çok keyifli bir programınız yayınlanmaya başladı. Yemekli sohbetlere olan bu tutkunuz nereden geliyor?

Aslında böyle bir tutkum yoktu. Tamamen bir rastlantıyla başladı. Ama bizim kültürümüzde sofrada oturup sohbet etmek var. Konuklar bu formatta yemekle uğraşırken, televizyonda olduklarını bir bakıma unutuyorlar. Bu da daha samimi bir sohbet sağlıyor. Yüzlerce yayın yaptıktan sonra bu formatın daha çok hoşuma gittiğini fark ettim. Kürşat Başar'la adlı bu program yüz elli bölümü geçti ve 700'e yakın konuk ağırladım. Ayrıca bu programda, oyuncularından doktorlara, avukatlardan siyasilere, mimarlardan sanatçılara kadar farklı alanlardan insanları bir araya getirerek sohbetin farklılaşmasına çalıştım.

Yemek yapmayı da sever misiniz? Yoksa benim gibi sadece güzel yemek yemeyi mi?

Evet, güzel yemekleri severim ama yapmaktan pek anlamam. Uzun yıllar bekâr yaşadığım için elbette istediğim zaman yemek yapabiliyorum, ama basit şeyler...

Kürşat Başar

İstanbul'da doğdu. İstanbul, Ankara, Lefkoşa ve Ağrı - Doğubeyazıt'ta tamamladığı ilk ve orta öğreniminin ardından İstanbul Üniversitesi Felsefe Bölümünü bitirdi. Çeşitli basın kuruluşlarında çalıştı. 1989 yılında yayımladığı Kış İkindsinin Evinde adlı ilk kitabıyla Haldun Taner Öykü Ödülü'nü kazandı. Gazeteciliğe üniversitede felsefe okurken Hürriyet Gazetesi'nde başladı. Gösteri adlı edebiyat dergisini 1985'lerde zirveye taşıyan grubun as elemanıdır, ayrıca gazete ve dergi yöneticiliği de yaptı. Tempo dergisi tiraj rekoru kırdığı yıllarda derginin genel yayın yönetmeniydi. Yeni Yüzyıl, Star ve Akşam gazetelerinde yazıları arka kapaktan okuyucuyla buluştu. Yazıları mail ortamında gezmeye başlayan ilk gazetecilerdendir. NTV'de "Siyaset Hakkında Her Şey" adlı televizyon programını Çiğdem Anat ile birlikte, KanalTürk'te ise Kürşat Başar'la adlı televizyon programını sundu. CNNTürk ve Fox Tv'de kendi adını taşıyan programlar yaptı. Cumhuriyet Gazetesi'nde "Hayal ve Gerçek" adlı köşesinde yazdı. İyi derecede saksofon çalan yazar önemli müzisyenlerle birçok konser vermeyi sürdürüyor. 2014 yılında Turkmax Gurme kanalında, her zamanki formatıyla program sunmaya başladı. Kış İkindsinin Evinde; Konuştuğumuz Gibi Uzaklara; Sen Olsaydın Yapmazdın, Biliyorum; Aşkı Bulmanın ve Korumanın Yolları; İğreti Yaşamlar; Çok Güldük, Ağlamayalım; Başucumda Müzik adlı kitaplarının ardından 2014'ün Haziran ayında yeni romanı "Yaz", Everest Yayınları'ndan çıktı.

Tatil yapmaktan hoşlanmadığınızı okumuştum. Nedenini öğrenebilir miyiz?

Tatil bana biraz boş zaman geçirmek gibi geliyor. Hatta tatil biraz uzarsa suçluluk duymaya başlarım. İlle bir şeyler yapmam gerekiyormuş gibi masamın başına dönmek isterim. Zaten öyle yüzmek, yürümek, spor yapmak gibi şeylerle uzun yıllardır pek ilgim yok. Sıcakta yatmayı, güneşlenmeyi filan da sevmem.

Erkeklerin en büyük sorununu çözmüşsünüz galiba: "Kadınları anlıyorum!" diyorsunuz. Bu işin sırrını sizden öğrenebilir miyiz?

Hayır, ben öyle bir şey söylemedim. Zaten bunu söylemek de saçma olur çünkü pek mümkün bir şey değil (gülüşmeler)... Bana öyle diyorlar. Ama hep söylüyorum, kadınları bazı ana hatlarıyla anlamak elbette ki zor değil, ama her insan birbirinden farklı ve onları kaba tabiriyle "anlamak" tek başına bir şey ifade etmiyor. Önemli olan anladıklarınızın sonucunda ne yaptığınız... Bana bunun söylenmesinin en önemli nedeni, bir iki kitabımda ve özellikle Başucumda Müzik'te anlatıcının kadın olmasıydı. Eğer gerçekten kadınlar böyle hissediyorsa, belki hayatım boyunca kadınlarla ilgilenmemin ve kadınların arasında büyümemin rolü olmuştur.

Çok yakında çıkacak yeni bir kitabınız da varmış, biraz söz eder misiniz? Bu kaçınıcı kitabınız olacak?

"Yaz" adlı bir romanım çıkmak üzere. (Söyleşiyi yaptığımızda kitap henüz dağıtıma çıkmamıştı) Bu benim dokuzuncu kitabım. Başucumda Müzik'ten on bir yıl sonra yayınlanıyor. Bir romancının hayatını anlatıyor aslında. Ama kitap Kıbrıs'tan İstanbul'a, 60'lı yıllardan bugüne uzanıyor. İlginç bir aşk hikâyesiyle birlikte yaşam, ölüm, yazı ve daha birçok şey üzerine romancının gözlemlerini, düşüncelerini, iç hesaplaşmalarını içeriyor.

Peki ya diğer projeleriniz?

Saymaya başlarsam sıkılırsınız... Bir iki tanesini söyleyeyim. İkinci albümün çalışmaları başladı. "Sen Olsaydın Yapmazdın, Biliyorum," adlı romanımın senaryosu bitti. Yeni televizyon döneminde bir program söz konusu. Ve tabii sahne çalışmaları, konserler devam ediyor. ■

Pharmacusa, Pasanda ve Marina...

Adaya “çıkmadan”, her yıl olduğu gibi sakin bir ilkyaz haftası yaşamak için Yalıkavak’a “in-mişken”, bu kez sevgili Aylin’in tepedeki yeni dairesini hayırladık... Güle güle otursun ve nice güzel günbatımları yaşasın o muhteşem terasında! Aşağıdaki fotoğrafta belki görünmüyor – ancak iki Yeşil Efe’nin ve ufuktaki maviliklerin arasında keşfettiğimiz minik adayı “manzara sahibi” de bilmediğinden, Googlemap ve Wikipedia sayesinde, sizlerle de paylaşmak istediğim ilginç öyküsünü öğrendik... Efendim, konumuz *Pharmakonisa* veya *Pharmacusa* – o çok bilinen Kardak kayalıklarının

kuzey batısına düşen 3.5 km2 (yanı Burgazada’nın iki katı) büyüklüğünde ve öğrendiğimiz kadarıyla 2001 yılı nüfus sayımına göre 74 kişi barındıran bir kara parçası!

Ancak asıl ilginç olan öykü, M.S. 1. yüzyılda yaşamış olan Yunanlı tarihçi Plutarkhos’un bu adacık hakkında “*Parallel Yaşamlar*” yapıtında anlattıklarıdır... Helen ve Roma dönemlerinin önde gelen kişilerinin yaşam öykülerini çiftler çiftler, birbirlerine paralel olarak inceleyen Plutarkhos, çiçeği burnunda Jül Sezar’ın M.Ö. 70 yıllarında deniz yoluyla Küçük

Asya’ya giderken korsanlar tarafından tutsak edilip *Pharmacusa*’da 38 gün boyunca alıkonduğunu yazar. Esareti sırasında Sezar, eğer serbest kalırsa korsanların hepsini öldüreceğine dair and içer! Ona biçilen fidye tutarının ise, kendisi gibi önemli bir kişi için az olduğunu (!) öne sürüp, dostlarından iki katı bir miktar temin edilerek korsanlara ödendikten sonra serbest bırakılan Sezar, çok geçmeden bir donanma toplar ve söz verdiği gibi tümünü yakalatıp çarmıha gerdirtir!! – İşte, bu coğrafyanın (Yunan olsun veya Türk – fark etmez!) her köşesinden tarih fışkırmasına, artık herkesin cebinde bulunan arama motorlarıyla nice bilginin nasıl da anında elde edilebileceğine ve de “öğrenmenin sınırı olmadığına” dair ortak bir örnek – Sezar’ın ne denli kararlı ve azimli bir kişi olduğunu görmüş olmamız da “*cabası*” ..!

Bu kadar “*farmakoloji*” den sonra sevgili Aylin kardeşimizi Yalıkavak yöresinin en tepesinde bulunan eski favorimiz “*Panorama Pasanda*” ile tanıştırdık. Didim’e kadar uzanan nefes kesici manzarasıyla (ne var ki bu yüksekliğe koşut olan fiyatlarıyla yılda ancak bir kez gitmenizi salık verdiğim) bu “*Doğal Restaurant*” ı iki yıl önce bu sayfada tanıttığım için, sadece manzaranın web sayfasını

vermekle yetiniyorum: <http://www.panoramapasanda.com/panorama-pasanda-virtual-tour/> – Öte yandan daha uygun fiyatlarla çok güzel hazırlanmış bir trança veya lagos yiyebilip oradan da aynı güneşi rakı bardağınızda söndürebileceğiniz “*Denizkızı*” ise, marinanın az ilerisinde... Masanın her bir yanında sevgili eşim ve ben, üstünde ise 1300 gramlık balığın fotoğrafını çocuklara “*ufukta Pharmacusa, masada trança*” başlığıyla ışınladığımızda, onlar ikinci bölümü “*tanrıça*” okuyup, anneleri adına teşekkür ettiler. O da olabilir – yeter ki, karşısında oturanı “*tronço*” olarak algılamasınlar..!

Veee – her yıl bir kez uğrayıp, buradaki gelişmeleri “*denetlediğimiz*” Yalıkavak Marina’sı... Ne diyeyim ki; burayı keşfedip ilk şekliyle inşa edene nasip olamamış – nedenleri ise çok yönlü... Yeni sahibi daha başarılı bir girişimci mi, yoksa dönemi ve konjonktürü daha iyi mi yakalamış, bilemiyorum – gerçek şudur ki, oraya ayak basan uluslararası jet-set erbabından postmodern lümpen kitlelerine kadar, herkesin ağzı açık kalıyor! Bir oturuşta bitiremediğimiz trança “*doggy-bag*” i elimizde “*YaMa 2014*” ü dolaşırken, kendimizi birer minik karınca gibi hissettik, sudaki bunca süperlüks yatlar ve karadaki dev fetişlerle sağlı-sollu debdebenin arasında! Bakınız, karşı sayfada “*yaz lektürü*” olarak önerdiğim *Sayfiye* kitabında yer alan “*Yalıkavak’ta Otuz Yıl*” yazısında Levent Şentürk bu konuda ne diyor: “*Burada halkın, zenginliklerini sergiledikleri sırada, zenginleri seyretme lüksü ve özgürlüğü vardır!*” – veya “*Yalıkavak marinası, kamusallık ve sokak illüzyonunu AVM içinde kurnazca kullanan, sınırsızca para harcayan yeni zenginlere yeni olanaklar tanımaya adanmış bir mimarlık şaheseridir!*” Yolunuz Bodrum’a düşerse, Yalıkavak’ın en tepesine çıkmadan, *kıtır trançayı* tatmadan ve *lüks debdebeyi* gezmeden etmeyin.. ■

» **Marcy Brink-Danan: Yirmi Birinci Yüzyılda Türkiye’de Yahudiler;** çev.: Barış Cezar – Koç Üniv. Yay., 2014 – 272 sayfa

Ülkemizi veya toplumumuzu irdeleyen kitap ve makaleleri acaba neden özel bir ilgi ile okuruz? Hakkımızda yazılmış olanlardan yeni bir şeyler öğrenme arzusundan öte, “doğru mu söylüyor” merakıyla da değil mi? Ne var ki bu tür çalışmalardan çoğunlukla sadece ikinci sorumuza yanıt buluruz... ABD’li antropolog Brink-Danan’ın “Hoşgörünün Öteki Yüzü” iddialı alt başlığını taşıyan kitabı da (maalesef) öyle! 2012 yılında yayımlanmış bu araştırmacının Türkçe çevirisi henüz piyasaya çıktı – ancak, ağırlıklı 2002/2003 ve kısmen de 2007 ile 2009 yıllarında yürütülmüş etnografik saha çalışmalarında ortaya çıkardıklarının üzerinden Boğaziçi’nden çok su akmış, yazılanların bir bölümü *demode* kalmış gibi... Araştırmacı, bir yenilik yaratarak “Yahudilerin 1992’den bu yana yaşamlarını belgelemeyi” amaçladığını dile getirip, giriş bölümünde Türk Yahudilerini “vatansever bir rol oynarken, bir yandan da kendilerini iyi azınlık olarak sunmak adına kozmopolit farklılığın tezahürü durumunda” bulduklarını öne sürerek çalışmasını bu dinamizmin üzerine kurmakla, kuşkusuz doğru yöntemi seçmiş... Dahası, “kozmpolit bilgi” olarak adlandırdığı bu çifte bilinci, yani farklı varoluş biçimleri hakkında bilgi sahibi olup, bu farklılıkların hangi bağlamlarda sergilenmesi gerektiğini de bildiklerini ortaya çıkarmakla, incelediği toplumu nerdeyse “damardan” teşhis etmiş! Ancak bu kuramsal saptamaların ışığında yürüttüğü saha araştırmalarının sonuçları bana kalırsa kısmen yanıltıcı ve geçerliliğini yitirmiş olduğundan, okura fazla bir katkı sağlamıyor. Hoşgörü (500.Yıl Vakfı vs); Gösterge-ler (Yabancı/Yerli Adlar); Kozmopolitizmin Sınırları (Güvenlik, Asimilasyon vs.); Farklılığın İcrası (TY Ulusal Sah-nede); Kültür, Eğitim vs. ile Tabular ve Mahremiyet gibi başlıklar taşıyan altı ayrı bölümde ortaya koyduğu bulgu ve saptamalarını okurken, aradığım açıklık ve doğrudanlığı pek bulamadığımı üzümlere belirtmem gerekiyor...

» **Sayfiye - Hafiflik Hali** (derleyen: Tanıl Bora) – İletişim Yayınları, 2014 – 304 sayfa

Ve işte tam anlamıyla bir “yaz kitabı”! Bu güzel mevsimin Arapça adı “sayf” olduğuna göre, “sayfiyye” sözcüğünün tam karşılığı da yazlık olsa gerek... Büyük keyif alarak okuduğum bu derlemenin ilk yazısı, Mehmet Ö. Alkan’ın kaleminden gelme “Osmanlı’da Sayfiyenin İcadı”nda, özellikle Şirket-i Hayriye vapurlarının peyderpey uğramaya koyulduğu Boğaziçi kıyıları ve Marmara Adaları’nda nice yeni yazlıkların oluştuğundan söz ediliyor, ancak bunlardan öte Kadıköy ve Yeşilköy yakalarının hakkı da yenmiyor! Diğer yazılarda, örneğin “Refik Halid’in Kılavuzluğuyla” yazlıkları dolaşıyor (Tuncay Birkan) veya Sema Aslan ile Türk Edebiyatı’nda sayfiye yerlerine bakıyoruz... Mimar Levent Şentürk’ün *Yalıkavak* hakkındaki yazısı, bu balıkçı/süngerçi köyünün nasıl da Bodrum Yarımadası’nın en gözde tatil merkezleri arasına girdiğini irdelemesinin yanı sıra, Avrupa’daki irili-ufaklı sahil kasabalarının yazlık beldelere dönüşme sürecinin tarihçesini çiziyor. Kitabın ikinci bölümünde *Yalova*, *Erdek*, *Akçakoca* gibi “klasik”ler, *Bozcaada* ve özellikle *Belek* gibi “yeni”ler, tiyatrocü dostumuz Murat Daltaban’ın çocukluğunda her yaz ailece gittikleri *Urla*’daki YSE kampı ve Diyarbakırlıların sevilen sayfiyesi *Hazar Gölü* ile Güney Anadolu yaylalarındaki yaz yaşamı, gene çeşitli kalemler tarafından önümüze seriliyor. Üçüncü bölümde ise diğer bazı yazarlar, mekânlar ile yaz havasına sinmiş sayfiye ruhundan söz ediyor – rehavet ile tembel-likten, dinlence ile eğlenceden, ortak aile yaşamı ile yaz aşklarından, ebedi çocukluk ile erken yaşlılıktan... Deniz kenarında veya terasta okunası bir kitaptr bu..!

» **Tunç Lokum: Heybeliada’ya Bir Bilet –** Denizler Kitabevi, 2014– 198 sayfa

Heybeliada’nın yerlisi olmaksızın, sadece yaz ayları ile hafta sonlarını orada geçiren Tunç Lokum, zevkle karıştırdığım bu monografisinde bu şirin beldenin Rum geçmişi ağır basan tarihini, öne çıkan yapı ve kurumlarını, sosyo-ekonomik yaşamını, coğrafyasını ve en önemlisi, iz bırakmış ve unutulamayan adalıları anlatıyor. Kitaba derinlik kazandıran özellikler arasında gerek *Julia Pardoe* gibi seyyahların, gerekse *Ahmet Rasim* veya *Hüseyin Rahmi Gürpınar* gibi yazarların yapıtlarından yer alan seçkiler, ayrıca tarihi kartpostal ve haritaların tıpkı basımlarıdır... Çoktandır merak ettiğimiz bazı küçük ayrıntıları da öğreniyoruz bu itinalı çalışmadan – örneğin, 2001 yılında yıkılan *Deniz Harp Okulu Komutanlığı* okul binası-nın cephesinde yer alan *Ferruh Başağa*’nın, vapurla geçerken hep hayran kaldığım *Preveze Deniz Savaşı Mozaik Panosu*’nun nasıl da göz göre göre “güme gittiğini”..! – Gönül ister ki diğer Marmara Adaları için de benzer içerikli ve okurlarına aynı keyifi tattıran monografiler yazılsın/basılsın...

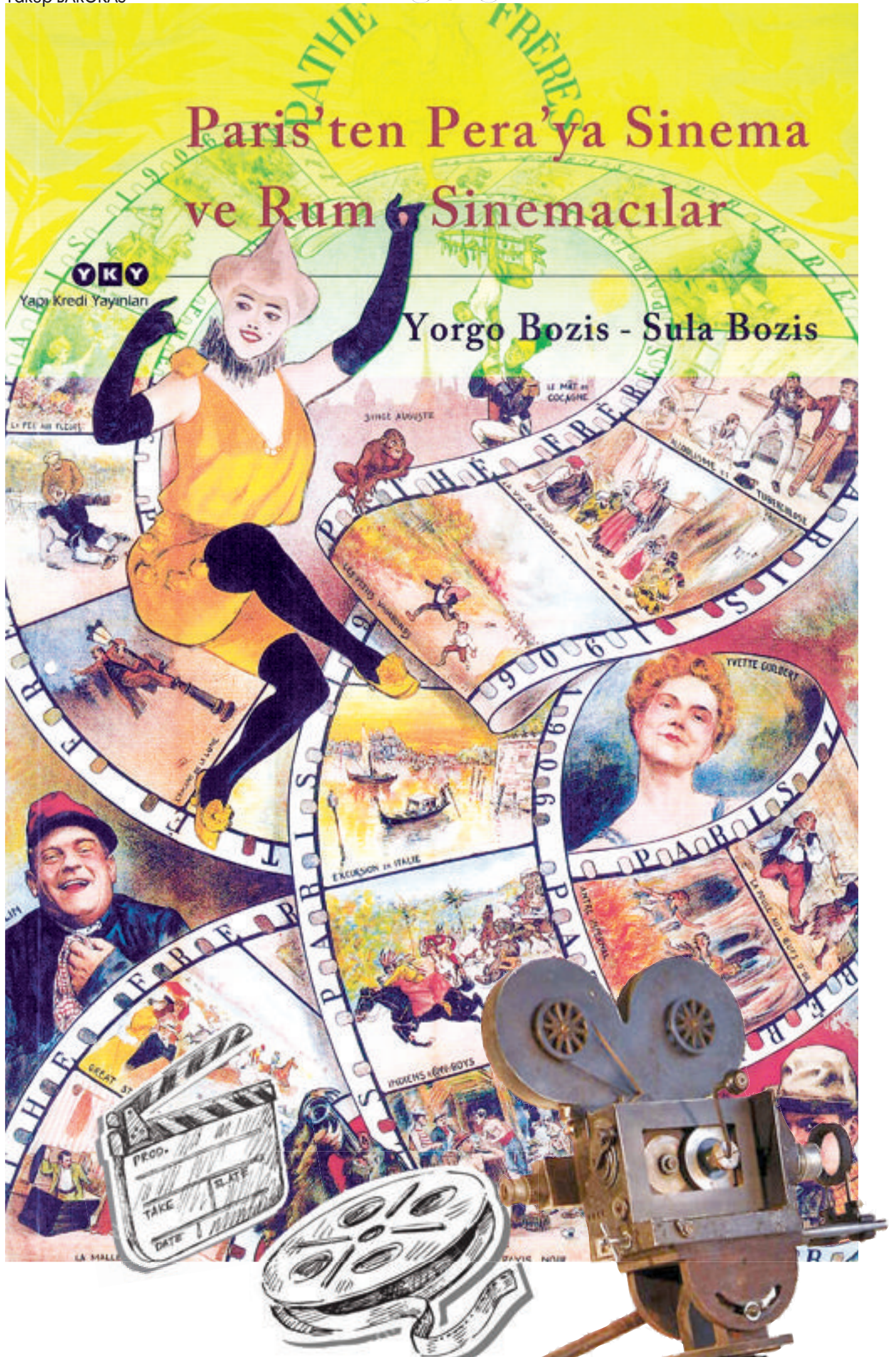

Paris'ten Pera'ya Sinema ve Rum Sinemacılar

YKY

Yapı Kredi Yayınları

Yorgo Bozis - Sula Bozis

Paris'ten Pera'ya Sinema

Yorgo Bozis ve Sula Bozis'in on beş yıllık sabırlı ve titiz bir araştırma sonucunda hazırladıkları Paris'ten Pera'ya Sinema ve Rum Sinemacılar başlıklı kitap YKY tarafından yayınlandı. Eşi Yorgo Bozis'in yaşamını genç yaşta yitirene dek hazırlığının bir kısmını yaptığı kitabı, Sula Bozis tamamlayarak unutulmuş ortak sosyal ve kültürel bir mirası açığa çıkardı. Kendisi ile, kitabın yanı sıra daha geniş bir perspektif içinde söyleştik.

Sinemanın Paris'teki tarihsel ilk gösteriminin üzerinden bir yıl bile geçmeden Osmanlı başkenti, efsaneler şehri İstanbul'un en kozmopolit semti Pera'da bu yeni sanat olayının sergilenmemesi düşünülemezdi. 1896 yılının kışı başlarken İstanbul'da seyirci sinema ile tanıştı. İlk sinema salonlarının açıldığı hatta birahanelerinde film gösterilerinin yapıldığı geçmişteki adı ile Cadde-i Kebir, Fransızların tanımı ile Grand Rue de Pera'yı, eski Beyoğlu'nu gözümüzde yeniden canlandırırken içimiz sızlamıyor değil. Paris'ten Pera'ya Sinema ve Rum Sinemacılar kitabı, İstanbul seyircisine ilk kez sinemayı tanıştıran İstanbul Rum sinemacılarının bilinmeyen hikâyelerine, bir yandan da tüm kültürel birikim ve çok renkliliğin el birliği ile yok edilmeye çalışıldığı 20. yüzyılın başındaki Beyoğlu'ndaki yaşamın genel iklimine bizleri tanık ediyor.

Sula Bozis

Sizinle çok eskiye dayanan bir dostluğumuz var. Teşvikiye'de etnik moda tasarımlarını satışa sunduğunuz o küçük dükkânı anımsıyorum. O dönem için belki biraz 'avant-garde' idi. Sonrasında İstanbul ve Anadolu'daki geleneksel el sanatları ile yemek tarihi kültürü üzerinde sürdürdüğünüz çalışmalarınızdan söz eder misiniz?

İstanbul'da, 1970'li yılların başından 1980'e kadar, Dostlar Tiyatrosu'ndaki oyunların kostümlerini hazırlarken, Nişantaşı'nda sizin de hatırladığınız Işık Lisesinin karşısında, Gazete Bayii Alaattin'in bitişiğinde küçük bir butikte o dönemin avant-garde veya günümüzün etnik moda tanımlamasına uyan İstanbul'un ilk anti-moda tasarımcısıyım. Benden kısa bir süre sonra, rahmetli Bülent Erbaşar aynı tarz giysiler yapmaya başladı, Maçka Otel'i'nin girişinde küçük bir dükkânda.

Çok sonra Cemil İpekçi de, aynı tarz çalışmayı sürdürdü. Bu arada şunu da belirtmem gerekir ki, 1967'den başlayarak Anadolu'daki geleneksel el sanatlarını ve kadın elişlerini araştırıp örnekler toplamaya başlamıştım. 1980'de Atina'da yerleşince bir süre sonra bildiğim alanlarda çalışmanın mümkün olmadığını anladım, hem tiyatrodan hem de modada önemli yollar kapalıydı. Böylece, geleneksel el sanatları dalında Atina'daki Etnografya Müzesi ve kültür merkezlerinde sergiler düzenleyerek monografiler yazmaya başladım; '400 yıllık Bursa ipekli kumaşlar' sergisi ve aynı adla yazdığım bir monografi; 'İstanbul yazma atölyeleri', 'Kokonalı yazmalar' ve 'İstanbul'un Rum nakışçı kadınları ve atölyeleri'. Kumaşlara paralel olarak İstanbul Rum mutfağının kültürü üstüne hem kültür merkezlerinde, hem de Atina Üniversitesi Etnografya Bölümünde, Anadolu kumaşları ve yemek tarihi seminerleri vermeye başladım. Bu seminerlerden 'İstanbul Rumların mutfak kültürü' ve 'Anadolulu Rumların mutfak kültürü' kitaplarını oluşturdum. Ayrıca, 1993'de eşim Yorgo ile ortak kurduğumuz 'Bosforis' arşivi için İstanbullu ve Anadolulu Rumlarla sözlü tarih çalışmalarını başlattım, bu süreç içinde çok büyük bir arşiv oluştu.

'İstanbul Rumlarından Yemek Tarifleri' gibi 'Paris'ten Pera'ya Sinema ve Rum Sinemacılar' kitabınız da YKY tarafın dan yayınlandı. Doğrudan alanınız olmadığı halde sizi sinema tarihi üzerine bir araştırma yapmaya yönelten nedenler nelerdir?

Öncelikle eşim Yorgo Atina'da bu kitap için 15 yıl malzeme topladı. İstanbul'da basılan Rum gazete ve dergiler, Paris ve Londra'daki ulusal kütüphanelerden sinema üstüne yayınlar ve İstanbul'a film göstermeye gelen ekipler ile ilgili yazılardan yararlanarak birçok araştırma yaptı. Bu arada ben de çalışmasına yardım etmek amacıyla Bosforis arşivi çerçevesinde Atina'da İstanbul'daki sinemacıların ailelerini tespit ederek onlarla görüştüm ve sinemacıların çalışmalarını ve fotoğraf albümlerinden aldığım örnekleri Bosforis arşivi

Sigmund Weinberg'in reklam afişı

olarak Yorgo için derledim. Bu çalışmadan 20 yıl sonra, arşivde sinema için derlediğim dokümanları Yorgo'nun yazmaya başladığı kitapta kullanacağım ve benim kitabı bitireceğim aklıma gelmezdi. Ayrıca, iki yazarlı bir kitap oluşacağı sanırım ne Yorgo'nun, ne de benim aklıma hiçbir zaman gelmedi. Kaldı ki, 2000'den başlayarak Atina'da dizilerde ve filmlerde sanat danışmanı olarak çalışıyordum, bunun yanı sıra benim ilgi alanımı oluşturan kitaplar yazıyordum, sinema tarihi yazmak ilgi alanım içinde değildi.

Türk sinemasının ilk dönemlerine damgasını vuran Rumlar olmuş. Yine de ilk film gösteriminin bir Rum mu yoksa Polonyalı bir Yahudi olan Sigmund Weinberg tarafından mı gerçekleştirildiği konusunu açıklar mısınız?

Osmanlının son döneminde, Lumiere Kardeşlerin sinemayı buluşundan bir yıl tamamlanmadan, başkent İstanbul'un Batı'ya açılan kozmopolit bölümünü oluşturan Pera'da sinemanın Peralılarla tanışması ve bunda uzunca yıllar Rumların gerek salon sahibi, gerek izleyicilerin önemli kısmını oluşturmaya tesadüf değildi. 1900'larda İstanbul'un nüfusu 1 milyon civarındayken bunun üçte birini Müslümanlar, üçte birini Rumlar, diğer üçte birini ise farklı cemaatler oluştuyordu. İlk film gösterimi Sponek Birahanesinde Sigmund Weinberg tarafından değil, 'The Levant Herald and Eastern Express' gazetesindeki bilgiye göre 12/12/1896 tarihinde D. Henri tarafından yapıl-

Sponek Birahanesi afişi

dığını öğreniyoruz. Kaldı ki, şimdiye kadar Sponek Birahanesinin sahibi de Levanten veya Beyaz Rus sanılıyordu. Oysa ilk sahipleri orta Yunanistan'da bulunan dağlık Evritania bölgesinden İstanbul'a çalışmaya gelen D. Alataris ve D. Panuryas idi. Bir süre sonra aynı bölgeden gelen Serafim Leludis birahaneyi çalıştırır.

Bu kitap unutulmuş ortak sosyal ve kültürel mirası gözler önüne sererken bir yandan da Pera'da çok önemli bir yeri olan sinemaların tarihini ortaya koyuyor. Kitabınızda geniş yer verdiğiniz Odeon Tiyatrosu hakkında bilgi verir misiniz? 1896 sonlarında Osmanlı İmparatorluğu'nda çekilen ilk filmlerin de gösterildiği Odeon Tiyatrosu'nun bugünkü yeri neresi?

Sponek'teki film gösteriminden bir ay sonra Yunanistan'ın İtalya'ya bakan Yedi Adası'ndan biri olan Eptanisa Kefalonya'dan gelen ve önceleri tiyatro ve 'kafe şantan' (müzikli kafe) işleten Petros Raftopulos, Odeon Tiyatrosunda antraktlarda film gösterir. Odeon Tiyatrosu eski adı Rue Deveau olan Yeşilçam Sokağının sağ tarafında, günümüzdeki Emek Sinemasının karşısına isabet etmekteydi. Bugün artık hepsi hatıra oldu.

Halep Pasajı'nın girişindeki İpodrom Sineması'nı biz Dörmene Tiyatrosu olarak tanıdık. Bu mekânı o dönemde kim işletti, hangi filmler ve ne gibi koşullarda gösterildi?

İpodrom Sineması'nın ilk adı Theatre-Cirque de Pera idi. Gezgin sinemacıların arasında yer alan Pierre Victor Continsouza, İpodrom Sinemasında Georges Melies'nin 'Şeytanın Evi' filmini gösterdi. Continsouza'nın, Pathe Film Şirketinden getirdiği filmler ve meşhur dansöz Loie Fuller'in 'Yılan Dansı' filmi izleyicileri büyüliyordu. 1899'da Georges Melies'nin filmlerine ilgi o kadar

büyüktü ki, yalnız onun filmleri gösteriliyordu.

Levanten Luis Roca Ramirez, 1906 yılına kadar İpodrom'un müdürü ve gösterilerin organizatörüydü. Onun yerine gelen yeni yöneticisi İoannis Kilikinis tiyatronun adını Variete olarak değiştirdi. Variete Tiyatrosunda Pathe Film Şirketinin filmleri 1907'den başlayarak gösterildi; 'Mehtabın Üç Safhası', 'Kapıcının Merakı', 'Alkolizmin Kurbanları', 'Gümrüğe Bir Ziyaret', 'Kadırgada', 'Hizmetkârlarımız', 'Japonya'da Hayat', 'Bir Eşe On Kadın', 'Fanfan La Tulipe'...

Daha sonra Variete Tiyatrosunun yöneticisi İoannis Tamburidis oldu. Tiyatro binası 1923'de Theatre Francaise adını aldı, 1943'te Ses Tiyatro ve Sinema Salonu ve 1962'de Dörmene Tiyatrosu adıyla kaliteli gösteriler sunmaya devam etti.

İpodrom Tiyatrosu'nun adı 1962'de Dörmene Tiyatrosu olarak değişti

Petro Raftopulos

Grand Rue de Pera, İstiklal Caddesi, 1900

Saint-Antoine kilisesinin yerindeki müzikli bir kahvehane olan Concordia Tiyatrosu'ndan da biraz söz edebilir misiniz?

Günümüzde Saint Antoine Kilisesi'nin bulunduğu yerde Kefalonya Adası kökenli Andreas Ksenatos ve Andreas Livadas 1886'dan başlayarak Beyoğlu'nun en sevilen eğlence mekânı olan yazlık ve kışlık Concordia Tiyatrosunu işletmekteydiler. 1897'nin ilk aylarında onlar da film gösterimine başladılar. Concordia 1906 yılında yıkılarak yerine Saint Antoine Kilisesi inşa edildi.

Keza 1910 yılında Emanuil Kiriakopulos'un günümüzde Apoyevmatini gazetesinin bulunduğu Suriye Pasajı'nda Santral adı altında bir sinema salonu açtığını kitabınızdan öğreniyoruz...

Suriye Pasajının içinde 1910'da Suriye Pasajı Sineması Emanuil Kiriakopulos tarafından açılır. Gösterimler hafta içi 14.00-23.00 arası, Pazar günleri ise 10.00-23.00 arasında devam eder. Programdaki filmler dram, komedi veya didaktik idi. Ancak bunlarla birlikte belgesel filmler de yer alıyordu. Sinemada havalandırma ve ışıklandırma sistemi bulunuyordu, bilet A' sınıf için 5 kuruş, B' sınıf için 3 kuruş, çocuklar için 2 kuruştur. Ailelerin sıkça gittiği, hatta papazların gittiği bir sinemaydı. Süreç içinde sinemanın adı değiştirildi ve Santral oldu.

Seyyar sinema ne anlama geliyor ve seyyar sinemadan salonlardaki gösterilere nasıl geçildi? Geçişteki gecikmenin nedeni neydi?

1896'daki ilk film gösterimlerinden 1908 tarihine kadar İstanbul'da daimi sinema salonlarının bulunmadığını görüyoruz. Rum kültür evlerinde, derneklerde ve kahvelerde seyyar sinema gösterimleri yapılmaktaydı. Daimi sinema salonlarının bulunmamasının birkaç önemli nedeni vardı, ilki İstanbul'un ancak 1920'de elektriğe kavuşması, ikincisi de II. Abdülhamit döneminden başlayarak 1924 tarihine kadar devam eden

sinema ve tiyatrodaki toplumsal yasaklardı. Yabancı sinema şirketleri arasında rekabetin yayılması sonucu kurulan sinema kartellerinden bazıları 1908'de Osmanlı başkentinde tiyatro ve sinema salonları ile işbirliği yaparak filmlerini devamlı sinemalarda göstermeye başladılar.

Bir dönem alt yazıların sadece Rumca ve Fransızca olması ilginç... Bu seyirci profili ile mi ilgiliydi, Türk izleyicilerin buna bir tepkisi oluşmadı mı?

Uzunca bir dönem Pera'da gösterilen film altyazılarının sadece Rumca ve Fransızca olması, izleyicilerin her iki dili anlayan kentsoylu, Rum, Levanten, Musevi, Ermeni, Osmanlı yöneticisi bir profil taşıdığını gösteriyor. Kaldı ki, o dönem ve daha sonraki yıllarda da İstiklal Caddesindeki dükkanlarda çalışan bir elemanın mutlaka Rumca ve Fransızca dillerini konuşması gerekiyordu, aksi halde işe alınmıyordu.

Birinci Dünya Savaşına yol açan siyasi gelişmelerin sonucunda Türk milliyetçi grupların farklı etnik kökenlilere karşı protestolar başlattıklarını görüyoruz. Bu gelişmeler çerçevesinde 1913'de şair Aka Gündüz'ün başını çektiği ve Türk öğrencilerden oluşan bir grup, Pathe Sinemasında gösterilen filmin altyazılarının Türkçe olmamasını protesto etti. Benzeri olaylar Odeon, Amerikan, Santral ve Modern sinema salonlarında da tekrarlandı. Sinema salonlarına karşı yürütülen bu hareketler tehdit mektupları ve duvara asılan aşağılayıcı afişleri de içeriyordu. 1915'de İstanbul Belediyesi, dükkan ve kurumların tabelalarında isimlerin önce Osmanlıca sonra da öteki dillerde yazılması gerektiği kararını aldı. 1934'de soyadı kanunuyla birlikte yabancı ırk ve millet isimlerinin değişmesi zorunluluğu getirildi. Böylece İstiklal Caddesindeki yabancı isimli sinemalar, lokantalar, pastaneler Türkçe isimler aldı. Hatta Rus salatası, Amerikan salatası adıyla satılmaya başlandı. 6-7 Eylül olayları öncesinden başlayarak 1970'li

9 Mart Cumartesi akşamından itibaren

TÜRK SINEMASINDA

Fevkalade bir aşk ve heyecan filmi

PRENS VORONZEF'in ESRARI

BRIGITTE HELM ve JEAN MURAT

C'EST UN PARLANT

Bu bir

filmidir

TÜRK SINEMASINDA

LE SECRET DES WORONZEFF

PRENS
VORONZEF'in
ESRARI

JEAN MURAT

Yorgo Bozis, Yılmaz Güney eşi
Fatoş Güney ile (Atina 1982)

**Kitapta
Yılmaz Güney,
Fatoş Güney ve eşiniz
Yorgo Bozis'in birlikte bir
resmini gördüm. Bu birliktelik
nasıl gerçekleşti?**

Yılmaz Güney Paris'te politik mülteci olarak yaşarken eşiyle birlikte 'Sürü' filminin galası için Atina'ya davet edilmişti. O sıralarda Melina Merkouri kültür bakanıydı. Yılmaz Güney yapmayı tasarladığı filmin sinopsis'ini de getirerek Fransa-Türkiye-Yunanistan ortak yapımı olarak gerçekleştirmeyi düşünüyordu. Ne yazık ki, Paris'e döndüğüne hastalığı ortaya çıktı ve film gerçekleşemedi. Atina'ya eşiyle gelişinde Yorgo ve ben onunla epey görüşmüştük.

yıllara kadar süren 'Vatandaş Türkçe konuş' buyruğu altında azınlıklar hedef haline getirildi.

Bir dönem Pera'daki sinema sahiplerinin nerede ise tamamı Rumlardı. Yahudiler bu alana niye ilgi göstermediler bilmiyorum ama 1924 yılında sonradan Emek Sineması adını alan Melek Sineması'nın sahipleri Alberto Arditi ve Hugo Saltier Yahudi idi sanırım. Bir de Galata Kulesi'nin yanında genelde Yahudilerin gittikleri Majestik Sineması'ndan söz edebilir misiniz?

Sinema salonu sahiplerinin büyük çoğunluğu Rumlardı. Alberto Arditi ve Hugo Saltier sanırım Selanik kökenli Yahudilerden olmalıydılar. Ancak, Pera'daki çok kültürlü toplum içinde belki Levanten sanılmış olabilirler. Sinemacı İpekçi Kardeşler de Selanikli 'dönme' ailelerdendi.

Majestik sineması 1913'de açıldı, Yüksek Kaldırım'da, Tekke sokağında, Galata Kulesinin bitişiğinde bulunuyordu. Annuaire Oriental 1915 yılı reklamından, İstanbul'da en eğlenceli ve dikkati çeken sinema salonu olduğunu, öğlen 2'den gece yarısına kadar gösterim yapıldığını, Salı ve Cumartesi olmak üzere haftada iki kez program değiştirildiğini öğreniyoruz. 1920'li yıllarda Majestik'te polisiye ve kovboy filmleri oynatılıyordu; dedektif Nat Pinkerton'lı filmler gençler tarafından büyük hayranlıkla izlenmekteydi. Majestik sineması 1920 sonlarında Astoria adını aldı, 1933'de adı Sancak

oldu, 1960'lı yılların ortasına kadar faaliyetini sürdürdü. Müşterileri çoğunlukla Kuledibi'nde oturan Yahudilerdi. 1950 yıllarında bu sinema, kenar mahalle gençleri ve çocuklardan oluşan bir kitleye çok ucuz biletlerle Türkçeye çevrilmiş iki film birden sunmaktaydı. İlkokul öğrenciliği yıllarında Türk Sinematek'inin kurucularından bir terör eylemine kurban giden yazar Onat Kutlar, bilhassa macera ve komedi filmlerini kaçırmamaya gayret ettiğini, bitlenme hususunda ailelerin çocuklarını korkuttuğunu anımsarken, "Acaba bitlendik mi?" diye evlerine suçluluk duygusu ile döndüklerini anlatıyordu. Kutlar; seyircilerin salona küfe ile girmemeleri için; "Küfelerinizi dışarıda bırakınız" levhasının o yıllarda bile sinemanın girişinde yer aldığını hatırlamaktaydı.

Türk-Yunan ortak film yapımlarından söz eder misiniz?

1930'ta Ankara'da Venizelos ile Atatürk'ün imzaladığı 'Dostluk İttifakı' çerçevesinde ortak kültürel faaliyetlere ağırlık verilmesi kararı alınmıştı. İlk ortak film çalışması 1931'de İpekçi Kardeşlerin yapımcı olduğu 'İstanbul Sokaklarında' filmidir. Bu film Türkiye-Yunanistan-Mısır ortak yapımı ilk sesli Türk filmiydi. İkinci Türk-Yunan ortak yapımı 'Kötü Yol' 1932'de İpekçi Kardeşlerin Nişantaşı'ndaki film stüdyosunda çekilir, iç sahneler stüdyoda, dış sahneler ise Yunanistan'ın Zakynthos adasında tamamlanır. Bu film Yunan sinema tarihinde çekilen ilk sesli film olarak anılır.

Türk-Yunan ortak yapımı 'Pera Güzeli' 1953'te İstanbul'da çekildi

Fatma Girik, Kriton Iliadis ile sette

1934'te, Yunanlı şuh operet yıldızı Zozo Dalmaz, Muhsin Ertuğrul'un yönettiği 'Milyoner Avcıları' ve 'Cici Berber' filmlerinde oynadı. 21 yıl sonra, 1953'de çekilen Türk-Yunan ortak yapımı 'Pera Güzeli' filmidir. 1954'te çekilen diğer Türk-Yunan ortak yapımları 'Dertli Şarkıcı', 1963'te 'Kibarlar' ve 'Sıradaki Heyecanlar' filmleridir. 'Sıradaki Heyecanlar' filminin önemli bir özelliği başrol kadın oyuncu Alikı Vuyuklaki'nin Türkçe çekilen versiyonunda partnerinin ünlü oyuncu Orhan Günşiray iken, filmin Yunan versiyonunda Alikı Vuyuklaki'nin partnerinin Dimitri Papamihail olmasıydı. Film, 1963'te her iki ülkede vizyona girdi.

MEVSİMİN
(GÜZEL)
FİLİMLERİ

TÜRVAK (TÜRKER İNANOĞLU VAKFI) sizin arşivlerinizi de kullanarak 'İstanbul'un Rum Sinemacıları Sergisi' adlı bir sergi düzenledi. Bu sergi hakkındaki izlenimleriniz nedir?

"Paris'ten Pera'ya ve Rum sinemacılar" kitabı 2011'de Atina'da yayınlandı, Sinematek'te ilk tanıtımı yapıldı. Türker İnanoğlu'na Atina'dan arkadaşları kitabın Yunanca baskısını hediye etmişler. Sekreteri beni defalarca İstanbul'dan arayarak kitabı Türkçeye çevirip yayınlamak ve kitabın içeriğinden TÜRVAK'ta bir sergi düzenlemek istediğini söyledi. Ben Yapı ve Kredi Yayınları ile önceden kitabın yayını için anlaşma imzaladığımdan TÜRVAK'ın sergi önerisini kabul ettim. Kitabın İstanbul'da yayınlanmasından sonra serginin açılmasına karar verdik. Kitap da, sergi de büyük ilgi ile karşılandı, hala röportajlar devam ediyor. Sanırım eşim Yorgo Bozis yaşasaydı, bu gelişmelerden mutlu olurdu. ■

(Soldan üçüncü) Sula Bozis ve (sağdan birinci) Yakup Barokas

Anneler huzurlu, çocuklar mutlu.

İnci gibi bir kumsal, güvenli ve göz kamaştıran turkuaz bir deniz, huzur veren Ege havası, tam donanımlı aile sütleri, deneyimli animatörler eşliğinde eğlenceli ve eğitici etkinlikleriyle dolu   ocuk kulübü ve çok daha fazlası...

Aile boyu unutulmaz bir tatil yaşamanız için aradığınız her şey size özel ayrıcalıklarla Sheraton   e  me'de bir arada.

Sheraton®
Cesme
HOTEL, RESORT & SPA

www.sheratoncesme.com

sales@sheratoncesme.com | 0232 750 00 00

www.facebook.com/sheratoncesme

twitter.com/cesmesheraton

[instagram.com/sheratoncesmehotel](https://www.instagram.com/sheratoncesmehotel)

SEVGİLİNİZLE EL ELE TUTUŞUYOR MUSUNUZ?

Fred Astaire-Joan Crawford

Eskiden çiftler kol kola yürürdü. Eski filmleri hatırlayın, aile albümlerini karıştırın dikkatinizi çekecek bu durum. Oysa günümüzde çiftler el ele yürüyorlar, kol kola yürüyenler parmakla gösterilecek kadar azaldı. Sokakta yaşanan bu değişimi Umberto Eco'nun bir makalesi ile fark ettim. Siz de çevrenize dikkatli bakın bana hak vereceksiniz.

detayı Umberto Eco'nun dikkatini çektiği gibi Tempo Dergisi'nin eski bir sayısında yer alan makalesini okuduğumdan beri benim de ilgimi çekiyor. Ne kadar ufak ancak merak uyandırıcı bir sosyal değişimi yakalamış Eco!

İki resim var karşımda; 1930'lu yıllarda Fred Astaire'in koluna girmiş Joan Crawford ve birkaç yıl öncesine ait bir resimde el ele yürüyen Angelina Jolie ile Brad Pitt. Bu iki resmi karşıma alıp baktığımda, arasındaki temel farkın 'hız' olduğunu fark ettim. Kol kola olan Crawford ve Astaire sık kıyafetlerine rağmen sakın bir tempoda ve sohbet ederek yürüdükleri izlenimini verirken, el ele yürüyen Jolie-Pitt çiftinin aceleleri olduğu, bir yere geç kaldıkları veya bulundukları ortamdaki hızla uzaklaşmak istediklerini düşündürdü. Tabii ki benim yaptığım, gözleme dayalı bir varsayım sadece. Ancak günümüzdeki değişen yaşam tarzı ve hep bir yere geç kalma durumu göz önüne alındığında çok da yanılmadığımı düşünüyorum. Günlük hayatımızın artan koşuşturmasına el ele yürümek daha mı uygun acaba?

Yazıyı okuduğumdan beri sokaktaki çiftleri daha dikkatli inceler oldum. Gerçekten de kol kola gezenlerin sayısı yok denecek kadar azalmış durumda. Bu sayının benim çocukluğumda daha çok olduğuna eminim. Şimdilerde ise genelde yaşlıca çiftlerin kol kola gezdiğini, düşmemek veya kaymamak için birbirine tutunan kişilerin kol kola yürüdüğünü fark ettim. Toplumun önemli bir kesiminin sevgilisi veya eşiyle yan yana hiç fiziksel temas olmadan yürüdüğünü de not etmeden geçmek olmaz.

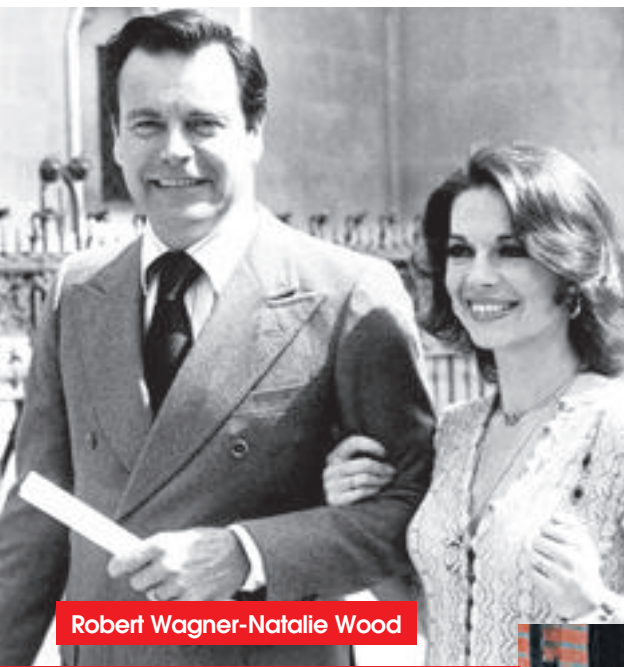
Eski Türk filmlerini düşündüğümde ise nişanlı ve yeni evli çiftlerin kol kola yürüdüklerini hatırlıyorum. Bu filmlerde sevgililer genelde gizli buluştuğundan toplum içinde sevgilerini açıkça gösterme, sokakta rahatça kol kola veya el ele yürüme şansları yoktu. Gizli buluştuklarında ise ya el ele koşarken ya da erkek kadına kol atmış bir şekilde dolaştıklarını, ataerkil topluma uygun sahiplenici sahneler geliyor aklıma.

Umberto Eco'nun bu yazısından tek etkilenen ben değilim. Hürriyet Gazetesi yazarlarından Mehmet Y. Yılmaz da konu ile ilgili bir yazısında, çocukluğu sırasında kentli kadın ve erkeklerin aralarında bir ilişki varsa kol kola yürüdüklerini söylüyor. Gençliğinde ise genç erkeklerin sevgililerine kol atarak dolaştıklarını hatırlatıyor. Eco'nun tersine Yılmaz, el ele yürümeyi çağın ruhuna daha uygun, demokratik, eşitlikçi bir davranış olarak tanımlıyor. Yılmaz'a göre kol kola yürümek 'bana ait', kol atarak yürü

Bir kafenin kaldırım masalarından birinde oturan İtalyan düşünür Umberto Eco çevresinden geçenleri gözlemlediğinde bir şey fark etmiş; artık çiftler eskisi gibi kol kola değil el ele yürüyorlar. Bu keşif sonrasında sokaktakileri daha da dikkatle incelediğinde el ele yürüyenlerin genellikle 30 yaş üstü, burjuva sınıfına ait olduklarını fark etmiş.

Umberto Eco bu gözlemini yaptığında şöyle sormuş kendine, "Eskiden çiftler kol kola yürürdü. Şimdilerde ise el ele tutuşmak neredeyse zorunlu. Çocuklu erişkinlere ve gay'lere özgü duran el ele tutuşma onları cinsel ilgiyle ödüllendiren tek kişiyi kaybetmeme yolu mu? Bozulmamacak ilişkiye boyun eğmek, kadere teslim olmak mı? Yoksa yaşlılığın karşı konulmaz ilerlemesi ve yetersiz gelir seviyesini dengeleyen bir şefkat göstergesi mi?"

Günlük hayatın bu belki de önemsiz ancak ilginç

Robert Wagner-Natalie Wood

Cary Grant-Dyan Cannon

Arthur Miller-Marilyn Monroe

Jennifer Garner
Ben Affleck

Blake Lively
Penn Badgley

Ashton Kutcher
Mila Kunis

Angelina Jolie-Brad Pitt

mek 'sahiplenici kişi', el ele yürümek ise 'birlikte bu yolları aşacağız' mesajını veriyor.

Benim içinse kol kola yürümek zamanın genelde yavaş aktığı, sokakların sık giyimli kişilerle dolu olduğu eski bir dönemi anımsatıyor ve gözümün önüne Pera geliyor. Oysa el ele yürümek günümüzün hızlı ve yoğun yaşantısına daha uygun, daha eşitlikçi ama aynı zamanda daha romantik, daha paylaşımcı ve daha güven verici geliyor.

Eco'ya göre bu değişimin sebebi 30 yaş üstündekilerin aniden gençlik yıllarının erotik heyecanlarının alevlenmesi, boşanmalara tepki olarak birbirine bağlı çift görünümünü canlandırma hevesi veya televizyon programlarından dünyaya yayılan yeni bir model olabilir. Başta Hollywood olmak üzere bu tür kalıpların biz fark etmeden film endüstrisi ile aktarılması ve zamanla benimsenmesi de çok mümkün. Angelina Jolie ve Brad Pitt çifti de popülerlikleri ve tüm dünyanın göz önünde bulunmalarıyla benzersiz bir örnek oluşturuyorlar kıyafet seçimlerinden aile yaşamlarına dek.

Umberto Eco'nun muhtemelen İtalya'da bir kafe, Yılmaz'ın Ankara'da, benim de İstanbul'da aynı durumu gözlemlememiz, bu değişimin tek bir şehir veya ülkeye özgü olmadığını gösteriyor. Her konuda olduğu gibi seçimlerimiz ve alışkanlıklarımız da sürekli bir değişim halinde. Dünya küreselleşmeyle küçülüp, insanlar birbirleri ile etkileşim halinde kaldıkça, bu basit örnekteki gibi ortak değerler ve alışkanlıklar da oluşuyor. Umberto Eco yazısını şöyle bitirmiş; "Diyeceksiniz ki: Sana ne? İlgilenecek daha önemli şeyler yok mu? Yok."

Mehmet Yılmaz ise yazısını şu şekilde tamamlamış; "Diyeceksiniz ki: Başka konu mu yok? Evet, var kuşkusuz. Ama birbirini seven bir erkek ile bir kadının el ele tutuşup kalabalıklar içinde kaybolmasından daha güzel ne olabilir ki bir insanın hayatında?"

Bense şöyle bitiriyorum; Diyeceksiniz ki: Niye bu konu? Çünkü sevgiliyle el ele yürürken hissedilen mutluluk ve huzur hissi, o yolun hiç bitmemesi, ellerin hiç ayrılmaması, dünyada sadece iki kişinin kaldığı duygusu başka nasıl bu kadar güzel hissedilebilir? ■

KOROPLAST®

Hayatı Kolaylaştırır

**TEK TEK
HAZIR
KESİLMİŞ**

ONUN İÇİN KESİLMİŞ GİBİ

Tepsi boyutunda kesilmiş, tek tek çıkabilen Koroplast pişirme kağıtları sayesinde tepsiniz yağlanmasın, yemekleriniz yapışmasın. Koroplast kullanın, hayatınız kolaylaşsın.

Yeni

KOROPLAST®
Hayatı Kolaylaştırır

HAZIR KESİLMİŞ

Pişirme Kağıdı

Pratik
Kullanım

tek tek!

16
ADET
42x37 cm

BURADAN AÇINIZ

TEPSİ EBADINDA
HAZIR KESİLMİŞ

“Yunan müziği dinleyin arabanızda, sesini de sonuna kadar açın, Ezgiler o kadar tanıdık ki, arkada Yunanca şarkı çalarken siz kendi bildiğiniz şarkının Türkçe versiyonunu bağıra çağıra söyleyin.”

Dagların tepesine tünemiş manastırlar... METEORA

Yunanistan...
Tekrar tekrar
gitmekten hiç
sıkılmadığım,
sıkılmayacağım

bir ülke. İtiraf etmem gerekirse yakın zamana kadar, adalar dışında bugüne kadar hakkını vererek gezmediğim bir ülke. Hem de bu kadar burnumun dibindeyken. Alexandroupoli ya da Kavala'ya günübirlik gidip balık yenebilecek mesafede ve bir o kadar da keyifli.

Tabii bu mesafe benim için günübirlik sınıfına giriyor, araba ile seyahat etmeyi ve yol yapmayı çok sevdiğimden 4 saat yol gitmek, etrafı seyretmek benim için çok eğlenceli. Ama size tavsiyem bunu bir hafta sonu yapmanız. Yunan müziği dinleyin arabanızda, sesini de sonuna kadar açın. Ezgiler o kadar tanıdık ki, arkada Yunanca şarkı çalarken siz kendi bildiğiniz şarkının Türkçe versiyonunu bağıra çağıra söyleyin. En azından ben öyle yapıyorum.

Xanthi, Alexandroupoli, Kavala, Thassos

Meteora:
Yunanca
Meteoros
kelimesinden
geliyor. Anlamı,
"gökyüzünün
ortasında ve
havada asılı
kalmış"

adası, ya da direkt Selanik. Selanik bir hafta sonundan biraz daha uzun bir süreyi hak ediyor aslında. İnanılmaz keyifli bir şehir. Benim için Yunanistan'ın kendi keyifli. Araba ile küçük köylerde durmak, köy kahvelerinde yaşlı amcalarla sohbet etmek.

Özellikle sınır bölgesindeki kasaba ve köylerde mutlaka mübadele zamanında buradan göç etmiş ve eski günleri yâd etmek isteyen, sizinle hafızalarında kalmış kırık Türkçe'leriyle sohbet etmek isteyen amcalar var.

Küçük not: Arabanız yoksa ya da araba ile yol yapmak istemiyorsanız, Alexandroupoli'ye, Kavala'ya, Xanthi'ye neredeyse her gün bir otobüs var.

Maalesef seyahate bu kadar meraklı olmama rağmen, dünyanın bir ucundaki yerleri keşfedip, burnumun ucundakileri görememek gibi bir özelliğim var. Bu yüzden Yunanistan'ı gezmeye ancak başladım.

“Manastırların bu kadar yüksekteki kaya bloklarının tepesindeki düzlük alanlara, birebir aynı genişlikte, bir karış bile boşluk bırakmadan inşa edilebilmiş olması ve bunun nasıl yapılabildiği, tüm malzemelerin oraya nasıl taşındığı bir muamma.”

Görülecek ve yaşanacak o kadar çok şey var ki, halen de çok az bir kısmını görebilmiş durumdayım.

Seyahate çok meraklı olduğum bir arkadaşım kanıma girmek için "Meteora'yı gördün mü?" diye sordu bana. "Meteora mı?" Hayatımda adımı bile duymadığım bir yer. "Yok" dedim geçtim, sonra da meraktan internete girip araştırma yaptım. Amanın, ben meğer neler kaçırmışım. Burnumun dibinde, Unesco World Heritage kapsamında, dağların tepelerinde kuş yuvası misali manastırlar... Unesco World

Heritage kelimesi bile yeterli bir yeri görmek istemem için, üstüne üstlük bunun için bir uçağa atlayıp gitmem de gerekmiyor. Oleeeey... Meteora konusundaki araştırmamı birazcık derinleştirdim fark ettim ki, benim sevgili rehber kitabım Lonely Planet Yunanistan'ın kapağında Meteora'nın fotoğrafı var. Yunanistan'ın inanılmaz tarihinin içinde kapak fotoğrafı olarak burayı seçmişler. Gitmek farz oldu.

Devamı kolay, Selanik'i de içine alan Kavala, Alexandroupoli, Xanthi'yi de gezebileceğimiz 5 günlük bir seyahat planladık. Ama asıl amaç Meteora'yı görmek. (Seyahatin Selanik kısmı başka bir yazı konusu, zaten Meteora başlı başına bir olay.)

Ben Meteora'ya Selanik'ten araba ile gittim. Yol yaklaşık tek yön 3,5 - 4 saat sürdü. Bir de dönüşü var, tabii... Yol manzaraları şahane olmasına rağmen biraz süründüğümü itiraf etmem lazım.

Meteora'ya Selanik'ten ya da Atina'dan otobüsle veya trenle gitmenin yolları var. Meteora'ya en yakın şehir Kalambaka. Otobüsle ya da trenle Kalambaka'ya gidip oradan otobüsle, taksitle ya da turlarla Meteora'yı gezmek mümkün.

<http://www.visitmeteora.travel/en/getting-to-meteora>

Meteora: Yunanca Meteoros kelimesinden geliyor. Anlamı, "gökyüzünün ortasında ve havada asılı kalmış"... Ziyaret

ettiğinizde size verdiği duygu da aynen böyle bir duygu.

Meteora'nın içinde bulunduğu bölgenin adı Thessaly...

Meteora, Unesco World Heritage listesinde ve Yunanistan'ın en çok ziyaret edilen bölgelerinden biri... Değişik kaya formasyonları bir taraftan binlerce yıllık bir oluşumun izlerini yansıtırken diğer taraftan da bir çeşit bilimkurgu havası yaratıyor. Bir de tüm bu kaya görüntülerinin üzerine inşa edilmiş, kuş yuvası gibi kondurulmuş manastırları ekleyin...

"Değişik kaya formasyonları bir taraftan binlerce yıllık bir oluşumun izlerini yansıtırken diğer taraftan da bir çeşit bilimkurgu havası yaratıyor. Bir de tüm bu kaya görüntülerinin üzerine inşa edilmiş, kuş yuvası gibi kondurulmuş manastırlar..."

Bölgenin fiziksel özelliklerine gelince... Milyonlarca yıl önce burası bir iç denizmiş, yaşanan doğa hareketleri ile deniz dibi yer-yüzüne çıkmış, sonra kayalar şekillenmiş ve şimdiki halini almış, Bu kayaların tepesinde düzlükler oluşmuş.

Ortodoks keşişler, 11. yüzyıldan itibaren Tanrı'ya daha yakın olmak, dünyevi meselelerden el ayak çekebilmek, yani inzi-va amacıyla bölgeye yerleşmişler ve öncelikle kayaların içindeki mağaralarda yaşamışlar.

14. yüzyıla geldiğimizde, Bizans İmparatorluğu'nun sonuna yaklaşıp

gücünün azalması ve bölgedeki Türklerin Yunan topraklarına akınlarının artmasıyla beraber kendilerine güvenli bir kaçış yeri, yaşam yeri aramışlar. Ve Meteora'daki kayalıkların ulaşılmaz tepelerindeki düzlükler bu iş için biçilmiş kaftan olmuş.

Manastırların bu kadar yüksekteki kaya bloklarının tepesindeki düzlük alanlara, birebir aynı genişlikte, bir karış bile boşluk bırakmadan inşa edilebilmiş olması ve bunun nasıl yapılabildiği, tüm malzemelerin oraya nasıl taşındığı bir muamma. Sonuçta rahiplerin bile tepeye çıkmak için iplerden oluşmuş bir mekanizma kullandığı bir yerden bahsediyoruz. Kendilerinin zor ulaştığı yerlerde bu kadar görkemli manastırlar yapabilmek... O kadar uçuk bir şeyden bahsediyorum

ki, anlattığım duyguyu anlayabilmek için kayalıkların aşağısında durup yukarıya bakmanız gerekiyor.

Bu tepelere 24 manastır yapılmış, günümüzde bunlardan 6 tanesi halen aktif dini merkez konumunda.

İlk manastırlara ulaşım, kaldırılabilir merdivenlere tırmanma yoluyla olmuş... Sonrasında keşişleri yukarı taşıyabilmek için iplerle çalışan bir çeşit vinç sistemi kullanılmış. Rahipler vinçler aracılığıyla ağların içinde tepedeki kiliselere taşınıyorlarmış.

Rivayete göre, iplerin değişme zamanının geldiğini ipler koptuğunda anlıyorlarmış. Yani rahipleri taşıırken ipler kopup taşınan kişi aşağıya düştüğünde iplerin değişme zamanı geldi demekmiş.

Bugün manastırlara ulaşabilmek için 1920'lerde yapılan merdivenler kullanılıyor. Ancak merdiven deyip de geçmek lazım, her bir manastıra inip çıkmak başlı başına bir olay, nefesiniz kalmıyor, bir manada gözleriniz kararıyor, özellikle en tepede olanlara.

Bir de tüm manastırlar 15 km'lik bir alana dağılmış durumda, manastıra gir çık sonra diğerini bul derken bayağı bir yorulduğunuz ve aslında başınızın döndüğünü hissediyorsunuz.

Bu arada her bir manastırın açık olduğu gün ve saatlerin birbirinden farklı olduğunu da belirtmem gerek, eğer hepsini görmek gibi bir niyetiniz varsa önceden teker teker saatlerini öğrenip planlayarak gezmek gerek... Bir gün içinde hepsini görmek biraz matematik bile gerektirebilir.

Bir küçük uyarı daha: Yaz aylarında seyyar satıcılar yiyecek ve içecek satıyorlarmış ancak benim gittiğim dönemde su bile bulamadık. O yüzden hazırlıklı gitmeniz, yanınızda atıştırmalık bir şeyler ve su bulundurmakta fayda var.

MONI MEGALOU METEOROU

Büyük Meteora Manastırı manastırların arasında en çok tanınanı... Deniz seviyesinden 613 m. yüksek, vadideki en yüksek kayanın üzerine 14. yüzyılda St. Athanasios tarafından kurulmuş, Sırp kralı Symeon'un tüm mal varlığını bu manastıra bağışlayıp keşiş olmasıyla bölgedeki en zengin manastır olmuş. İnanılacak gibi değil ama tüm basamakları tırmandık ve indik.

İlk manastırlara ulaşım, kaldırılabilir merdivenlere tırmanma yoluyla... Sonrasında keşişleri yukarı taşıyabilmek için iplerle çalışan bir çeşit vinç sistemi kullanılmış.

İnanılacak gibi değil ama tüm basamakları tırmandık ve indik. Şarap yapmak için kullanılan aletler ve şarap küpleri manastırda sergileniyor

**“O kuş yuvası
şeklinde konulmuş
manastırları ziyaret
ederken, kendinize
sakin bir yer bulun
ve inanılmaz
manzaraya dalıp
gidin. Bunun için
kendinize zaman
ayırın. Eşine az
rastlanabilecek bir
manzara. İnsana
dünyaya tepeden
bakıyormuşsunuz
duygusu veriyor.”**

Manastırda şarap yapmak için kullandıkları aletleri ve şarap küpleri, o günkü alet edevatlarını sergiledikleri bölüm- mısır öğütücüsü, saban vs- gerçekten etkileyiciydi. Bir de Angel of Peace'in bir tablosu vardı...

MONI VARLAAM

Meteora bölgesindeki ikinci en büyük manastır. Bu manastırda, insanları manastırın içine taşımak için kullandıkları vinç sistemi ve sepeti görebilmek mümkün. Aşağıya baktığım anda başımın döndüğü yükseklikten nasıl o sepetle aşağı inersin inanılacak gibi değil. Brrrr,,, Bakması bile ürktütücüydü.

MONI AGIAS VARVARAS ROUSANU

Manastıra tahta bir köprüden geçilerek ulaşıyor. İçindeki duvar resimleri ve freskler görmeye değer. Halen 15 rahibe ev sahipliği yapmakta.

MONI AGIOU NIKOLAU

15. yüzyılda inşa edilmiş manastır. İçindeki kilisede özellikle “Cennetteki Adem’in Hayvanları İsimlendirmesi” freski görülmeli.

MONI AGIAS TRIADOS

Verdiği duygu “üçra, ıssız, uzak” Gerçekten de en uzaktaki manastır. Manzarası inanılmaz, 17. yüzyıldan kalma küçük bir kilisesi var. James Bond’un “For Your Eyes Only” filminin bir kısmı bu manastırda çekilmiş.

MONI AGIOU STEFANOU

Bu manastıra ulaştığınızda medeniyete ulaştınız denebilir. Buradan dini hediyelik eşyalar ve Meteora DVD’leri almak mümkün. ■

KAYA TIRMANIŞI

Ben yapmamış olsam da ilgilenenlere Meteora’nın kaya tırmanışı yapmayı sevenler için bir cennet olduğunu belirtmem lazım. Toplam 100 tepeye ulaşan farklı zorluklarda 700 ayrı tırmanma yolu varmış. Tırmanılan tepelerin bir kısmının adları; Kutsal Hayalet, Ulu Aziz, Şeytan Kulesi, Deliliğin Kıyısı ve Demir Eşik... Kaya tırmanışı yapmak isteyenler için turlar mevcut.

<http://www.kalampaka.com/en/meteora/climbing.asp>
Meteora’ya ulaşmak birazcık zahmetli, doğru. Ama kesinlikle değer. O kuş yuvası şeklinde konulmuş manastırları ziyaret ederken, kendinize sakın bir yer bulun ve inanılmaz manzaraya dalıp gidin. Bunun için kendinize zaman ayırın. Eşine az rastlanabilecek bir manzara. İnsana dünyaya tepeden bakıyormuşsunuz duygusu veriyor. Sadece bu duyguyu hissedebilmek ve bu manzarayı görebilmek için bile Meteora’yı görmeye değer.

YENGEÇ

Anaçlık kavramının simgesi

Yengeç burçları, kendi içinde her zaman bir ikilem yaşar. Bir yanda su burcunun özelliklerinden olan duygusallık, yumuşak başlılık ve merhamet özellikleri; diğer yanda öncü burç özelliklerinden olan hızlı karar verme ve yöneticilik ruhu.

Yengeç burcu, 22 Haziran ve 22 Temmuz tarihleri arasında etkisini gösterir. Yönetici gezegeniyse Ay'dır. Şimdi hepiniz "Ay bir gezegen değil ki" diyeceksiniz. Aslında haklısınız. Ay bir gezegen değil, bir uydudur. Hem de Dünya'mızın uydusudur. Peki, neden bir uydu, Zodyak burçlar kuşağındaki bir burcun yönetici gezegeni olmuştur? Bu sorunun cevabı şudur; Ay bir uydu olmasına rağmen Dünya'mıza en yakın olan ve etkisini Dünya'mız üzerinde en çok gösteren gök cisimidir. Ay'ın Dünya'mıza yakınlığı sebebiyle oluşturduğu yerçekimi kuvveti, bazı dönemlerde halk arasında "med-cezir" ya da "gelgit" dediğimiz olayın oluşmasına da sebep olur. Ay'ın bir diğer özelliği ise kendisinin ışık yayacak özellikte olmaması ve sadece Güneş'ten aldığı ışıkla aydınlanmasıdır. Burada çok önemli bir noktayı sizlerle paylaşmak istiyorum. Güneş, astrolojide temel varlığımız olan "ruhumuzu", Ay da bizim "duygusal ve içgüdüsel yapımızı" temsil eder. İnsanların duygularının varlığı nasıl ki beden ve ruh olmadan olamaz, Güneş'in varlığı ve yaydığı ışık olmadan Ay da gökyüzünde kendini gösteremez. Astrolojide 3 önemli kavram vardır; bunlar Güneş, Ay ve Yükselen. Güneş ruhumuzu, Ay duygularımızı ve Yükselen de dış dünyaya karşı görünen yüzümüzü, bedenimizi, karakterimizi simgeler. Doğum anımızda her gezegen – Ay da dahildir – burçlar kuşağında bir burca denk gelecek konumda yer alır. Bu anda Ay hangi burca denk gel-

diyse, sahip olduğu özellikleri (duygular, içgüdüler, hisler, tepkiler) o burcun özelliklerine katar ve bütün hayatımız boyunca sahip olduğumuz karakteri şekillendirir. Ay'ın astrolojik özelliklerini bir kenara bırakıp Yengeç burcunun özelliklerine bir göz atalım. Yengeç burcu astrolojik takvimin ilk su burcudur. Aynı zamanda, Koç burcu gibi öncü bir burçtur. Gerek su burcundan gerekse öncü burçlardan olması sebebiyle Yengeç burçları, kendi içinde her zaman bir ikilem yaşar. Bir yanda su burcunun özelliklerinden olan duygusallık, yumuşak başlılık ve merhamet özellikleri; diğer yanda öncü burç özelliklerinden olan hızlı karar verme ve yöneticilik ruhu. Eğer Yengeç burçları bu iki farklı özelliği en uyumlu şekilde bir araya getirmeyi başarabilirse, o zaman çok başarılı bir yönetici olabilirler. Yengeç burçları aynı zamanda astrolojide anaçlık kavramının da sembolüdür. İnsanın çocuğuna olan yakınlığını, onlara duyduğu sevgiyi, onlarla birlikteyken paylaştıklarını hep Yengeç burcu kontrol eder. Bu özellikleri nedeniyle Yengeç burcu insanları, genellikle aileye bağlı olurlar ve onlara karşı yakınlığı ve sevgiyi diğer burçlara göre daha çok hissederler. Ailelerine karşı daha çok özverili olmaları da yine Yengeç burcu insanların diğer özellikleri arasındadır.

Bir örnek üzerinde anaçlık ruhunun Yengeç burcu insanlarında nasıl belirlediğini birlikte izleyelim. Genç bir anne, 3 yaşındaki

çocuğuyla iletişim kurmaya çalışıyor. Yukarıda Yengeç burcu için saydığımız ne kadar özellik varsa bu durumda çoğunu görmekteyiz. Çocuk, yuvaya gidiyor ve annesi de part-time denebilecek bir işte çalışıyor. Anne, her sabah çocuğunu yuvaya bırakıyor ve akşamları da yuvadan alıyor. Anne, çocuğunu yuvaya bırakırken aklından korumacılık içgüdüsünün verdiği davranış nedeniyle çocuğunu dış dünyadan gelebilecek tehditlere karşı korumak istiyor ve yuvadaki çocuklarla çok fazla içli dışlı olmasını istemiyor. Fakat öbür yandan çocuğunun yuvada yaşayabileceklerini düşünerek, çocuğunun duygularını ve hislerini anlamaya çalışıyor ve bu sebeple ona çok fazla baskı yapmayıp onu incitmemeye çalışıyor. İşte tüm bu farklı duygu ve davranışlar sebebiyle Yengeç burçları tam olarak içlerinden geldiği gibi davranamamalarına sebep oluyor ki bu da bazı durumlarda dış dünyaya karşı ani ve sert duygusal tepkiler vermesine sebep oluyor.

İşte Yengeç ayında olduğumuz bu ay, astrolojinin bizlere mesajını Hz. Mevlana'nın şu güzel sözleriyle özetlemek istiyorum. "Geçer dediklerimi geçirdim, biter dediklerimi bitirdim, nefret ettiklerimi sildim. Silkindim ve yeter dedim. Geride bıraktıklarım hesap sormaya kalkmasın bana. Farkında olduğum için var oldunuz, vazgeçtiğim için bugün yoksunuz." ■

NE VAR, NE YOK

Casablanca Restobar Alaçatı Port Marina'da

1 Kasım 2013'te, Bade - Altuğ Paker çiftinin İzmir, Alsancak, Meksika sokağında hizmete açtığı Casablanca Restobar; konseptini 1942 yılında çekilen Casablanca filminden alıyor. "Good Food & Good Music" sloganı ile gündüz - gece eğlencenin merkezi olması iddiasında olan çift; Casablanca Restobar'da İtalyan - Fransız mutfağından seçkin tatların yanı sıra, Türk damak tadına uygun seçenekleri ile de farklılık yaratıyor. Casablanca Restobar; 2014 yaz sezonu için, 13 Haziran tarihi itibarıyla Alaçatı Port Marina'da (in Tren) hizmete girdi. Paker çifti Marınanın nezih atmosferinde yaz gecelerinizi doyumsuz lezzetler ve sizler için özel olarak hazırladıkları kokteyl çeşitleriyle renklendirmeyi hedefliyorlar. Eylül ayına kadar Alaçatı Port Marina'da hizmet verecek olan Casablanca Restobar, açıldığı ilk geceden itibaren seçkin misafirleri ağırlamaya başladı.

Propaganda Beach & Club Alaçatı'da *açıldı!*

İstanbul gece hayatının öne çıkan adreslerinden birine dönüşen Propaganda, 'Swim Well & Party Hard' mottosuyla Alaçatı'ya taşındı. Eşsiz lezzetleri ve çarpıcı DJ performanslarıyla, İstanbul kulüp ve yeme-içme sahnesinin gözde adreslerinden birine dönüşen Propaganda, yeni sürprizi ile yazı Alaçatı'da merhaba diyor. Mavi bayraklı deniziyle huzur ve dinginliğin, DJ kabinini devralan iddialı isimlerin performanslarıyla da eğlencenin en üst noktaya ulaşacağı Propaganda Beach & Club, yepyeni bir Alaçatı deneyimi vaat ediyor. İspanyol mimar David García González'in imzasını taşıyan Propaganda Beach & Club; hamaklarda dinlenebileceğiniz La Siesta bölümü, şezlong alanı, huzurun hüküm sürdüğü "silent side", spor alanı, restoranı, gece kulübü ve su sporları merkeziyle oldukça detaylı bir alan tasarımına sahip. Bugüne dek Aeroplane'den Mario Basanov'a, Gilles Peterson'dan Claptone'a kadar alanında öncü olarak kabul edilen sayısız DJ'i ağırlayan Propaganda, bu yaz Alaçatı kabininde de birbirinden ünlü isimleri konuk etmeye devam edecek.

Balayı hayalleri ile gerçekleri çok farklı

Tatil Sepeti, balayı tatilleri ile ilgili olarak yaptığı araştırmayla ilgi çekici sonuçlara ulaştı. Tatil Sepeti'nin yaptığı araştırmaya göre, balayı tatili için en çok gidilmek istenen yer Maldivler olurken, liste sırasıyla Bali ve Phuket olarak devam etti

Balayı rezervasyonlarına bakıldığında ise bu durum farklılık gösteriyor. Tatil Sepeti Yönetim Kurulu Başkanı Kaan Karayal, 2014 yılı başından itibaren yapılan balayı rezervasyonlarına bakıldığında en çok talebin sırasıyla Kemer, Belek, Bodrum, Side'ye olduğunu belirtti.

1 haftalık balayı tatilinin ortalama harcama tutarına bakıldığında Uzak Doğu tatili kişi başı ortalama 5.000 TL, yurt içinde ise bu rakam ortalama 2.300 TL olarak düşünülebilir. Balayı çiftleri genellikle 1 haftalık tatilleri tercih ediyor.

Temelleri 2002 yılında atılan tatilsepeti.com, 2004 yılından bu yana milyonlarca kişiye tatil servisi sunan bir turizm portalıdır. tatilsepeti.com, yıllık 12 milyonu tekil olmakla beraber toplamda 22 milyonun üzerindeki ziyaretçi sayısı Türkiye'nin lider turizm portalı olma özelliğine de sahip.

STİL

Aslıhan IŞIN

Modada
altın
yıllar...

efsane 50'ler

1950'lerde moda tarihi yeniden yazıldı. Herkesin modası kendi yaşına göre idi; artık on sekiz yaşında annesi gibi giyinen ve görünen kızlar olmayacaktı. Zaten 1950'lerden sonra moda tarihi hiçbir zaman eskisi gibi olmadı. Mümkün olduğunca genç kalmaya ve görünmeye çalışılan yıllardı. Ne 1940'lardaki gibi katı kurallar vardı, ne 1960'lardaki gibi gençlik hareketleri modayı etkilemişti. 1950'lerin kendi başına, kendine özgü bir sihiri vardı.

1945 yılında ikinci büyük savaş atlatılmıştı. Avrupa, İkinci Dünya Savaşı'nın sunduğu fırsatları kullanarak pazarı ele geçirmişti; Fransızlar ve İngilizler ellerinden geldiğince ince tasarımlar, iyi işçilik ve kaliteli malzemeye olağanüstü işler yapıyorlardı. 1950'ler neşeli ve renkli yıllardı. Kısaca kalite 1950'lerde çok yüksekti. Ve bu iyi ve ince işçilik karşılığını her zaman gördü. Ekonomideki yaralar büyüktü. 1947 yılında Amerika'da ünlü Marshall yardımı gündemdedi. Avrupa'da da, Amerika'da da insanlar geleceğe umutla bakmaya başlamıştı. Dünya ekonomideki bu büyük değişimi konuşurken, moda dünyası Dior'un "New Look" adını verdiği yeni görünümü konuşuyordu. Dior'un bu çıkışı büyük ses getirmişti; moda da dahil dünyada pek çok şey değişmek üzereydi.

Dior ve Hayworth

İkinci Dünya Savaşı kadınları kumaşa bile hasret bırakmıştı. Dior belki de bu dönemde kadınların feminen görünme hayallerini gerçekleştirdi. Daha özgür ve daha rahat giysilerle modada yeni bir hareket başladı. Dior'un stiliyle yaptığı ilk patlama 12 Şubat 1947 yılında oldu. 1947 yılında yarattığı koleksiyon "New Look" ile bomba etkisi yarattı. New Look, aslında Dior'un 90 modelden oluşan ilk koleksiyonu ve hatta 1947 yılının İlkbahar – Yaz Koleksiyonu olma özelliklerini taşıyordu. Tasarımlarında estetiği güzellikle ustalıkla birleştirmişti. "New Look", zarif ve kadınca bir silüet çizerek, adı gibi yeni bir hava yaratmıştı.

Dior, düşük omuzlar, ince bir bel, bileklere kadar uzanan bol etekler, yüksek topuklar ve yana eğik küçük şapkalar, kısaca baştan çıkarıcı tarz ile yeni bir dönem başlattı. Hepsi kadının kadın gibi görüldüğü bir çizgi yaratıyor, ancak kadınların hareket özgürlüğünü kısıtlamıyordu. Dönemin sözü geçen dergisi Harpers Bazaar'ın editörü Carmel Snow, "Elbiselerin o kadar yeni bir görünüme sahipler ki, bu büyük bir devrim sevgili Christian" yorumunu yapmıştı. Birdenbire

Dior Modaevi'nin siparişleri arttı. Rita Hayworth, Gilda filminin galasında giydiği elbiseyi Dior butiğine sipariş etmişti. Fantezi giyinmek Rita Hayworth'un işinin bir parçasıydı; günlük yaşamında hiç de öyle değildi. Hollywood starını oynamak zorunda kalmadığı zamanlarda ayağında sandaletleri, süveteri, bol ve rahat jean'lerini giyer, ama nerede, ne zaman, ne giyeceğini iyi bilirdi.

1946 yılında Rita Hayworth'ı mesleğinin zirvesine taşıyan Gilda filmi her açıdan benzersizdi. O güne kadar hiç Gilda gibi bir kadın, onun gardırobı gibi bir gardırop olmamıştı. Gilda, filmin ve Rita'nın kariyerinin yanı sıra, kostümleriyle de zirve yapacaktı.

"Put the Blame on Mame" şarkısının unutulmaması, sadece şarkı ve dansı değil, belki de enfes kostümü, uzun eldivenleri, kırmızı dudakları, yüzüne dökülen saçları yüzündendi. Dönemin Life Dergisi, kostümleri için "60.000 Dolarlık Gardırop" ifadesini kullanmıştı. Sonucuna bakılırsa harcanan her dolara değmişti, kimse daha önce böyle zengin bir koleksiyon görmemişti.

Rita Hayworth, Gilda filminin galasında giydiği elbiseyi Dior butiğine sipariş etmişti

Modanın tarihi yazıldı

Paris her zamanki gibi modanın başkentiydi. Özellikle İkinci Dünya Savaşı sırasında işgal altında kaldığı için pek çok modaevi kapanmıştı. 1944 yılında Almanya'nın işgalinin sona ermesiyle, yeni giyim tarzları önü alınamayan bir hızla dünyayı etkisi altına alıyordu. Her şeyden önce kadınlar büyük bir değişikliğe hazır; moda yumuşak, kadınsı ve romantik bir akıma girecekti.

Paris'in moda üzerindeki gücü tartışılmazdı, ama Amerikalı tasarımcılar da spor giyim alanında çok iyiydi. 1946 ve 47 yıllarında Hawaii gömlekleri ilk kez Kaliforniya ve Florida plajlarında giyildi. Moda tarihinde ilk kez gençler moda-yı yaratıyor, yaşlılar onları izliyordu.

Kolay kullanılabilen ve kolay üretilen kıyafetler en mütevazı evlere giriyor, sıradan ev kadınları modayı takip ediyor, modacıların, tasarımcıların isimlerini ezbere biliyorlardı. Savaş döneminde giyilen düz-taban ayakkabılar, tulumlar, üniformayı andıran erkekse kıyafetler bir çırpıda unutulmuştu bile. Naylonun, genel adıyla sentetiğin bulunuşu, artık açık renkli kıyafetlerin giyilmesini mümkün kılmıştı. Artık giysiler buruşmuyor, kolay yıkanıp kuruyor, ütü istemiyor, solmuyordu. İlk kez moda, sanat olarak kabul edilmeye başlanmıştı; 1948 yılında London's College of Art moda okulunun açılması bunun en çarpıcı kanıtı olmuştu.

Televizyon ve Rock'n Roll

1950'lerde parklar, pusetleriyle bebeklerini gezdiren ev kadınlarıyla doluydu. Erkekler savaştayken kadınlar çalışmıştı, şimdi erkekler çalışacak kadınlar evde oturup ailelerine bakacaklardı. Savaşta çok kayıp verilmişti ve nüfus patlaması yaşanıyordu. 1950'lerde hiç olmadığı kadar çok şapka, eldiven ve kemer kullanılmıştı ve bunların hepsi aynı anda kullanıldı. Şapka genellikle pahalı bir algı yarattırdı, ancak bu yıllarda herkesin alabileceği şapkalar vardı. Hasır ve kumaş şapkalar, kuştüyü, çiçek ve boncukla süsleniyordu. Gündüz kısa deri eldivenler, geceleri uzun ipek eldivenler kıyafetleri tamamliyordu. Kemer ise giysi ayırmıyordu; kapri pantolonlardan kloş etekli elbiselere kadar bütün giysilerin baş aktörü olmuştu. 1920'lerdeki radyonun yerini, 50'lerde televizyon almıştı. Televizyon bir zamanların radyosu gibi, bütün evlerde başköşedeydi. Beyaz eşyanın ilk adımları atılmıştı. Ve dünyada hala önü alnamayan tüketim çılgınlığı bu yıllarda başlamıştı. Ve 20'lerin Çarliston modasının yerini, 1950'lerde "Rock'n roll" almıştı ve gençlere önceden bildikleri her şeyi unutturmuştu. Ve yine Chanel... Coco Chanel yaşadığı her dönem ürettiği gibi 50'lerde de boş durmadı. Adı halen "Chanel yaka" olarak anılan ünlü ceket ve etek takımını tasarladı.

Coco Chanel ve Suzy Parker

Brigitte Bardot

Doris Day

Babydoll ve Marilyn

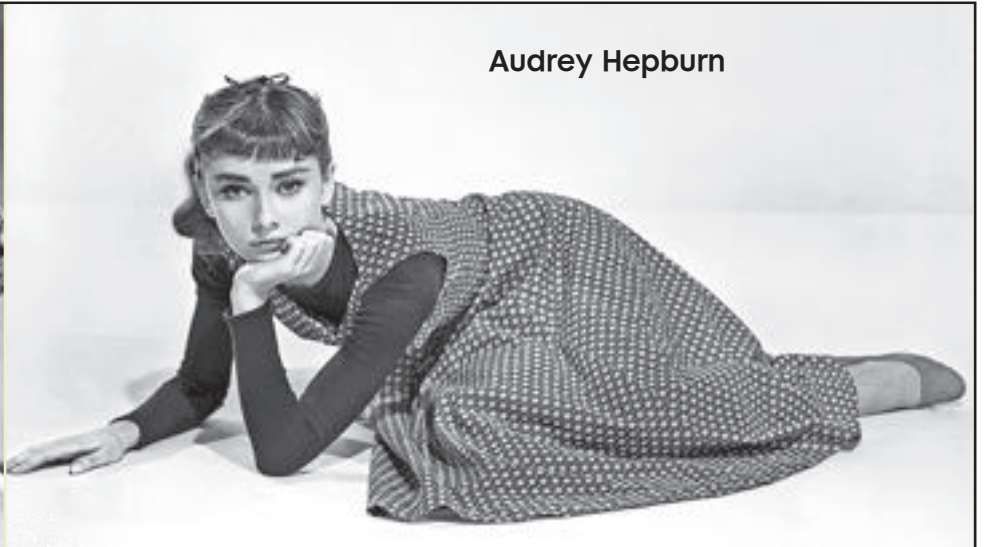
1950'lerde kadınlar, yüksek belli, bilekte biten ve çift fermuarlı cigarete pantolonlar giyiyorlardı. Elbiseler sırtı açık, tek omuz, straples, saten, ipek, tül ve şifon kumaşlardan dikiliyordu. İnce beller elbiselerin beline bir kemer takılarak vurgulanıyordu. Aynı, dönemin hemen bütün kadınları tarafından benimsenen giysisi kalem etekler gibi, babydoll'ler kadınların hayatına 50'li yıllarda girdi.

20'lerin kızları Flapper'larsa, 50'lerin kızları da Pin-Up'lardı; Marilyn Monroe, Brigitte Bardot ikonalarıydı. Kadınlar kadın gibi, balıketli, ince belli, mizampli saçlı, kısaca sekiydi. Marilyn, modada ismiyle anılan bir akım yaratmadı, ama dekolte giysileriyle "babydoll" akımının temsilcisiydi. Giyiminde çok cesurdu. Yeniliklere hep açık oldu. Dişiliğini ve vücudunu öne çıkaran giysiler beyaz perdede onunla yerini buldu. Zaten "Parayla hiçbir zaman işim olmadı, beni ilgilendiren tek şey kusursuz olmak" derken istediği de buydu. O gelene kadar genç kızlar Elizabeth Taylor ve Doris Day'i model alıyordu. Monroe stilinin tarihi, kalem etekler, ışıltılı gece kıyafetleri, kürk etoller, gözalcı renkler, şifon gömlekler, kelebek gözlükler, eşarplar, kadınsı kesimler ve vurucu parçalarla yazıldı.

Marilyn Monroe

Audrey Hepburn

Givenchy ve Hepburn

Moda çevrelerinin "sihirli parmaklarında altın yüksüğü olan modacı" olarak nitelendirdiği Givenchy, 1952 yılında Amerika'nın First Lady'si Jackie Kennedy'yi giydirmeye başladı. Tasarımları, onun stili ve silütiyle bütünleştikçe sonraki yıllarda Givenchy'nin tasarımlarını tercih etmiş, böylece hayalindeki gibi

Amerika'da kısa sürede tanınmaya başlamıştı. Yine bu yıldan itibaren aksesuarlar tasarlamaya başladı. Artık şapka, çanta, eşarp, kravat, eldiven, gözlük ve saatlerin yanı sıra, önlük, masa örtüsü, porselen fincan gibi pek çok ev ürünlerine imza atıyordu.

Givenchy, 1953 yılında Hollywood yıldızları için tasarımlar yapmaya başlamıştı. Audrey Hepburn ile bitmeyecek dostlukları, onu Oskar'a taşıyan Sabrina filmi ile başladı. Film için Hepburn'e sofistike gardrobunu hazırlarken, 1993'deki ölümüne kadar onun en sıra dışı tasarımlarına ilham

kaynağı olacağını bilmiyordu. Audrey Hepburn için tasarladığı babet ayakkabılar ve trençkot pardesüler değil 50'li yıllara, o günden sonraki tüm zamanlara damgasını vurdu.

Hepburn, Hollywood'un en iyi giyinen ve kendine özgü idolüydü. Modacılar onu hayal ederek kreasyon hazırlardı. "Asıl sihir onda gizliydi" diyor Givenchy ve devam ediyor: "Benim ilham kaynağımdı. Çevirdiği birçok filmde onunla birlikte çalışma şansını elde ettim. O, tek kelimeyle mükemmeldi. Beni Amerika'ya tanıtan o oldu." Hepburn ise sahip olduğu stili Givenchy'ye borçlu olduğunu söylüyordu. Givenchy'nin "Sabrina" filmi için tasarladığı kostümlerle Hepburn en iyi kostüm dalında Oscar kazanmıştı.

Stili sinema dünyasına kazandıran Audrey Hepburn, 'Roma Tatili' ve 'Komik Yüz' filmlerinin sahnelerinde giydiği, bileğin hemen üstünde biten, yırtmaçlı siyah kapri pantolonu, babetleri, "twin-set" mersezileri, büyük güneş gözlükleri ve eşarbyla ölümsüzleştirerek tüm dünyaya yaydı. Kaprilerin üzerine giydiği gömleklerin düğmelerine göğüs hizasına kadar açtı. İnce uzun boynunu fularlarla sardı. Saçlarını kısacık kestirdi. Hanımefendi ifadesine, ele avuca sığmaz çocuk görüntüsü katarak özgür kadının sembolü oldu. Seksi bir kadın olmayı hiç düşünmedi. Oysa hep dişiydi. Mini eteğin mucidi Mary Quant, Hepburn için: "O, gelmiş geçmiş en zarif giyinen kadındır" diyor. İşte o yıllarda moda, Audrey Hepburn'ün devrimleriyle yeniden hayat buldu. ■

Givenchy'nin Sabrina filmi için tasarladığı kıyafet

50'li yıllarda moda olan Babetler bugün halen kadınların ayaklarını süslüyor

YALNIZ DEĞİLSİNİZ, DESTEK VAR!
yayınları

AŞKIN İSTİLASI

YOL

METİN HARA

Aşkın İstilasını başlıyor... "YOL"a çıkıyoruz!
Hazır mısınız?

"YOL" bir aşk yolculuğu...
Kendinde başlayıp yine
kendinde biten...
Bir cırağın yola düşmesi,
Bir neyzenin nefesi,
Bir âşığın kalp atımı,
Bir çocuğun gülümsemesi,
Bir tohumun toprağa kavuşması...
Kalbinin derinliklerinde
hayalini kurduğun
bambaşka bir dünyanın yol haritası...
Ciğerlerine çektiğin her nefes
kalbinden çıkan kana kavuştuğunda
ayakların seni bir adım daha ileriye
taşıyacak... Her yeni adımında cennet
biraz daha yaratılacak...

#Aşkınİstilasını

DESTEK
yayınları

İTALYAN SINEMASI-11

1980'lerin başında komaya girmiş olan İtalyan Sinemasının 'Rönesans'ını, 1950'lerde doğan, 1980'lerin sonuyla 1990'ların başında film çekmeye başlayan birkaç yetenek, gerek yurt içinde gerek yurt dışında iyice pekiştirdiler. Guiseppe Tornatore 'Nuovo Cinema Paradiso' ile 1989'da, Gabriele Salvatores 'Mediterraneo' ile 1991'de, Roberto Benigni de 'La Vita è Bella' ile 1998'de en iyi yabancı film Oscar'larını aldılar.

Önemli sayılabilecek ticari başarılarla rağmen bu kuşağın pek saygın bir kuşak olduğu söylenemez. Zaten çoğu bu çıkışların devamını getiren uzun soluklu bir üretim yapabilmemiş değiller. Roberto Benigni ve çok ayıpladığım 'La Vita è Bella' ile ilgili duygularımı geçen yazımda belirtmiştim.

1950'de Napoli'de doğan Gabriele Salvatores, tiyatro eğitimi almış, 1972'de Milano'da *Teatro dell'Elfo* 'yu kurarak 1972-1989 yılları arasında çok sayıda avangard oyun yönetmiş. Sinemaya geçtiği 1989'dan günümüze 17 kurmaca ve 3 belgesel çekmiş. 'Mediterraneo'su tam Oscar'lık! İlk izlediğimde kendini bu kadar ciddiye alan bu derece sığ bir filmle yıllardır karşılaşmadığımı düşünmüştüm. Felsefi ya da tarihsel alt yapı yok; derinlik yok; tutarlılık yok; sadece güneş, deniz, kum ve de bol bol buzuki! Beklenmedik karamsar final bile belirli bir dengeyi tutturmaya yetmiyor.

Yazıp yönettiği filmlerin neredeyse hepsinde arkadaşlık özlemi, anlaşılamayan ve kabul edilemeyen gerçeklikten kaçış, bitmez tükenmez yolculuklar gibi temaların öne çıktığı Salvatores'in, orta halli filmografisinin ilginç sayılabilecek tek çalışması, çocukluğun masumiyetiyle erginliğin inançsızlığını gerilim öyküsü kalıplarında karşı karşıya getirdiği

2003 yapımı 'Io non Ho Paura / Ben Korkmuyorum'.

16 yaşından beri sinema ve tiyatroya ilgi duyan, gençliğinde Luigi Pirandello ve Eduardo De Filippo ile çalışan 1956 Sicilya doğumlu Giuseppe Tornatore, önce serbest fotoğrafçılık yapmış, ilk uzun metrajlı filmi 'Il Camorrista / Eğitimden' (1988) önce birkaç belgesel çekmiş. 1988'de Yabancı Dilde En İyi Film Akademi Ödülü'nü kazanan ikinci filmi 'Nuovo Cinema Paradiso'dan sonraki filmlerinde izleyicisini biraz düş kırıklığına uğratmış, 'Stanno Tutti Bene' (1990) aşırı duygusallığın ve ucuz melodramın tüm tuzaklarına düşerken, 'Una Pura Formalità' Polanski ve Depardieu'nün usta işi oyunculuklarına rağmen yetersiz öyküsü yüzünden eleştirilmiş, doğup büyüdüğü Sicilya'da çektiği 'L'uomo Delle Stelle'yle (1994), 'Cinema Paradiso'nun temalarına başarısız bir dönüş yapmış. Bir transatlantikte doğup büyüyen ve gemiyi asla terketmeyen bir piyanistin öyküsü 'The Legend of 1900' (1998), kimi etkileyici bölümlerine karşın aşırı duygusallığıyla bir yarım başarıdan öteye gidememiş. Erotik sinemaya selâm gönderdiği 'Malena' ve gerilim denemesi 'La Sconosciuta' gibi orta halli çalışmaların ardından, Sicilya'da üç kuşağı ele aldığı 150 dakikalık otobiyografik destan 'Baaria' (2009),

Mediterraneo

Io non Ho Paura
/ Ben Korkmuyorum

The Best Offer

Cinema Paradiso

Tornatore'nin 'Cinema Paradiso'dan sonraki en başarılı çalışması olmuş. Bu arada Sezar'ın hakkını Sezar'a verelim. İlk izleyişimde çok fazla duygusal, çok fazla nostaljik bulduğum, her dakikası şerbeti çok bol tutulmuş baklava gibi gelen 'Nuovo Cinema Paradiso', İtalya'da vizyona girdiği iki buçuk saati aşan özgün kopyası hiç iş yapmayınca alelacele gösterimden çekilerek 123 dakikaya indirgenmişti. Cannes'da, uluslararası piyasalarda gösterilen ve Oscar'ı kazanan bu kopyadır. Acı-tatlı tonu, kaybetme ve kaybolmuşluk duyguları, pişmanlık, ihanet ve karamsarlıkla, kısaltılmış kopyanın tüm aşırılıklarını dengeleyen 155 dakikalık orijinal kurgusu "director's cut", neredeyse bir başyapıt. Ne yazık ki ancak DVD'de izlenebiliyor. Yaşamda olduğu gibi, sanatta da aldatma ve gerçeğin maskelenmesi üzerine bir mesel olan son filmi 'The

best Offer' (2013), Tornatore'nin, nihayet olgunluk dönemine girdiğinin ve kendisinden gerçekten sağlam çalışmalar beklenebileceğinin umut verici bir göstergesidir. Kuşağın diğer sinemacılarından, genellikle televizyonda çalışan Antonello Grimaldi (d.1955), yoksunluk ve matem öyküsü 'Caos Calmo / Dingin Kaos' (2008) filmiyle büyük başarı kazanmıştır. Bu başarıda yönetmenin kısıtlı mekânda oluşturduğu dinamik kurgu kadar, başını olağanüstü bir yorumla Nanni Moretti'nin çektiği oyuncu kadrosunun etkisi büyük.

Ailece sinemacı Comenciniler

Ünlü yönetmen Luigi Comencini'nin dört kızından biri olan Cristina Comencini (d.1956), ekonomi ve ticaret eğitimi almasına karşın, senarist ve yönetmen olarak babasının izinde

gitmiştir. Birçok yönetmenin ve kendi filmlerinin senaryosuna katkıda bulunmuş olan Cristina Comencini, ülkesinde tanınmış bir romancı. 'La bestia nel cuore / Yüreğindeki Canavar' (2005) ve 'Quando la Notte / Akşam Olduğunda' (2011) filmlerini iki romandan uyarlamış. 1961 doğumlu kızkardeşi Francesca Comencini de ablası gibi yazar-yönetmen. Önemli çalışmaları arasında 'Mi Piacere Lavorare (Mobbing) / Çalışmayı Severim (Mobbing)' (2004), 'A Casa Nostra / Ülkemizde' (2006) 'Lo Spazio Bianco / Beyaz Aralık' (2009) 'Un Giorno Speciale / Özel Bir Gün' (2012) sayılabilir. 'Kuzeydoğu İtalya'nın umutlarının ve korkularının şairi' Carlo Mazzacurati (1956 - 2014), yönetmenliğe 1980'de başlamış, 1940'ların Amerikan gerilim sinemasını İtalyan kırsal kesim komedisiyle harmanlayan ilk filmi 'Notte Italiana / İtalyan Gecesi'yle En

Caos Calmo

Quando la Notte / Akşam Olduğunda

Pane e tulipani / Ekmek ve Laleler

Un Giorno Speciale / Özel Bir Gün

İyi Genç Yönetmen Nastro D'Argento ödülünü kazanmış. Damızlık bir boğa çalarak Macaristan'da satmaya çalışan iki arkadaşın öyküsü üzerinden günümüz doğu Avrupa'sının gerçeklerine eğilen 'Il Toro / Boğa' (1994) Venedik'te Gümüş Aslan (En İyi Yönetmen) almış. Uzun bir hastalığın ardından, son filmi 'La sedia della felicità / Muthuluk Koltuğu' (2013) vizyona girdikten kısa bir süre sonra 57 yaşında yaşama veda etmiş. Kurmaca filmlerinin yanında, Mazzacurati'yi kuşağının en saygın belgesel yönetmenleri Bruno Bigoni (d.1950), Daniele Segre (d.1952) ve Leonardo di Costanzo (d.1958) ile aynı safta tutan önemli belgeselleri de var.

Silvio Soldini

İtalyan sinemasının yeniden doğuşuna halen 50'li yaşlarının başındaki Silvio Soldini, Mario Martone ve Türk asıllı İtalyan yazar-yönetmen Ferzan Özpetek gibi daha genç

isimlerin katkısı büyük. Ancak onlardan önce, 1949 doğumlu olduğu halde kamera arkasına ancak 2000'li yıllarda geçerek 'Pranzo di ferragosto' (2008) ve 'Gianni e le donne' (2011) filmlerini yazıp yöneten ünlü senarist Gianni Di Gregorio hakkında bir iki söz söylemek gerekir. Başrolünü de üstlendiği, orta yaşlı bir adamın dört yaşlı kadınla geçirdiği 14 Ağustos bayramını anlattığı müthiş eğlenceli 'Pranzo di ferragosto', Venedik'te en iyi ilk film ve en iyi ilk yönetmen ödülünün yanında, David di Donatello ve Nastro D'Argento'yu da kazanmış. İtalyan İsviçresi kökenli bir ailenin çocuğu olarak 1959'da Milano'da doğan Silvio Soldini, 21 yaşındayken Siyasal Bilgiler öğrenimini yarıda bırakıp New York Üniversitesi'nde sinema eğitimi almaya gitmiş. Döndüğünde önce televizyonda Amerikan dizilerinin çevirisini yapmış. Arkadaşları ile kurduğu Monogatari adlı yapım şirketine, Nuovo Cinema Italiano (Yeni İtalyan Sineması) adı-

nı alacak akımı en iyi temsil eden çalışmalardan birini, Milano'da yaşayan ve mutlu olmadıkları yaşam tarzlarını değiştirmek isteyen dört ana karaktere odaklandığı ilk filmi, 'L'aria serena dell'ovest / Batının Dingin Havası'nı (1990) çekmiş. 'Un'anima divisa in due / İkiye Bölünmüş Bir Ruh'da (1993), yani boşanmış kuralcı bir adamla, kural dinlemeyen genç, güzel ve özgür bir çingene kızının aşk öyküsü üzerinden, statükoculuğun bilinçaltı diktatörlüğünü eleştiren Soldini, 'Le acrobate / Akrobatlar'da (1997), yaşamlarına daha derin bir anlam arayan iki kadın arkadaşın, kaderin sırat köprüsü üzerinde iki akrobat gibi dengede durma çabalarını anlatmış. 'Pane e tulipani / Ekmek ve Laleler' (2000), tatilden otobüsle dönerken ailesinin bir dinlenme tesisinde unuttuğu iki çocuk annesi bir ev kadınının, duruma biraz da içerleyerek tek başına çıktığı, onu Venedik'e kadar götürecek bir yolculukla başlar.

Giorni e Nuvole / Günler ve Bulutlar

Il comandante e la cicogna / Kumandan ve Leylek

Venedik'te kendi kişiliğini yeniden keşfeden kadının keyifli öyküsü o yılın neredeyse tüm David di Donatello, Nastro D'Argento ve Ciak D'Oro ödüllerini alarak Soldini'ye uluslararası ün getirmiştir.

Soldini'nin yaşam yorgunluğu, içsel gerilimler, seçim yapamama gibi gözde temalarına döndüğü 'Brucio nel vento / Rüzgârda Yanan' (2002), çılgın bir tutkunun öyküsüdür.

'Pane e tulipani' çizgisindeki duygusal komedi 'Agata e la tempesta / Agata ve Fırtına', klasik anlamda bir öyküden çok, Soldini'nin, izleyicisini kitapçı Agata'nın dünyasında, ailesi, arkadaşları ve sevgilileriyle iki keyifli saat geçirmeye davet ettiği, gerçeküstü ve tılsımlı çağrışımları olan bir filmidir. 'Giorni e nuvole / Günler ve Bulutlar' (2007) bir ailenin işsizlik sorunuyla mücadelesinin üzerinden İtalya'daki ekonomik sorunların bireylerde oluşturduğu ruhsal erozyona eğilmektedir.

Soldini'nin bugüne kadar çektiği tek zayıf film, bir zina öyküsünü, olayın bütün klişeleriyle anlattığı 'Cosa vogli di più / Daha ne İsterim'dir (2010), Son çalışması 'Il comandante e la cicogna / Kumandan ve Leylek' (2012), ilk filmindeki gibi birkaç karaktere odaklanarak, günümüzün «kayıp» İtalya'sında geçen birkaç öyküyü anlatmaktadır.

Çılgın ve keyifli komedilerle dramatik öyküleri aynı rahatlık ve ustalıkla kotarabilen zarif ve kültürlü Soldini, İtalyan taşrasına yöneldiği öykülerle, «basit» duygusallıktaki filmlerinde bile, İtalyan Sineması geleneklerini aşarak, yöreselden evrensele açılan sinemasıyla, kuşağının önemli «auteur»lerinden biridir

Noi credevamo / Bizler İnanmıştık

Mario Martone

1959'da Napoli'de doğan Mario Martone, 'doksanların Napoli film okulu' diye adlandırılan gurubun önemli bir üyesi. Sanat yaşamına 1976'da tiyatro ile başlayan Martone, hâlen sinema ve tiyatroyu beraberce yürütüyor. Venedik'te Jüri Büyük Ödülünü kazanan ilk uzun metrajı 'Morte di un matematico napoletano / Napoli'li Bir Matematikçinin Ölümü' (1992), karısından ayrılmış, arkadaşlarıyla ve kendisiyle yabancılaşarak akıl hastanesine düşmüş matematik profesörü Renato Caccioppoli'nin, intiharla sonuçlanacak son senesini anlatmış. Caccioppoli'nin karamsar dünyasını alacakaranlıkta bir Napoli'de anlatan ilk filminin ardından, 1980'lerde Toni Servillo ile yazmış olduğu ve yönettiği 'Rasoi / Traş Bıçakları' oyununun sinema uyarlamasında, arkaik ve modern, hasta ve sağlıklı, katı ve nazik, hem ölmekte hem dirilmekte

olan, mitos ile tarih arasında dengede bir Napoli portresi çizmiş (1993).

1995'de esrarengiz yazar Elena Ferrante'nin 'L'amore molesto' romanının, bir ana kız ilişkisini sanrı ile gerçek arası tonlamada anlatan sinema uyarlaması, o yılın David di Donatello ödüllerinin çoğunu toplamış. Bu içsel keşif yolculuğunun fonundaki, her türlü bildik tanımlamanın dışında ama bir o kadar da gerçekçi Napoli potresiyle Martone, Antonioni'nin mekânları oyuncu gibi kullanan sinemasına selam göndermiş.

«Sinemada tiyatro» ve «film içinde film»in parlak örneklerinden biri olan, el kamerasıyla, sonradan 35 mm.ye basılacak çekirdekli bir 16 mm.yle çekilen 'Teatro di guerra / Savaş Tiyatrosu' (1998), Napoli'li bir genç tiyatro topluluğunun, işgal altındaki Saraybosna'da Aiskhylos'un işgal ve kardeş katliamı öyküsü 'Tebai'ye Karşı Yediler' tragedyasını sahneleme çabalarına odaklanır.

Burjuva kökenli bir çiftin ayrıldıktan

Le Fate Ignoranti / Cahil Periler

sonraki ilişkisini, kimsenin kazanamayacağı karanlık bir oyun olarak, erotik, neredeyse sapkın tonlamalarla anlatan *'L'odore del sangue / Kanın Kokusu'* nun (2004) ardından Mortone, uzunca bir süre sadece tiyatroya yönelmiş.

2010'da sinemaya döndüğü, 19.yüzyılda, İtalyan Birliğinin (Risorgimento) kuruluş yıllarında geçen *'Noi credevamo / Bizler İnanmıştık'* (2010) şimdilik son film çalışmasıdır.

Ferzan Özpetek

Kendi ifadesiyle "hem Doğu, hem Batı

Roma'da yaşayan" Ferzan Özpetek (d.1959), İtalya'da ve uluslararası platformlarda aldığı çok sayıda ödülü önemli bir ticari başarı ile bağdaştırabilen az sayıda yönetmenden biri ve *'Hamam'*la başlayan çıkışını her filminde yeni bir yönelme, yeni bir arayışla ileriye götüren gerçek bir "auteur".

1976 yılında Roma Üniversitesi'nde sinema tarihi öğrenimi için İtalya'ya giden Özpetek, sanat tarihi, kostüm ve yönetmenlik eğitimi aldıktan sonra 15 yıl boyunca farklı yönetmenlerle yönetmen yardımcısı olarak çalışmış.

İlk Filmi *'İl Bagno Turco / Hamam'* (1997), Roma'da düzenli ve konforlu yaşamını, sallantıda olduğunu kendisinin bile farketmediği evliliğini sürdürmekte olan genç bir iç mimarın, ölen teyzesinden miras kalan eski bir hamamı elden çıkarmak için İstanbul'a gelişinin ve bulduğu, teyzenin yıllar önce yazmış olduğu ve hiçbir zaman postalamadığı mektupların aracılığıyla, şehrin büyüsunü keşfetmesinin ve gizemine kapılmasının öyküsüdür. Hamamı satmaktan vazgeçerek tamir edip yeniden açmaya niyetlenen genç adam, teyzenin son yıllarını yanında geçirdiği ailenin yanına yerleşecek, ailenin delikanlı oğluyla derinleşen dostluğu, cinselliğinin örtülü kalmış boyutlarını keşfederek evliliğini de sorgulayıp irdemesine sebep olacaktır...

Baş cariyelerden Safiye ile haremağasının yasak aşk hikâyesi, haremın pek az bildiğimiz gerçek fonunda ve hiç bilmediğimiz kapanış döneminde geçmektedir: *'Harem Suare'* (1999). Özellikle haremın kapatıldığı gece, cariyelerin bir esir pazarında, hatta neredeyse bir hayvan pazarındaymışcasına, yalnız ve umutsuz, gelip kendilerini kurtaracak birini bekledikleri

La Finestra di Fronte / Karşı Pencere

Saturno Contro / Bir Ömür Yetmez

Cuore Sacro / Kutsal Yürek

o unutulmaz bölüm belleklerden kolay silinecek gibi değildir. Bu çok başarılı dönem filminin özgün tarafı, öykünün bir yandan olayları gerçekten yaşamış olan yaşlı kadın tarafından bir *flashback-geriye dönüş* olarak, bir yandan da haremın masalcı kadınının ağzından bir *flashforward-ileriye dönüş* olarak anlatılmasıdır...

'Le Fate Ignoranti / Cahil Periler' (2001) gerçeğin ne kadar göreceli olabileceğine dair bir film. Hikaye bildik: Milano'da mutlu bir evliliği ve varlıklı bir yaşamı olan genç kadın eşini bir trafik kazasında yitirir ve hemen peşinden rastlantılar kocasının yıllardır bir sevgilisi olduğunu ve evlili-

ğinin paralellinde ikinci bir hayat da yaşamış olduğunu öğrenmesine yol açar. Yaptığı araştırma kadını daha da şaşırtıcı bir sürprize götürür: Sevgili, genç bir erkektir! Eş ile sevgili, sevmeye hâla devam ettikleri adamın öteki gerçeğini araştırırken, kendileri için de yeni bir yaşam, yeni bir gerçeklik keşfedeceklerdir...

2003'de çektiği 'La Finestra di Fronte / Karşı Pencere', biraz heyecan eksikliği yaşayan genç bir çift, yolda buldukları hafızasını yitirmiş yaşlı bir adam ve karşı apartmanda oturan genç arasındaki ilişkiyi, etkileyici bir dille anlatan bir çalışma. Rastlantı sonucu hayatlarına giren yaşlı adamın gi-

zemli geçmişi, çiftin ilgi alanına girip kadının peşinden gideceği bir bulmacaya dönüşürken, karşı penceredeki genç adam da kadının tutkularının kapısını aralayacaktır. Film vizyona girmeden yaşama veda eden, bir zamanların ünlü oyuncusu Massimo Girotti, hafızası geri geldikçe, savaş yıllarında yapmak zorunda bırakıldığı ölümcül seçimi anımsayan yaşlı adama olağanüstü bir yorum getirmiş. Değindiği konu ve içeriğiyle Özpetek'in, diğer filmlerden ayrılan 'Cuore sacro / Kutsal Yürek' (2005), arkadaşlarının intiharıyla şoka giren başarılı bir iş kadınının, ölen annesinin 30 yıldır uğramadığı evine gideyerek geçmişiyle hesaplaşmasının intihar, cinayet, yoksulluk ve yoksunluk dolu öyküsüdür. 12 farklı dalda David di Donatello ödülü almış. 'Saturno Contro / Bir Ömür Yetmez' (2007), 'Cahil Periler'de olduğu gibi, yıllardır birlikte olan, farklı karakterlere sahip çok yakın arkadaş birkaç çiftten ve yakın zamanda aralarına katılan yeni arkadaşlarından oluşan bir grup içindeki gerilim ve çatışmalara odaklanır. Melania G. Mazzucco'nun aynı adlı romanının uyarlaması olan 'Un Giorno Per-

Allacciate le Cinture /
Kemerlerinizi Bağlayan

Un Giorno Perfetto / Mükemmel Bir Gün

fetto / Mükemmel Bir Gün'de (2008) Özpetek, ilk kez kendisine ait olmayan, yine alıştığımız çizgisinden biraz uzakta kalan bir öykü anlatır. Aşırı melodramatik yapısıyla, *'Mükemmel Bir Gün'* kişisel olarak yönetmenin en az sevdiğim filmi. Özpetek, Güney İtalya'da, Lecce'nin varlıklı ailelerinden birinde yıllardır gizlenen bazı sırların açığa çıkmasının ve ailenin kendi gerçekleriyle yüzleşmesinin öyküsü *'Mine Vaganti*

/ Serseri Mayınlar'da (2008), aile bağları, tabular, sırlar, eşcinselliğin kabul görmemesi, mutluluğun ne olduğu, yaşan(a)mamış arzular, karışık duygular, ölümün herşeyi nötralize etmesi gibi ülkeye, mezhebe, inanca değil 'insana' dair evrensel tema'larına çok parlak bir dönüş yapar. Finalde, geçmişle geleceği, biraz hüznü, biraz keyifli ama müthiş lezzetli bir tatla birleştirir. *'Magnifica Presenza / Şahane Misafir'*

(2012), sevdiği adamın peşinden Roma'ya gelmiş, hayatını kruvasan yaparak kazanan, oyunculuk yapmayı hayal eden, takıntılı, hayal dünyasında yaşamaya meyilli Pietro'nun öyküsüdür. Kuzenin yardımıyla kendine bir daire tutan genç adam zamanla yeni evini bir grup hayaletle paylaşmak zorunda kaldığını farkedecektir...

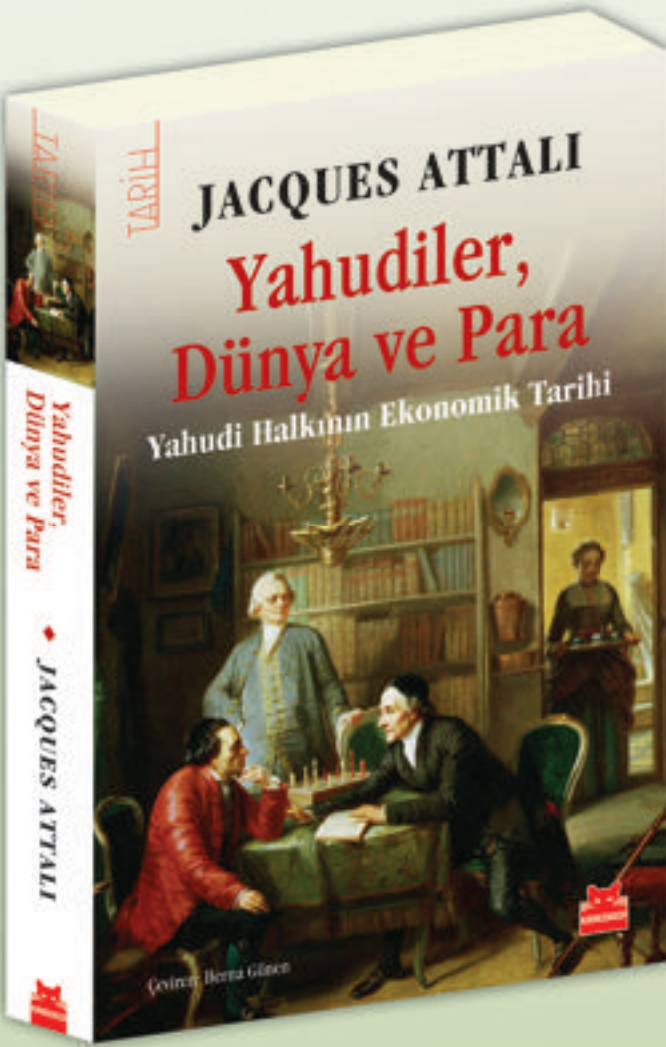
'Şahane Misafir', Özpetek'in, hayaletli ev filmi kalıplarını kendi temalarıyla birleştirip keyifli bir komedi/dramaya dönüştürdüğü ilginç bir çalışma.

'Serseri Mayınlar' m büyük başarısından sonra Lecce şehri tarafından fahri vatandaşlıkla onurlandırılan Ferzan Özpetek, aşk, tutku, dostluk, dayanışma ve ölüm korkusunun karışımı olan son filmi *'Allacciate le cinture / Kemerlerinizi Bağlayın'* 2014'da Lecce'de çekmiş.

Kanser konusunu ele alan az sayıda başarılı çalışmadan biri olan *'Kemerlerinizi Bağlayın'* bu başarısını aşırı melodramatik yapısına getirdiği ironik bakış açısına borçludur.

Kriz dönemi sonrası eski görkemine kavuşmaya başlayan İtalyan Sinemasının en genç kuşağı gelecek yazımızın konusu olacak. ■

Tarihle, ekonomiyle ve Yahudilerle ilgilenen herkesin etkileneceği bir çalışma...

Tarih, 508 sayfa. Çeviren: Berna Günen

Yahudilerin dünyayla ve parayla ilişkisinin tarihi, tartışmalara ve büyük acılara zemin oluşturmuş bir alan. Kimileri için uygarlığın, kimileri içinse dünyadaki kötülüklerin kaynağı. İbrahim Peygamber'den beri dünyanın her tarafında kendi yaşayışlarını başkalarının düzenlerine uydurarak var olan bu insanlar tarih boyunca büyük zorluklarla karşılaştılar. Aydınlanma Çağı ve Sanayi Devrimi'yle talihleri değişecekken modern dünyanın en sistemli katliamlarına ve soykırıma maruz kaldılar.

Jacques Attali, *Yahudiler, Dünya ve Para*'da Yahudiye ve Samarya'daki krallıklarının dağılmasından binlerce yıl sonra bile hâlâ günah keçisi ilan edilen Yahudileri ve onların kültürlerinin ekonomiye bakışını inceliyor.

BÜTÜN KİTAP SATIŞ NOKTALARINDA!
BU KİTAP **emekitap** TARAFINDAN DAĞITILMAKTADIR

ARI

ALERJİSİ

Yaz aylarında yaban arıları piyasa yapmaya başlarlar. Çoğumuz arı sokmalarından korkarız. Bu korkumuz acı dışında nadiren de olsa gelişebilecek alerjik reaksiyonun korkusudur.

Küresel ısınmayla birlikte mevsimler de ileri doğru kaymaya başladı. Bahar Mart-Nisan ayları yerine, Mayıs-Haziran aylarına kaydı. Baharla birlikte doğa canlanır, çiçekler açar ve bal yapmak için arılar etrafta çiçekten çiçeğe koşarlar. Bizler de adalarda, Çeşme'deki evlerimizde bahçe ve balkonlarımızda arılarla haşır neşir olmaya başlarız. Özellikle yaza girmekte olduğumuz bu aylarda yaban arıları da piyasa yapmaya başlarlar. Çoğumuz arı sokmalarından korkarız. Bu korkumuz acı dışında nadiren de olsa gelişebilecek alerjik reaksiyonun korkusudur. Çoğumuzu yaşamımız boyunca en az bir kez arı sokmuştur. Bu ürkütücü olayda hassas kimselerde ölüme varacak şekilde alerjik reaksiyonlar gelişebilir. Amerika Birleşik Devletleri'nde her yıl 50 kişi böcek sokması sonucu oluşan alerji nedeniyle hayatını kaybetmektedir. Türkiye'de her 10 yetiştikenden birinde de böcek sokması alerjisi bulunuyor.

Tarihteki bilinen en eski arı kurbanı MÖ 2641'de ölen

Mısır firavunu Menes olup bir yaban arısı sokması sonucu kaybedilmiştir. Arıcılık bizde de oldukça eskilere dayanmaktadır. Osmanlı İmparatorluğu'nda Fatih Sultan Mehmet ve Kanuni Sultan Süleyman dönemlerinde arıcılığa ilişkin kanunnameler çıkarıldığı bilinmektedir.

Arı zehri, hayvanın karın bölümünde bulunan özel bezlerden salgılanır ve iğnesinin dibinde bulunan zehir kesesinde toplanır. Erişkin bir bal arısı insanı soktuğunda iğnesi ile birlikte bazı iç organları da vücudundan koptuğundan kendisi de ölmektedir. Ancak bazı yaban arısı türleri sokma esnasında iğnesini bırakmamakta ve birçok kez sokabilmektedir. Bal arısının bir sokuşunda 50 mikrogram, yaban arısının bir sokuşunda ise 5 mikrogram zehir vücuda girer.

Arı alerjisi, arı sokmasıyla arı zehrine karşı vücudun aşırı reaksiyon vermesine denir.

Avrupa ülkelerinde alerji yapan arılar daha çok bal arıdır. Bal arıları rahatsız edilmezlerse genelde sokmazlar. İkinci sıklıkta ise yaban arısı/eşek arısıdır. Akdeniz ülkelerinde alerji yapan diğer bir yaban arısı türü ise Polistes olarak bilinir. Bu türler daha saldırgandırlar.

Prof. Dr. Alp GÜRKAN

Bulgular

Arının soktuğu yerde hafif kızarıklık şişlik ve ağrı görülebildiği gibi bazen büyük şişlikler, yorgunluk, kusma gibi belirtilere neden olabilir. Alerji ile ilgili olmayan bu şikâyetler kendiliğinden geriler. Alerjisi olanlarda alerjik belirtiler dakikalar içinde başlar. Sokma ile belirtilerin başlaması arasındaki süre ne kadar kısa ise alerjik belirtiler o kadar şiddetli olur. Alerjik belirtiler kişiden kişiye farklılıklar gösterir. Hastaların yüzde 80'inde cilde ait belirtiler görülür. Bu belirtiler o bölgede veya yaygın olarak oluşan kaşıntı, kızarıklık, kurdeşen ve anjiödemdir. Cilt belirtileri erişkinlerin yüzde 15'inde, çocukların yüzde 60'andan fazlasında tek başına bulunur. Hayatı tehdit eden belirtiler solunum yolu belirtileri boğazda ödem veya bronşlarda daralma sonucu hırıltılı nefes darlığıdır. Tansiyon düşmesi, çarpıntı, şok gibi dolaşım sistemine ait belirtiler çocuklarda nadir olup, erişkinlerin yüzde 60'ında gözlenir. Ani bilinç kaybı gelişebilir. Arı sokmasından sonra fazla şişme görülmesi (8-10 cm.) hayatı tehdit eden ciddi şokla giden alerjik reaksiyonların (anafilaksi) görülmeyeceğinin göstergesidir. Arı soktuktan sonra 24-48 saat içinde belirtiler giderek artar. 7 gün devam edebilir. Bazen 72 saat sonra belirtiler ortaya çıkabilir. Alerji dışında arı sokmasının günler veya aylar sonra nadir olsa da serum hastalığı, Gullien-Barre sendromu, glomerulonefrit, miyokardit ve vaskülit gibi hastalıklara neden olabileceği unutulmamalıdır. Bazen immünolojik olarak serum hastalığı denen hastalık görülür. Bu hastalıkta arı sokmasından 7 gün sonra eklem ağrısı ve halk arasında kurdeşen denen deride kaşıntılı alerji görülür. Öncelikle arı sokması olup olmadığı sorgulanmalıdır. Arı soktuğu öğrenilmişse arının türü öğrenilmelidir. Sokulan yerde iğne varsa bu bal arısıdır. Arı sokmasında en önemli nokta gelişen reaksiyonun boyutunun saptanmasıyla başlar. Reaksiyonlar alerjiyi düşündürüp düşündürmediği değerlendirilmelidir.

Tedavi yöntemleri

Bir arı sokmasında sokan arının tipini bilmek önemlidir. Arı iğnesi deride kalmışsa sıkılmadan çıkarılmalıdır. Zehir kesesinin içinde bulunan zehrin tümüyle boşalması 2-3 dakika alacağından bu süre içinde iğnenin çıkartılması gerekir. 2-3 dakikadan sonra tüm zehir artık boşalmış olacağından iğnenin çıkarılması çok anlamlı olmayacaktır. İğne yandan tırnak-

la kazıyarak çıkartılmaya çalışılmamalıdır. İğnenin baş ve işaret parmağı aracılığıyla ya da cımbızla çıkartılmaya çalışılması kesenin patlamasına ve zehrin daha hızlı yayılmasına neden olabilir.

Sokulan yere soğuk kompres uygulanmalıdır. Sokulan yer kol veya bacaksa sokulan yerin vücuda yakın olan kısmına turnike uygulanmalıdır. Ağızdan antihistaminikler ve bazen kortikosteroidler kullanılır. Lokal olarak deriye de antihistaminik ve analjezik kremler sürülür.

Arı alerjisi olan kişiler kendi kendilerine uygulayabilecekleri adrenalın enjektörlerini (EpiPen® ve Fastject® gibi) mutlaka yanlarında taşımalarıdır. Bu otomatik enjektörler acil durumlarda elbise üzerinden dahi kolayca yapılabilen, aynı bir dolmakalem gibi olup uç kısmı vücuda bastırıldığında otomatik olarak iğne çıkmakta ve bir dozluk ilaç yine kendiliğinden vücuda verilmektedir. Kendine iğne yapmaktan çekinen kimseler için de aynı astımlı hastaların kullandığı spreyler tipinde,

rahatlıkla cepte veya çantada taşınabilen spreyler bulunmaktadır. Bu spreylerden 15-20 defa ağza sıkılması ve emilmesi, bir doz enjektöre eşit olarak kabul edilmektedir. Ayrıca bu kişiler yanlarında antihistaminik tabletler taşımaları ve bu esnada bunları da kullanmalarıdır.

Şiddetli alerjik reaksiyonu olan kişilerde cilt alerji testi veya arı zehrine karşı kan testi yapılması önerilir. Arı alerjisi özellikle arı tarafından birkaç kez sokulan ve genetik olarak yatkın kişilerde ortaya çıkar. Arı alerjisinin gelişmesi için de kişinin daha önceden arı tarafından sokulmuş ve duyarlılaşmış olması gerekir. Alerjik şok gelişmiş kişilerde yapılan alerji testi pozitifse bu kişilerde alerjik şok gelişme riski yüzde 40-70'dir. Yapılan test sonucuna göre hangi arıya alerji varsa o arıya karşı aşı tedavisi dediğimiz immünoterapi yapılmalıdır. Arı alerjisine karşı yapılan aşının

etkinliği çok fazladır. %75-100 oranında etkilidir. Aşının etkinlik süresi yaklaşık 5 yıldır.

Şiddetli anafilaksi herhangi bir yaşta olabilir. Reaksiyonların çoğunluğu 20 yaşın altında olmasına karşın erişkinlerde anafilaksi sonucu ölüm oranı daha yüksektir. Erişkinlerde kalp hastalıklarının olması, tedaviye direnç oluşturan beta-bloker gibi ilaç alınıyor olması olası nedenlerdir. Bu nedenle arı alerjisi olanlar ACE inhibitörü gibi tansiyon ilaçları ile trisiklik antidepresan gibi ilaçların kullanımından kaçınılmalıdır. Ayrıca arı alerjisi olan kişilerin arı alerjisi olduğunu gösteren kolye takması veya bilezik takması önemlidir.

Arı sokmalarına karşı alınabilecek önlemler

- ✓ Arı ile karşılaşmayı azaltacak önlemler alınmalıdır. Bahçe işlerinden mümkün olduğu kadar uzak durulmalıdır. Arı olma ihtimali olan bölgelerde uzun kollu kıyafetler giyilmeli ve kısa pantolonlar giyilmemelidir. Parlak, açık renkli, çiçekli giysilerden kaçınılmalıdır. Beyaz, yeşil ve kahverengi renkler arıları daha az çeker.
- ✓ Açıkta çöp, gıda, şekerli gıda ve içecekler bulundurulmamalıdır.
- ✓ Çok sulu meyveler, çöp kutuları ve yığınları yaban arılarını çeker. Tatlılar,

salam, sosis gibi soğuk etler, bira ve diğer besinler yaban arılarını çeker. Açıkta meşrubat içine yaban arıları girer.

- ✓ Parfümler, kokulu deodorantlar, losyonlar, saç kremleri ve güneş kremleri kullanımı arıları çeker.
- ✓ Terlemek de yaban arıları ve bal arılarını çekebilir. Bu nedenle açık alanlarda çok terlemeye neden olan sporlar yapılmaması faydalıdır.
- ✓ Arı yaklaşınca ani hareketten kaçınılmalı sakin olunması da önemlidir.

Böcek ısırılmaları

Bahar ve yaz aylarında arı dışında diğer haşereler de ortalıkta görülmeye başlar. Sivrisinek, at sineği, tah-takurusu sıklıkla ısırın böceklerdir. Sinek, bit, pire ve kene de çeşitli deri reaksiyonlarına neden olabilir. Bu böceklere bağlı ciddi alerjik şok gelişme olasılığı düşüktür. Böcek ısırılmalarında soğuk kompres ve antihistaminikler önerilmektedir.

Karıncalar da çenesi ile tutunarak başının çevresinde yaptığı dairesel hareketler ile birlikte birkaç yerden sokabilir. Soktuğu yerde püstül gelişir. Karıncaların da son yıllarda giderek sağlığı tehdit ettiği bilinmektedir. Böcek sokmalarında küçük kaşıntılar olabilir. Bunlar genellikle 24 saat içinde kaybolurlar. Bu ısırıkların sonucu arı sokmalarında görülen anafilaktik şoklara nadiren rastlanır. Ama rastlandığında yapılacak işlemler arı sokmalarıyla benzerdir. ■

Bir Destek Binlerce Gelecek!

Çocuklarımız geleceğe umutla baksın.

Siz de Bir Destek Binlerce Gelecek kampanyamıza katkıda bulunun, çocuklarımıza 100 adet bilgisayar daha alalım.

TEGV Facebook sayfasından, Bir Destek Binlerce Gelecek uygulamasına girin.

TÜRKİYE EĞİTİM GÖNÜLLÜLERİ VAKFI

www.tegv.org

Desteginiz için SMS — 3353 ya da

Yapı ve Kredi Bankası A.Ş. (TL)

TR82 0006 7010 0000 0010 0000 01

Tüm operatörlerin faturalı ve faturasız hatlarından 3353'e gönderilen her bir SMS 10 TL değerindedir.

facebook.com/TurkiyeEgitimGonulluleriVakfi

twitter.com/TEGVKurumsal

Yaz ayları dinletilerinden...

ANGELIQUE KIDJO

Afrika müziğinin tartışmasız kraliçesi olarak nitelendirilen Angelique Kidjo, 21. İstanbul Caz Festivali kapsamında performansını sergiliyor. Dünya müziğinin en güçlü seslerinden Kidjo, Afrika ezgileriyle Amerikan soul müziği, funk, rap, samba, reggae, caz ve blues'u bir simyacı gibi harmanladığı müziği, Grammy ödüllü albümleri ve aktivist kimliğiyle geniş bir hayran kitlesine sahip.

2008 tarihli 'Djin Djin' adlı albümüyle En İyi Güncel Dünya Müziği Albümü dalında Grammy kazanan sanatçının onu izleyen 'Oyo' adlı albümü aynı dalda aday gösterildi. Bu yıl, zengin melodik yapısı ve güçlü ritimleriyle dikkat çeken 'Eve' adlı albümünü yayımlayan Kidjo, bugüne kadar dünyanın dört bir yanında birçok konser verdi.

14 Temmuz Pazartesi / Feriye Lokantası

**Yunan
müziğinin
efsane
ismi**

GEORGE DALARAS

Yunanistan'ın yetiştirdiği en büyük müzisyenlerden olan George Dalaras, 60'ların sonunda adım attığı müzik dünyasında uluslararası şöhrete kavuştu. Yunan halk müziği Rembetiko'nun en önemli temsilcisi olarak gösterilen sanatçının, 85'ten fazla solo albümünün yanı sıra, farklı müzisyenlerle ortak çalışmalarda bulunduğu 100'den fazla albümü bulunuyor.

Aralarında 'Al Di Meola', 'Paco de Lucia', 'Bruce Springsteen', 'Sting', 'Peter Gabriel', 'Goran Bregovic' ve 'Haris Alexiou'nun da bulunduğu birçok önemli müzisyenle çalışma fırsatı bulan Dalaras, gitar, ud, buzuki gibi birçok telli enstrümanı da çalabiliyor. Büyülü sesi ve telli enstrümanlara hakimiyeti ile modern Yunan müziğine de yenilikçi bir soluk getiren sanatçı, köklerine bağlı kalarak farklı kültürlerle ait şarkıları da ustaca yorumluyor.

29 Ağustos Cuma

Harbiye Cemil Topuzlu Açıkhava Sahnesi

**Emma
Shaplin**

Ünlü
Fransız soprano
Emma Shaplin,
son albümü 'Dust of A
Dandy'nin yayımlanmasının
ardından İstanbul'daki sevenleri ile
buluşuyor.

2 Ağustos Cumartesi
Harbiye Cemil Topuzlu
Açıkhava Sahnesi

15 Temmuz Salı
Harbiye Cemil
Topuzlu Açık hava
Sahnesi

BUIKA VE PINK MARTINI

Buika ve Pink Martini 15 Temmuz'da Açık hava'da.

Aşkın tutkulu sesi Buika yeni albümü 'La Noche Mas Larga' ile, Pink Martini de yepyeni albümleri 'Dream A Little Dream' ile çıktıkları 'Get Happy' turnesinde bir araya geliyorlar.

YASMIN LEVY

Latin ve Sefarad müziğinden Endülüs flamenkosuna, Türk ezgilerinden Arap etkilerine pek çok unsuru müziğinde kullanmayı seven Yasmin Levy'nin Türkiye'deki hayranları günden güne artıyor.

Viyolonsel ve piyano gibi batı müziği enstrümanları yanında ud gibi doğu müziği enstrümanlarını da şarkılarında kullanmayı seven Levy tekrar Türkiye'deki hayranları ile buluşuyor.

28 Ağustos Perşembe
Harbiye Cemil Topuzlu Açık hava Sahnesi

Iyeoka

Bir müzisyen olmasının yanı sıra, aynı zamanda bir eğitmen, şair, aktivist ve TED Global üyesi olan Nijerya kökenli Amerikalı Iyeoka soul ve rhytm'n blues'a getirdiği yenilikçi pop yaklaşımıyla ender rastlanılan bir ses.

9 Ağustos Cumartesi
Harbiye Cemil Topuzlu
Açık hava Sahnesi

METALLICA'DAN İSTEK PARÇALARI

Metallica, istek parçalardan oluşacak özel bir konser ile İstanbul'daki hayranlarıyla buluşuyor. Sayısız ödüllü heavy metal grubu ilk kez gerçekleştireceği 'Metallica By Request' projesiyle, müzikseverleri çığır açan interaktif Metallica konseri deneyimi ile tanıştıracak.

Konserde tüm bilet satın alanlar şarkı oylamaya hak kazanacak.

Metallica'nın geleneksel olarak 18 şarkıdan oluşan sahne şovunun, 17 şarkısı verilen bu oylar sayesinde belirlenecek. 18. şarkıyı ise oylama heyecanının dışında kalmayan Metallica ekibi, kaydettikleri yeni parçalar arasından seçecek. Metallica hayranları metallicabyrequest sitesinden diğer müzikseverlerin hangi şarkılara oy verdiğini ve oylama sonuçlarına ulaşabilecek.

17 Temmuz Perşembe / İTÜ Stadyumu

Ajda Pekkan

Kariyerinde adıyla özdeşleşen şarkılarıyla Türk müzik tarihinde önemli bir rol oynayan Ajda Pekkan, unutulmaz şarkılarıyla hayranlarının karşısında sahne alacak.

1 Ağustos Cuma
Harbiye Cemil Topuzlu Açıkhava

MONICA MOLINA İLE AŞK ŞARKILARI

Aşk şarkılarının büyüğü sesi Monica Molina, yeni albümü 'Mar Blanca'daki şarkıları ve klasikleşmiş parçaları ile Türkiye'deki hayranlarının karşısında sahne alacak.

6 Ağustos Çarşamba
Harbiye Cemil
Topuzlu Açıkhava
Sahnesi

**ŞU AN KARAR VERSEN
YÜZLERCE SEÇENEĞİN,**

%30 A VARAN
İNDİRİMİN VAR.

 tatilsepeti
.com

BMW EfficientDynamics
Daha az tüketim. Daha fazla sürüş keyfi.

Yeni BMW X3

www.bmw.com.tr

MÜKEMMELLİK AİLEDEN.

YENİ BMW X3. 1.6 LİTRE TWINPOWER TURBO.

Sportif tasarımı, zenginleştirilmiş standart donanımı ve 170 beygir gücünde 1.6 litre TwinPower Turbo motor seçeneği ile BMW X3 şimdi çok daha cazip. 8 ileri otomatik şanzımanı ile sürüş keyfini yükselten BMW X3, yüksek performans ve düşük yakıt tüketimini de aynı anda sunuyor. Hayalinizdeki bu otomobil, Borusan Otomotiv Yetkili Satıcıları'nda sizi bekliyor.

Borusan Otomotiv 30 yıl